

Obsah

Ivana Milenkovičová – Zpravodajka v Rusku	1
Jaromír Marek – Zpravodaj ve Spojeném království.....	5
Pavλίna Nečásková – Zpravodajka na Slovensku	9
Štěpán Macháček – Zpravodaj na Blízkém východě (Egypt).....	15
Václav Jabůrek – Zpravodaj v Německu	20
David Jakš – zpravodaj v Asii (Peking potom Bangkok)	25
Viktor Daněk – Zpravodaj v Belgii (EU, NATO)	31
Jan Kaliba – Zpravodaj ve Spojených státech	38
Martin Dorazín – Zpravodaj v Polsku.....	48
David Koubek – Vedoucí zahraniční redakce do roku 2021	57

Ivana Milenkovičová – Zpravodajka v Rusku

21.12.2022

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak jsi ty ve své zemi vnímala začátek pandemie v březnu 2020, se dá říct tak jako obecněji.

Ivana Milenkovičová

Po pracovní i osobní stránce to bylo období obrovské nestability, protože se začaly postupně zavírat hranice. A já jsem se ocitla v situaci, kdy jsem si každý den zakreslovala do mapy, kudy už se ani teoreticky nemůžu případně dostat domů. Nakonec jsem se ocitla v situaci, kdy už neexistovala žádná obyčejná běžná cesta, jak se dopravit z Ruska do České republiky. Byly zavřené pozemní hranice se sousedními státy, byla přerušena veškerá letecká spojení a do toho ještě padala značná nejistota ohledně reálného stavu epidemie v Rusku, které deklarovalo vlastně po celou dobu pandemie, nejenom na jejím začátku, nějaká čísla, která reálně byla nejspíš asi násobky toho, co se udávalo.

Byla tu taky značná nejistota ohledně toho, kde bych skončila, kde bych onemocněla, což se teda stalo, já dodneška nevím, nemám potvrzené, že to bylo covid, ale onemocněla jsem v březnu, v té době, kdy ti všichni jsme si asi mysleli, že to je smrt nebo, a řešila jsem tehdy se nechat odvézt do nemocnice, kdy prostě zavírali lidi na infekční oddělení.

Jako cizinec má člověk trošku horší práva coby pacient.

Takže i tohle byl aspekt, který jsem řešila. Takhle mě tímto způsobem zastihl začátek pandemie a potom, co jsem tedy onemocněla, já jsem se docela měsíce potýkala s následky té nemoci, tak jsem odletěla do Čech posledním evakuačním letem, který organizovala rakouská vláda a několik měsíců jsem pak strávila v Česku, než jsem dostala jednorázové povolení od ruského ministerstva zahraničí. Že se můžu jednorázově překročit hranici zpátky do Ruska, tehdy opravdu udělovalo ministerstvo zahraničí. Musel se psát oficiální dopis na jméno Sergeje Lavrova. A museli mi to povolit, muselo se napsat přesný čas, přesný let, kterým přiletím.

Muselo se to oznámit FSB, která vykonává zároveň úlohu Ruské a pohraniční služby. Takže tímto způsobem vypadal můj první rok pandemie.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak tedy vypadala ta práce, když jsi byla tady, když jsi byla těch pár měsíců zpátky.

Ivana Milenkovičová

Snázila jsem se dál pokrývat témata na dálku, samozřejmě člověk nemůže točit reportáže, může dělat nějaké montáže, dělá dál zprávy.

Ale nemůže jít na ulici, mluvit s lidmi, zkrátka dělat plnohodnotně zpravodajskou práci.

Typu toho, co by to mělo obnášet.

Jirka Klečka (Tazatel)

Hlavní motiv této práci je, jaký se vlastně lišilo to, co pro to by chtěl, tedy v newsroomu s tím, co informovaly jakoby tamní média, jestli tam byl nějaký jako rozdíl, popřípadě jak velký a v čem?

Ivana Milenkovičová

V obou případech. Jak česká, tak ruská média se samozřejmě soustředila na témata, jako byl vývoj vakcín, testování, případné lockdowny a nějaká další omezení. V tomhle až tak zásadní rozdíl nebyl. Samozřejmě ten český pohled nešel až do takových podrobností, protože v Rusku se ta opatření, potažmo třeba očkovací kampaň zásadně lišila region od regionu. Často. Ve vysílání bylo zaměřené především na Moskvu, na velká města. V tomhle asi tedy úplně zásadní rozdíl nebyl.

Jirka Klečka (Tazatel)

Z čeho jsi čerpala informace.

Ivana Milenkovičová

Co se týče běžného zpravodajství, tak jednak teda člověk vychází z oficiálních zdrojů, oficiálních informací, nějaká nařízení, vládní dokumenty, tiskovky jednotlivých úřadů nebo představitelů.

Tiskové agentury a jejich zprávy, no a na druhé straně potom informace nezávislých ruských médií, třeba nezávislých odborů lékařských, které jsou už dneska zlikvidované. A v neposlední řadě pak, když už jsem byla zpátky, tak jsem chodila natáčet do terénu, chodila jsem natáčet třeba k mobilním nemocnicím, které tam vznikaly, když se rozjížděla očkovací kampaň, začínaly očkovat sputnikem, tak přímo na kliniky, kde se tak dělo.

Čerpala jsem i ty informace z terénu.

Jirka Klečka (Tazatel)

Měla nějaký osvědčený postupy, který si vymyslela přímo na míru v té situaci, jak jsem musela adaptovat tomu.

Ivana Milenkovičová

Jestli jsem se v něčem musela přizpůsobit té situaci. To bylo omezení cest do nějakých hodně vzdálených regionů, které nemají rozvinutou lékařskou infrastrukturu. V tom nejhorším období pandemie, kdy opravdu

bylo vysoké riziko nákazy, tak třeba já jsem si netroufala jet někam na Sibiř, na Dálný východ, protože za situace, kdybych opravdu onemocněla, měla bych vážný průběh, tak by se mi nedostalo prostě vůbec odpovídající lékařské péče, takže v tom, tomhle ohledu jsem musela trochu práci přizpůsobit těm ruským realitám a řekla bych, že jsem se asi v porovnání s běžnými Rusy podstatně víc chránila. Nebylo výjimkou, že přestože to bylo povinné, takže prostě jel vagon metra a v celém vagonu měli prostě roušku, tři lidi. Respirátory, tak vůbec nepoužívali možná na nějakých covidových odděleních, ale běžně v dopravě absolutně ne.

Jirka Klečka (Tazatel)

Bylo něco jako při tvorbě těch reportáží nebo při tvorbě vysílání. Musela jsi to nějak upravit, dělat jinak? Mělas něco, cos jako věděla, že zaujme v tom newsroomu nějak jako postup, nevím, jak to asi úplně formulovat.

Ivana Milenkovičová

Spíš tematicky. Věděla jsem, že bude třeba rezonovat.

Že budou rezonovat nějaké peripetie, s kterými se Rusko potýkat při rozjezdu očkovací kampaně, protože deklarovalo, že jako první vyvinulo vakcínu na světě. Byla tu velmi silné prohlášení ruských představitelů. Až takové chvástání se a ta realita byla úplně někde jinde, takže tohle to byla témata, u kterých jsem viděla, že budou rezonovat a nabízela jsem je, ale že bych vyloženě. Nějak upravila ty základní postupy nebo přišla s něčím, nevím, nemám ten pocit, točila jsem reportáže, dělala zprávy, živé vstupy, jako běžně tohle.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to vnímali ty lidi u tebe na místě. V Rusku versus, jak si myslíš, že to vnímali lidi u nás, tu pandemii, jestli tam byl nějaký rozdíl

Ivana Milenkovičová

Podstatně víc, řekla bych, podceňovali závažnost toho onemocnění nebo to, že u řady lidí to může mít závažný průběh. V tomhle koneckonců se asi ruská propaganda sama střelila do nohy, když se pokoušela diskreditovat západní vakcíny, kdy prostě od rána do večera ve vysílání státních televizí běžely příspěvky a pseudodebaty o tom, jak vakcíny od Pfizeru a dalších západních společností jsou údajně životu nebezpečné. Prostě poukazovaly na nějaké i někdy smyšlené případy údajných vedlejších účinků, vlastně tohle to všechno ovlivňovalo tu ruskou společnost a dlouho trvalo, než si to uvědomili a narážely na to i při své vlastní očkovací kampani. Vlastně tohle diskreditací západních vakcín oni diskreditovali vakcinaci obecně a měli potom problém přesvědčit lidi, aby se vůbec nechali naočkovat jejich vakcínami, sputnikem a těmi dalšími, které Rusové vyvinuli.

Jirka Klečka (Tazatel)

Reagoval na situaci nějak jako rozhlas, pomáhal ti nějak v tomhle tom ohledu.

Ivana Milenkovičová

Pomáhal mně osobně. Když jsem onemocněla, snažili se mi zprostředkovat aspoň na dálku konzultaci s lékařem.

Zároveň rozhlas, u koho to bylo prostě proveditelné, tak posílal i ochranné prostředky. V době, kdy tady v Česku nebyly skoro k sehnání. V případě Ruska a Spojených států ale narazil na to, že zásilka nešla odeslat třeba přes DHL ani jiným způsobem, protože to bylo celounijní omezení o vývozu ochranných prostředků. Takže do Ruska, ke mně a k Honzovi Kalibovi se bohužel nemohli respirátory ani roušky dostat k ostatním

kolegům.

Jirka Klečka (Tazatel)

A jak si vlastně postupem času, řekněme, třeba polovina roku 2021 reagovala na, nějakou diváckou přehlcenost, jestli to pak časem nějak upravovala, nebo jestli si zmírňovala počet těch koronavirových zpráv. Cos posílala domů.

Ivana Milenkovičová

Určitě, ale souvisí to i s tím, že v Rusku se děly tehdy podstatnější vnitropolitické zahraničněpolitické věci. Ne vždycky úplně stejným způsobem to reflektovali i editoři vysílání, kteří.

Zkrátka až do února 2022 hodně tlačili covidová témata, opatření často i prvoplánově. Podle mého názoru snažili se nějakých speciálů nebo celých vysílacích bloků zařadit příspěvky právě ze zemí, kde mají zpravodaje, byť pro českého diváka to úplně nebylo třeba relevantní to porovnání. A ani bych, jsem měla pocit, že to jenom vyplňuje prostě čas a prostor v tom vysílání. A vyvolává. Iluzi jakési pestrosti. Ale v té době už se vedla jednání v normandském formátu, prostě jezdili západní politici, podávali si dveře v Kremlu a zbývaly týdny do invaze.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to bylo vlastně s očkováním.

Ivana Milenkovičová

Kdybych chtěla, tak jsem se mohla nechat naočkovat Sputnikem, ale já jsem jednak nechtěla, protože jsem úplně neměla důvěru ve vakcínu. Která si myslím, že to, co bylo podávané, neodpovídalo těm standardům, které oni deklarovali a tomu, co teda zjevně vyvinuli, kde si v tom centru vektor v Novosibirsku měli problém obzvlášť s tím druhým komponentem a jeho stabilitou a čistotou. A za druhé by mi v Evropské unii nikdo neuznal to očkování a já jsem se potřebovala pohybovat volně přes hranice, takže já jsem se vracela do Čech na očkování Pfizerem.

Jirka Klečka (Tazatel)

A naopak v Rusku ho tolerovali?

Ivana Milenkovičová

Ne, absolutně ne, absolutně ne. Takže v jednu chvíli, kdy zaváděli QR kódy pro očkované, podmiňovali tím třeba vstup do restaurací a tak, tak jsem byla jaksí v nevýhodě, ale v praxi to stejně nikdo v Rusku neřešil. Pamatuji si loni v prosinci nějakou služební cestu, to byl Jekatěrinburg a tehdy jsem si musela udělat PCR test, abych mohla v hotelu na služební cestě na snídani.

Protože jsem neměla QR kód po očkování ruskou vakcínou, ale to je všechno. Necítila jsem se nějak zvlášť limitovaná.

Jaromír Marek – Zpravodaj ve Spojeném království

6.1.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak jste vnímal začátek covidu u vás v Británii, jak to tam probíhalo.

Jaromír Marek

Začátek covidu si pamatuji úplně přesně, protože jsem poslouchal už někdy od ledna ve zprávách BBC atd. Z Číny Wu Chan, že jo, a tak a tehdy jsme si všichni mysleli tak jako tady, že to jako bude další ptačí chřipka nebo něco podobného a nic z toho nebude. Potom jsem, protože 31. ledna. 2020 odešla Británie definitivně z EU po 150 odkladech. A prostě vyčerpávajícím roce a půl hrůzostrašného v pokrývání toho procesu od rána do večera. A já jsem odjel na dovolenou do Indie, kde jsem nebyl už jako pár let 2,3,4 roky a říkal jsem si, jak to parádně jako teď konečně jako užiji. A přistál jsem v Indii a druhý den prostě začali jako šilet v té Indii, že prostě covid a Čína, zavřely se hranice s Čínou, pak zavřely se hranice jakoby pro lidi, kteří přijížděli zvnějšku do, do Indie, už prostě ty lety byly zastavený jenom jakoby odchozí lety, teď teda ano, kdyby to bylo důležitý, tak nevím, jestli do té Indie ty letadla létala prázdný nebo jako s Indy, což není předmětem našeho studia, no, a tak prostě jsem to jako pořád si přeměňoval tu letenku atd. až prostě jsem v zásadě na nátlak dcery jako podlehl tomu tlaku a koupil jsem si letenku na obden, prostě úplně jiné datum, tamtu jsem si nechal propadnout, vrátil jsem se do Británie, a to už jako byla doba, to byl nějaký pátek, nevím, kterého března, ale jako myslím, že už tady buďto od soboty nebo od pondělka už prostě byl první lockdown, kdežto v té Británii nebylo nic. Jsem vystoupil z toho letadla, prošel jsem prostě přes tu pasovku, kdyby se nechumelilo, a hnedka jsem bez jakéhokoliv, čehokoliv jako vstoupil do metra na Heathrow a jel jsem. A zpočátku vlastně v té Británii to bylo tak, že zatímco celá Evropa už přijímala jako drakonický opatření, tak tam se vlastně nedělo vůbec nic. Jen tehdy Boris Johnson vyhlásil politiku Hans, Face, Space. Jako by to vypadalo tak, že to celou pandemii se jako zvládne za pomoci mytí rukou, mýdlem a bylo to jako hodně pozadu a pořád se tam o tom mluvilo, jestli by se nemělo jako s tou ekonomikou něco. Trvalo to aspoň dva týdny. Mám pocit, kdy vlastně se to celý jako nerozjelo, proto taky ty dopady v té Británii byly jako násobně horší než v Česku, anebo ve zbytku třeba Evropy, protože než oni k něčemu jako dospěli, k něčemu, tak už ta společnost byla fakt promořena. A vzpomínám si, když jsem chodil v roušce, kterou mě někdo poslal. Z Česka, tak ty lidi odsakovali prostě do křoví v tom parku, jak kdybych byl jako malomocný s odpadávajícíma kusama jako masa, no, takže to byl, ten nástup byl takový, že opravdu v té Británii hodně dlouho trvalo, než se k něčemu dopracovali a třeba jako o rouškách, ano, či ne, o tom se vedli jako debaty a mám pocit ještě v květnu a že to vlastně nemá žádný přínos atd. a taky si pamatuju, jak potom, když se to teda rozjelo a ta země se zavřela a ty opatření byly asi tvrdší než tady, protože opravdu nebylo možný jako, tak jak má pocit, v té první vlně, všichni byli na těch výletech, že jo, v Česku, tak tam v zásadě, což policie nedělá, tak jako zastavovala auta běžně a prostě, když by člověk jel jako byt' do okrajový části Londýna nebo někde prostě do nějakého jiného parku, než toho, co měl vedle baráku, tak prostě ho vraceli zpátky a potom taky si pamatuju z toho to, že myslím, že to bylo v pět hodin odpoledne. Každý den byla tisková konference, kde byl buď Boris Johnson nebo některý z těch ministrů zdravotnictví, kteří se taky vystřídali asi tři během té doby, a hlavní epidemiolog, medicínský poradce, profesor Vitty, což si asi budu pamatovat a vždycky říkali

ty čísla za posledních 24 hodin a byly to jako velká čísla, byl jako 800 000, 1200 lidí, jako za ten den.

Jirka Klečka (Tazatel)

Myslíte, že Briti vnímali pandemii jinak než Češi?

Jaromír Marek

Řekl bych, že jo, řekl bych, že jako na tom, že trvalo delší dobu, než si tam ta, to obyvatelstvo nějak jako uvědomilo tu závažnost té situace, jako nevím, teď rychle mě nenapadá, proč že by to tak mohlo být, ale jako určitě jako v době, kdy tady i byly ty vládní opatření, i se šily, ty roušky a tak, to jsem všechno jenom jako viděl zprostředkovaně, tak v tu chvíli tam zpočátku třeba byly jako otevřené hospody a prostě jako vesele všechno fungovalo, ale proč to bylo, to nevím, ale určitě bych řekl, že zpočátku byla ta míra té obezřetnosti byla asi menší, ale to bylo asi daný tím, že prostě třeba jmenovitě ten Boris Johnson, jako v zásadě tomu nevěnoval jako velkou pozornost. Vlastně se bralo to jako chřipka a prostě budeme si mýt ruce a jako dodržovat hygienu a bude to.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to vlastně konkrétně ovlivnilo vaši práci.

Jaromír Marek

No, řekl bych konkrétně absolutně, protože byť dneska je to tak, že ten zpravodaj je vlastně takový vysunutý newsroom jako do jiné země, ale přesto jako když bylo možný, bylo co a bylo jak, tak prostě jsem se snažil tak jako každý prostě vyjít do terénu a točit reportáže, a to v tu chvíli bylo jako zcela nemožný, protože když potom za začaly ty lockdowny, tak se nesměly mísit ty domácnosti tak jako tady, takže se nemohl prostě člověk jako někde vydat na nějaký natáčení, takže se to vlastně změnilo na rok a půl s nějakou přestávkou léta 2020 mám pocit, kdy vlastně jsem seděl víceméně doma a vysílal, vysílal živé vstupy, nutno říct, že vlastně za tu celou dobu snad asi nebyl teda den, kdybych nevysílal, že jako opravdu to nebylo tak, že by té práce bylo méně. Bylo jí, řekl bych, možná i víc, nebo bylo jí stejně, ale byla prostě jiná, že vlastně opravdu, já myslím, že první reportáž jakoby v uvozovkách prostřednictvím telefonu, kdy se prostě někomu jako posbíral ty jako lidi prostě po telefonu, tak to byla třeba po třech, čtyřech měsících jako po začátku, jinak to byly prostě všechno živé vstupy a zprávy a takových jako 99 %, to byly věci, který se týkaly covidu.

Jirka Klečka (Tazatel)

To byla další otázka, jak jste tu práci musel tomu covidu uzpůsobit. Vy jste říkal, že jste musel hodně volat lidem.

Jaromír Marek

Tak uzpůsobit v tom, že samozřejmě, že jo. Tak jako jakýkoliv novinář, zejména třeba, když jako v té cizí zemi, tak jsou asi tak, řekněme, 2 zdroje, že jo, jednak jsou to ty zdroje jakoby sekundární, to znamená noviny, servery, televize, to, co už nějakí jiní tamní novináři předžvýkají, tak – prostě člověk jako to nějak zpracuje a preferuje o tom tématu a pak jsou to reportáže z terénu, který prostě nějaký téma někde vybagrujete, domluvíte, jedete tam, natočíte, zpracujete podle sebe. Tak ta druhá část jako prakticky zmizela, že jo, protože jsem mu tam maximálně vybírat reportáž o tom, jak jako nemůžu do vedlejšího parku, ale takže určitě jakoby z toho, z té formální stránky, kdyby byl člověk písící, no, tak asi by taková změna nebyla, ale jako pro rozhlasového reportéra najednou vlastně jsem jako přestal točit jakoby reportáže s živými lidmi na místě a leckde po té zemi, protože jedna z výhod toho zpravodaje je a zároveň nevýhod, protože to je všude jako daleko, pokud není člověk zpravodaj zrovna třeba v Lichtenštejnsku, tak se za těma reportážemi

jezdí, že jo, a to prostě na tu dobu dlouhou skončilo, a tudíž jako řada věcí holt bohužel spadla pod stůl.

Jirka Klečka (Tazatel)

Přišel na nějaké nové způsoby, jak sbírat materiály a z čeho jste vlastně čerpal nejmíc?

Jaromír Marek

Tak čerpal jsem z těch otevřených zdrojů, to znamená, takový ty hlavní televize, zpravidla spíš jejich jakoby webový zrcadla, než jako živý vysílání, to taky, ale tam přece jenom je to proud, že jo, takže jakoby především z těch místních médií asi tak plus samozřejmě sít' nějakých mých známých, s kterými jsem byl v kontaktu telefonicky, kteří občas mě někde něco třeba znal, jsem, já nevím, jednu minimálně zdravotní sestru, která pracovala v nějaký nemocnici v Londýně, takže ta mě občas jako řekla, jak to tam vypadá a tak dál, aby člověk jako měl trošku aspoň zprostředkovaný styk s tou realitou, že jo, aby jenom jako nesázel ty čísla, ale mohl vám někdo říct jako jo. Mluvil jsem se zdrojem a ta mně řekla, prostě je to tam jako v prdeli, leží lidi jako i nevím, na záchodě, že jo.

Jirka Klečka (Tazatel)

Nějaký rozdíl v tom, co po vás. A chtěl. Newsroom v Praze versus to, co právě ty místní média na místě reportovaly, chtěly jiný informace v Praze?

Jaromír Marek

To bych asi neřekl. Tak ono primárně, jak jsem už to naznačoval, je to tak, že ten zpravodaj je ten, který tu agendu víceméně jako nastavuje, protože ten ví, co v té zemi se děje atd. takže nabízí, vzhledem k tomu, že to byly prostě témata, byly jako jasně daný, teď si zpětně jako vlastně neuvědomuju, jakmile člověk jako každý den, třeba čtyři měsíce v tahu vysílat o covidu, co jsem tam tak jako říkal, ale něco jsem asi říkal, no, jako neřekl, že by to bylo nějak jako jinak nebo víc nebo míň, nějaký rozpor mezi tím, co člověk jakoby na místě viděl nebo četl v tomto případě a co by chtěla ta centrála. Skoro bych řekl, že vlastně to bylo míň, protože se ze všeho stalo najednou jako takový mono téma. Vzpomínám si, že jsem jako velmi se snažil občas najít třeba nějaký téma, který s tím souviselo tak nějak jako šířeji, třeba teď si dál vzpomínám, když tam vyšly nějaký prostě průzkumy, čísla, jak během covidu se změnilo ovzduší v Londýně třeba jako zlepšilo, že prostě nejezdily ty auta a tak dál, to jako třeba jako člověk vždycky jako zajásal, že prostě nějaký téma, který je trošku jiný, než to, kolik lidí zase jako umřelo a tak, no a pak, když objevil dědoušek kpt. Moore, tak ten, co chodil v těch, že jo, jako slavil své sté narozeniny tím, že chodil po té zahradě, tak to byl jako úplná jako senzace, že jo, protože prostě sice tam byl ten covid, že vybíral na ty zdravotníky, ale byl jako strašný prachy, ale bylo to jako trošku něco jiného, nebylo to furt o tom, jak nemocnice praskají ve svech a márnice prostě nestíhají jako uskladňovat, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Celou situaci reagoval rozhlas. Já, jestli si pamatujete, tak někteří zpravodajové se vraceli.

Jaromír Marek

Vraceli se zpravodajové, bylo to na každém rozhodnutí, že jo, a vraceli se a pak taky rozhlas, po zásluze jim na tu dobu, co byli tady, taky jim odebral jako 2/3 platů, kterou, protože ten plat je jakoby složený z několika jakoby složek, jedna ta složka na úrovni prostě běžného platu je ten jako plat, plus k tomu je nějaká složka, další, jakože za to, že je to v zahraničí a pak jako bezpečnostní příplatky a takový věci.

A to mě jako pobavilo a že byť jako ty kolegové byli tady a vysílali stejně každý den, ale nebyli jako tam, tak jim dneska skrouhli plat jako na polovinu třeba nebo míň než polovinu na tu dobu, ale jako bylo to na

každým prostě, když ten člověk jako uvážil, že by bylo dobrý se vrátit.

Tak se vrátil, já jsem uvážil, že by to dobrý, jako, že by to bylo zbytečný, tak jsem se nevrátil a ono navíc jako za chvíli přestala fungovat jako doprava po Evropě, že jako nevím přesně, jak brzo, ale myslím, že docela hodně brzo přestal létat letadla. Myslím, že minimálně takový 2,3,4. Měsíce, jediná cesta do Prahy.

Jako technicky byla buďto autem a tam jako byl problém přes Francii atd. Tam je chtěli jako pouštět, že jo, protože ta Británie tím, jak je taková jako.

Nevím vlastně čím, tak ona byla vždycky jakoby vepředu s tím covidem, že jo, vždycky, když byla nějaká nová varianta, tak vždycky začala jako v Británii a vždycky v té Británii byl jako ten první jako náraz, proto ti Francouzi jako měli ty hranice jako velmi jako utěsněný stran, stran té Británie a jako dlouhý měsíce byla, pokud si vzpomínám, jediná cesta s běloruskýma aerolinkami, protože Bělorusko neuznávalo Lukašenko existenci covidu, že jo. Říká, že stačí si dát jako vodku a vypotit se. Takže aerolinky běloruský jako lítaly, byl to asi třicetihodinový trip jako přes Minsk do Prahy.

No, takže ono to potom už ani nešlo, ale jako bylo to na každém, každý si to nějak jako uvážil.

Jirka Klečka (Tazatel)

To, že jste zůstal, refleктоval to Rozhlas, snažil se vám pomoci. Nějak víc jsem si v něčem třeba.

Jaromír Marek

Nevzpomínám si, ale on neměl moc jako v čem, že jo. Poslali mě, ano, poslali mě poštou čtyři roušky.

Možná čtyři respirátory.

Tak asi všechno, tak jako on nebylo, jak, že jo.

Jirka Klečka (Tazatel)

To jste taky trošku začal, jak jste se snažil bojovat s tou, diváckou přehlčeností tím covidem nebo.

Jaromír Marek

To nevím, kdy mohla přijít, ale tak ono zase jako nutno říct, že to byla tak nová věc, a tak jako dramatická, že si myslím, že ta únava.

Jako přišla asi za delší dobu, že jo, protože jako ono to je dva roky a už máme pocit, že to je prostě v pravěku.

Ale byla to úplně jako nestandardní situace a snažil jsem se s tím bojovat tím, že jsem hledal často, většinou teda marně nějaký témata, třeba i necovidový, že jo, ale prostě tím, že jsem seděl na prdeli v tom Londýně a byl jsem odkázaný na to, co jako napíšíou ty média a ty nepsaly o ničem jiný než. O covidu.

Jirka Klečka (Tazatel)

A jak to bylo s očkováním? Vy jste se očkoval tady nebo tam.

Jaromír Marek

Já jsem se očkoval tam, protože. Takovou jako zvláštní shodou. Nebo shodou, když prostě se rychle hledala ta vakcína, tak prostě ta Británie byla vlastně první země v Evropě, která začala masově očkovat.

To už jsme taky zapomněli. To byl ten AstraZeneca, což je britská, myslím, že švédská firma. Mám pocit, a

pak tam byl nějaký ten spor, kdy.

Prostě, když ta firma, která mám sídlo v Londýně, nějak přece odmítla plnit ty dodávky do zemí Evropský unie, že jo, a tudíž ty Britové měli jako i za cenu tady toho trošku nefér přístupu, jako první jako dostatečný množství těch vakcín, takže tam se ten očkovací program spustil dobře, o určitě třeba čtvrt roku, čtyři měsíce dřív než tady.

A než jsem se dostal na řadu samozřejmě, protože tam to šlo podle věku, to bylo to kritérium.

Tak to nějakou chvíli trvalo, a to bylo zase jako nový dobrý téma, že jo, který se prostě jako vesele pokrývalo, že jo, královna dostala očkování, protože měla tehdy dva, 91, ještě před ní dostal princ Philip, že jo, který byl ještě starší a tak dál, prostě jako to byl taky dobrý moment, no. Toho všeho.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to pak s tím očkováním fungovalo při návratu. Uznávali vám ho tady nebo.

Jaromír Marek

Já doufám, že jo, mám pocit, že jsem.

No, jako dodnes mám teda v aplikaci nebo dost. To možná nějak automaticky přenesl do té tečky nebo teď už vlastně nevím technicky, ale jako mám někde v mobilu aplikaci NHS. Nebyl s tím problém, ne, jako naštěstí ty systémy byly asi kompatibilní. Tady, když jsem byl třeba, já nevím.

V červnu 2022. V Paříži za kamarádkou, tak jsem prostě jako ukázal ten britský očkovací covid pas a nějak se to načetlo. Takže v tomto problém nebyl.

Pavčina Nečásková – Zpravodajka na Slovensku

17.1.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak tě teda pandemie zastihla jako zpravodajku

Pavčina Nečásková

Já si pamatuji, že teď ty první zprávy, samozřejmě, že to bylo v Číně, a tak vím, že zrovna jeden z prvních případů v Evropě byl, jeden z těch prvních případů byl ve Vídni, kterou jsem vlastně měla taky na starosti, takže jsem tak jako nějak zpozornila, no, a pak se nic nedělo a najednou myslím, že Slovensko mělo třeba šest případů a pak se rozhodlo, že zavře hranice jako první v Evropě. A já jsem se to dozvěděla z nějakého jako neoficiálního zdroje s tím, že o tom teď jedná vláda, že to navrhne a vůbec nás to předtím nenapadlo, že by se to mohlo stát a já musím říct, že jsem trošičku chytla paniku, protože jsem už z generace lidí, kteří se narodili nebo nenarodili, ale žili většinu života s otevřenými hranicemi, takže mě vlastně se udělalo zle z toho, že to Slovensko, který je přímo vedle České republiky, a když tam potřebuje, tak mi to trvá prostě tři nebo hodinu a jsem na hranici, tak najednou se ty hranice uzavřou. Takže jsem potom rychle volala tady nadřízenému a řekla jsem mu, co budeme dělat, ale ono to bylo tak, že Slovensko je zavřelo, dva dny poté následovalo Česko, no a jak na to reagovalo Slovensko? Mě vlastně tehdy Slovensko hrozně, Slováci mě překvapili v tom, jak strašně striktně dodržovali ta pravidla, protože měli ale obrovský strach s tím vědomím, že mají doopravdy jako zdravotnictví na špatné úrovni a vlastně ve chvíli, kdy se řeklo, bude zákaz

vycházení, což se stalo všechno během jednoho týdne, tak oni fakt všichni zůstali doma a všichni si nasadili roušky. A byly prostě strašně jako v tom důslední, což vlastně si myslím, že úplně v České republice takhle nebylo a zase, zase v ten daný moment jsem tam nebyla, ale fakt to bylo tím, když jsem se jich ptala, proč to takhle, tak mi říkali, my víme, že kdyby se to stalo, to stejný, jako se stalo v Itálii a dostala by se nemocnice na hranici kapacit, tak je prostě konec, protože to slovenské zdravotnictví je doopravdy špatném stavu.

Jirka Klečka (Tazatel)

Máš teda pocit, že to Slováci vnímali nebezpečněji než Češi, tu pandemii, nebo jak už, jak celkově vnímali, oproti Čechům.

Pavčina Nečásková

Měli velké obavy, a dokonce se tam prostě jednu dobu podařily takové ty tendence, jako že covid přijíždí z České republiky, co tam šířili populističtí politici a já jsem byla pak překvapená, jim to říkají lidé v Bratislavě, když se jim říká, že si myslím, že ty hranice by nemusely být uzavřené, že to nic neřeší, tak oni říkají, ne, že doopravdy jako si myslíš ty Češi, protože Česko na tom bylo podstatně hůř, co se týkalo, počtu nakažených a mrtvých. Slováci se jako dlouhou dobu drželi na tom velmi dobře a zavedli si takové jako nařízení, že každý, kdo přijede ze zahraničí, kdo má samozřejmě jako občanství nebo nějaký dočasný povolený pobyt, tak kde vlastně do státní ubytovny, do karantény, což bylo strašně drsný a bylo to třeba takhle jako v Číně, ale v Evropě to nikdo moc nepraktikoval, že oni fakt jako vzali lidi zahraničního přechodu a prostě všechny je šoupli do nějakých ubytoven, kde nebyly úplně jako dobře dodržovaný pravidla, a když já jsem vlastně, mě nejvíc šokovalo na tom, že nikdo to nerozporuje moc, že občas nějaký, jako třeba nějaké noviny se o tom zmínily, ale pro mě to bylo něco jako neuvěřitelného a hodně jsem se tomu věnovala i ve zpravodajství, když jsem jako byla mezi běžnými Slováky a ptala jsem se jich, jestli jako jim to přijde v pořádku, že někdo přece mě nemůže jako někam zavřít a ještě třeba s cizíma lidma tam člověka zavře, takže třeba nakazili navzájem, tak oni prostě říkají ne, my doopravdy jako se bráníme, protože my se bojíme a hlavně z toho Česka přijde prostě ta nákaza, ale samozřejmě se to tím, jak to bylo dlouhý, ta pandemie, tak se to, pak různě měnil ten přístup a pak už začal být taky povolnější, ale na začátku se fakt strašně báli.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak teda měla pandemie vliv na tvoji, práci, konkrétně jako zpravodajky.

Pavčina Nečásková

No, na moji práci, tak krom toho, že jsem vlastně, tak samozřejmě to nemohl, nikdo nemohl opustit, opustit hranice, ono to bylo fajn, že ještě jednu dobu to šlo snad jezdit i do Rakouska, že tam to bylo takový jako Rakušáci v tomhle trochu povolnější. Tak samozřejmě začala víc práce z domova, ale nebylo to nic tak hrozného, když potom se bavím s ostatními kolegy, protože já jsem se teda musela nechávat pravidelně testovat jednou, dvakrát týdně a ukazovat to na všech úřadech, ale chodila jsem stále na úřad vlády, jezdila jsem i natáčet, vím, že jednou jsem to, nějak to bylo asi dva měsíce po tom vypuknutí, zvažovala, že jsem dostala možnost si jet natáčet do romské osady testování, tak to bylo moc fajn, že jsem se mohla dostat vlastně do jiného regionu, byť byly přejezdy, jako byly zakázány, ale s tím, že, že člověk měl prostě povolení úřadu, že může kvůli práci, takže, no, samozřejmě ta velmi osamocená práce stála ještě osamocenější, člověk byl ještě víc doma, ale zase to nebylo, že pořád by byl doma, to jsem byla docela ráda, že se něco dělo,

mohlo se trošičku chodit ven, ale prostě asi jako v každé zemi, no. Všechno zavřené a člověk sám doma.

Jirka Klečka (Tazatel)

Z čeho jsi čerpala informace?

Pavλίna Nečásková

Ze zpravodajských serverů a z různých kontaktů, které jsem na Slovensku posbírala a stejně jako v České republice, tak na Slovensku byly oblíbené tiskové konference, vlády taky trvaly strašně dlouho a taky začínaly o tři hodiny později, než měli začít. Takže tak, ale ono to je, podle mě to mají většina kolegů podobně, že ono se vlastně nic moc jiného nedělo, takže neustále člověk prostě jenom mluvil o tom, jak ta nákaza v té dané zemi vypadá, jaká jsou kde pravidla, jestli se budu uvolňovat nebo ne, takže to byl takový, jako když člověka vzbudí v noci, tak jsem byla schopná říct, co se s ním v Rakousku, Maďarsku a na Slovensku, a to bylo třeba v tom pro mě hodně depresivní, že, že jiná témata prostě nebyla.

Jirka Klečka (Tazatel)

A musela si kvůli tomu nějak vymýšlet nějaký nový postupy, upravovat svoji práci celkově.

Pavλίna Nečásková

Poprvé jsem začala dělat rozhovory že jsem je třeba natáčela po Skypu, protože to Slovensko není zas tak velký, takže prostě jsem si většinou někam dojela, aby člověk to měl autenticky a tady to začalo, protože třeba, jak jsem mluvila o těch, o těch ubytovnách, kde byli ti lidé zavřený, tak jsem třeba točila o tom reportáži s tím, že jsem se s nimi spojoval, tak to pro mě bylo celkem nové a vlastně to potom zůstalo i po tom covidu, že občas člověk si uvědomil, že to může natočit takhle, ale jinak, jinak moc ne.

Jirka Klečka (Tazatel)

Taky trošku naznačila, ale jaký to měl konkrétní dopad na ten tvůj osobní život na Slovensku.

Pavλίna Nečásková

Asi všichni jsme se naučili se přátelit online. No to bylo samozřejmě asi na to nejtěžší, tam, já jsem tam byla sama, byla jsem tam bez partnera a bez kohokoliv, takže to jako ta představa, že člověk zůstane jenom sám. Uzavřený mezi čtyřmi stěnami, je hrozná. Ale já jsem tam teda aspoň měla jako kolegy z českých médií, který se díky tomu staly takovou rodinou, takže jsem se občas s nimi třeba viděla, ale jinak to bylo depresivní.

Jirka Klečka (Tazatel)

Část těch našich rozhlasových zpravodajů se na začátku vracela, tuším, tys mezi nimi nebyla, jestli si pamatují správně, nezvažovala jsi to vůbec třeba?

Pavλίna Nečásková

Ne? Já, když. Jsem se dozvěděla tu zprávu o tom, že asi zavřou hranice, tak jsem tehdy volala Davidovi Koubkovi a říkala jsem mu, co budeme dělat, že to zavírají a že teda se na to musíme připravit a ve vtipu jsem říkala, že by, já nevím, jestli mám třeba rychle přejet ty hranice a na to konto vlastně on pak tady s Janem Pokorným, ještě tehdejší ředitel zpravodajství, vypracoval nějaký jako plán, co s těmi zpravodaji

bude, ale u mě to vůbec nebyla jako nutnost, to bylo prostě u těch, že jsem chápala, že když jsou někde zavřený, mají třeba malé děti a jako ta představa, že se třeba z Asie člověk nepodívá domů dva roky. Ale u mě, já jsem spíš nechtěla, jako byla jsem, protože my jsme dostali nějaké instrukce s tím, že možná, že to nebude úplně na naší vůli, ale že když se rozhodne vedení rozhlasu, že se máme vrátit, tak, tak se máme vrátit, ale u mě to doopravdy nebyla potřeba, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Snažil se ti jako rozhlas nějak víc vstříc, když si tam teda zůstalo, pomáhal ti nějak v něčem. dokážu.

Pavλίna Nečásková

Dokážu si představit, že cokoliv bylo potřeba, tak, tak by zařídil, ale nic takového potřeba nebylo. Já jsem vlastně pak i měla covid, já jsem si ho přivezla z Čech, já jsem tam příklad, jak si ho přivážejí ty Češi a vlastně. Jako všichni, všichni měli velkou péči o mě a psali mi, ať nepracuji, ale já jsem nic jako zásadního nepotřebovala. Vlastně dostali jsme příležitost se nechat naočkovat novináři na Slovensku. A to se ke mně dostala nějak zprava, že to nabízelo ministerstvo jakoby rizikovní pracovníci a vlastně jsem, to jsem konzultovala nějak s rozhlasem, ale vlastně jsem to vyhodnotila, pak jsem to nechala posvětit, že, že to odmítnu.

Jirka Klečka (Tazatel)

Oni tam měli AstraZenecu?

Pavλίna Nečásková

Tady to bylo AstrouZenecou, pak tam mě ten Sputnik, ale ten jako to bylo jenom na vyžádání, ale to bylo spíš z toho důvodu, že nejprve jako toto znělo skvěle, že vlastně nikdo nebude ještě naočkován, já se k tomu budu moct dostat, ale pak vlastně mi došlo, že ve chvíli, když to někdo nabízí, tak že. Třeba zveřejní někdy ty seznamy, což asi jako českému novináři by tak nevadilo jako těm slovenským, který pak budou chtít třeba kritizovat. Ne, že bychom nekritizoval ty dané úřady. Ale vlastně mi to pak přišlo takový hloupý, že moje rodiče ještě neočkovaní nejsou, tak proč bych musela? Já ani jsem nechtěla tu AstruZenecu upřímně řečeno, a hlavně to by byla nějaká možnost, ale jinak já jsem se nemohla nechat, i když. By na mě přišla řada, myslím, naočkovat na Slovensku nebo bylo to nějaký jako komplikovanější, takže jsem se jezdila očkovat, pak, když už to šlo do Brna.

Jirka Klečka (Tazatel)

A když jsme vrátila na Slovensko, byl s tím nějaký problém?

Pavλίna Nečásková

Jediný problém byl nějaký, jako, že se nepropisovali ty, protože každý měl svou aplikaci, takže já jsem pak potřebovala vykázat, že jsem měla covid v Česku, ale ono to nepropojilo, protože jsem byla testovaná na Slovensku, ale jinak s tím problém vůbec nebyl, protože to byl jako mezinárodní certifikát. Ještě mě napadá jedna zajímavost, že vlastně Češi a Slováci se. Dohodli, že můžou otevřít hranice na 24 hodin, což bylo jako takový vlastně nesmyslný dost nebo 48 hodin, myslím. No, ale my jsme. Z toho jako měli obrovskou radost.

A bylo to takovým jako, že zvláštním způsobem, že, že prostě, když přijel člověk na hranice, tak dostal štempl, v kolik hodin a řekla mi, tak a za dva dny, v tolik hodin musíte zpátky. Jinak vás sem nepustíme. Bylo to strašně dobrodružný. My jsme si říkali, že jsme tehdy s kamarádkou, která pracovala na ambasádě, a řekli jsme, že to jako v tom seriálu 72 hodin a fakt prostě jsem na to šlápla, když jsem přijela tu čáru a abych se to, tak to bylo, to bylo takový jako hezký, pak myslím, že s tím měla dokonce problémy nějak jako evropské úřady, že si Češi a Slováci trošku jako dělají svoje vlastní pravidla, že by si ty, že oni nechtěli

otevírat hranice s nikým jiným, ale pak dokonce i urychlili to úplný otevření hranic jako mezi Českem a Slovenskem, takže to není úplně jako férová soutěž. Třeba Maďaři taky chtěli a Slováci k sobě nechtěli pustit, ale to bylo třeba vlastně v řadě zábavný, že to bylo takový jako, že to, a teď prostě na 24 hodin nebo na dva dny to byl, člověk mohl přijet do Prahy, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Ohledně toho vysílání bylo něco, co třeba ty chtěla jako dostat do vysílání, do éteru a Praha třeba úplně jako nechtěla nebo naopak, že Praha po tobě chtěla něco, co ti nepřišlo důležitý.

Pavčina Nečásková

Samozřejmě, že mě otravovalo neustále dokola, opakovat. Myslím si, že to ani tak Čechy nezajímalo, ale jinak si myslím, že ani ne, myslím si, že naopak, jak mohl člověk vyrazit do terénu, tak to bylo, tak za to byli víc rádi. Tak já si pamatuju, že u mě to byla ta romská osada, kdy to byla taky věc, kterou jsem jako vyhodnocovala tady s vedením, protože to bylo fakt v té první, první dva týdny, kdy byla jako obrovská panika a takže to mohlo působit, že vydat se do romské osady není úplně ideální. Pak člověku došlo, že oni tam jako nemají moc, jak by se to šířilo, takže oni tam spíš byli našťvaný, že tam jezdíme jako novináři. Přitáhneme viry. To vždycky bylo o to jako velký zájem. Já mám ještě. Jednu zajímavost, vlastně takové jako z osobního života. V jeden moment Češi uzavřeli hranici, to bylo, to bylo jako v těch dalších vlnách, jak to vždycky na chvíli uzavřeli, bylo to, že třeba řečeno, že bylo třeba pondělí a Rakušáci mě otevřeno do středy a Slováci ještě, že taky nechají, otevře a z Česka, že už se budou pomalu u zavírat. A bylo to vlastně takový jako hezký, že, že můj přítel nemohl za mnou přijet na Slovensko a já za ním do Česka a potkali jsme se ve Vídni. Ale to bylo takový to, co, tak jako hezký momenty dobrodružný, že na to člověk rád vzpomíná.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy podle tebe přišla taková ta divácká přehlčeno s covidem a snažila se s tím nějak jako něco dělat.

Pavčina Nečásková

Snažil jsem se hledat jakýkoliv jiný možnosti. Ono, já si teď nepamatuju přesně, jak to bylo s Rakouskem, že ono začalo jako první otevírat.

To bylo jako úplně fantastický, že se tam začalo něco dít, pak to teda hned zase zavřeli, protože, ale jinak, tak já si myslím, že to obecně byla hrozná jako přehlčenost a že jsme z toho byli všichni otrávení a ono bylo fakt náročný hledat ta jiná témata.

Spíš jako hledat jiné úhly pohledu.

Když se to stalo, já jsem byla jako osobně hodně frustrovaná, protože všichni pořád sledovali, já jsem sledovala všechny ty tiskovky, i ty samozřejmě v České republice, české vlády, a tak jsem to neustále jako hodnotila a tehdy byl šéfem slovenské vlády Igor Matovič a říkala jsem si, že vůbec jako Češi, jak jsou frustrování tím Babišem, tak. Nechápu, jaký to je, jaký to, jaká frustrace, když to řídí Igor Matovič a pak jsem, koukala na to Rakousko, který k tomu přistupovalo úplně jinak a rétoricky. To bylo jako mnohem takový hezcí. Že jako vždycky se lidem v úvodu omluvili a řekli jim, že žádají o trpělivost. A že tu situaci jako zvládnou, ale musíme si pomáhat. To bylo takový jako hezký oproti tomu, když se tam postavili ti naši nebo ti slovenští politici a začali ten dril jako a ten Hamáček vlastně tak trošku vyhrožoval těm lidem, co

všechno udělá, když to poruší.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy už jste jako byla jako zpravodajka přehlacená covidem

Pavčina Nečásková

Po chvíli, že to bylo takový, já mám pocit, že to třeba první dva měsíce byl takový trošičku adrenalin, protože ocitli jsme se v situaci, který vůbec nikdo nerozumíme a vlastně člověk, asi začátku jsme to možná všichni přeháněli v těch obavách, že prostě fakt. Roušku venku musíš nosit, a když vidíš někoho na druhé straně jako úplně na druhé straně přes ty lidi, že roušku nemá. Radši přejdu úplně jinam, to jsem měla jako pár dní, ale taky se mi to dělo a pak. takový ty momenty, kdy teda jde prvně testovat, tak Slovensko vlastně rozjelo akci hromadného očkování nebo hromadného testování. Tak to bylo hrozně zajímavý, ale já myslím, že to fakt bylo po čase, kdy vlastně člověk zjistil, že to zas tak jako, že to je hrozný, že samozřejmě lidi umírají a že ta situace prostě nebude jen tak dobrá, protože si furt jako říkal, tak příští týden už, tak do té doby je to takový jako vzrušující, takže já myslím, že to přišlo velmi záhy to přehlcenosti, ale nejsem schopná to někde jako konkretizovat.

Jirka Klečka (Tazatel)

A jiné úhly pohledu si zkoušela, co jsi se snažila pokrývat?

Pavčina Nečásková

Já jsem hodně, jak jsem mluvila o tom, já jsem hodně srovnávala ty různé vlády, to mě bavilo a myslím si, že to bylo docela fajn, ono tam byly rozdíly jako v tom, jak třeba mluvila prezidentka Čaputová ve srovnání s českým prezidentem a jak se k těm lidem chovala. Srovnávala jsem i hodně vlastně ten pohled Slováků na to a já jsem jim to trošičku jako vyčítala, že nejsou moc bojovní, že, že si nechají všechno líbit a furt jsem vlastně, když jsem s nima argumentovala tak jsem říkala, v Rakousku by se to prostě nastalo okamžitě by někdo tady, že tě někde zavřou a takže. To je asi věc, kterou já jsem si tam nesla a strašně jsem na to dávala důraz a měla jsem. Pociť, že z toho člověk jako vlastně vidí ten národní charakter. Ale co jsem hledala za jiné úhly pohledu, já jsem vlastně, když byla příležitost něco nějak různě natočit, dlouho jsem sledovala ty lidi, kteří byli zavření a jak se jim ta cesta podařila, o tom jsme pak točili Vinohradskou 12 a tak, no, asi úplně něco extrémně originálního jsem nenašla.

Jirka Klečka (Tazatel)

Když si zároveň pokrývala to Rakousko, jak už si říkala, a to Maďarsko, myslíš, že by se jako třeba srovnala přístupy těch národností?

Pavčina Nečásková

No, Maďarsko, to bylo úplně přísný, tam si myslím, že tam. Oni vlastně nevím, jestli nějak zveřejňovali úplně čísla na začátku vlastně na tom byly hrozně dobře jak Slováci, tak Maďaři a tvrdili, že to tím, že zavřeli ty hranice a co všechno udělali, ale pak vlastně se to na něm přeneslo v té druhé vlně a měli tak jako dost rekordní počty úmrtí. Ale mně to jako přišlo, že vlastně to Rakousko jako kdyby měla větší obavu víc tlačit na ty lidi, ale je pravda, že pak se jim to začalo taky vymykat kontrole a začali být velmi přísní, ale zase jako, že školy třeba otevíralo jako první, to byl docela jako zásadní moment, který jsem srovnávala, že zatímco v Česku ty děti pořád byly na distančním vzdělávání a na Slovensku taky, i když se otevřely dřív než teda než v České republice, tak Rakousku byla jako jedna z prvních priorit, že se musí otevřít školy, což mi bylo

sympatické. Ale pak samozřejmě Rakousko začalo, to už bylo vlastně poté, co jsem přijel ze Slovenska, tak experimentovat s tím, že, že je přinutí. Celou republiku se nechat naočkovat, že spustí to povinné očkování. A to už byly trošičku. Takový kroky, které mi nespady do toho původního jako obrazu Rakouska, ale. Takže to srovnání, já si myslím, že Slováci byli strašně vyděšený, zatímco. Rakušané byly takový víc, že si nechtěli moc sáhnout na tu svoji svobodu a Maďaři, já jsem vlastně po celou dobu pandemie v Maďarsku nebyla, protože oni to zavřeli a poté, co všechny země se otevírali. Tak Maďaři zůstali zavření. A byli v tom dost drsní, ale měli tam jako tak takové zajímavosti. A vzpamatu, že třeba umožnili parkování v celé Budapešti zadarmo, aby lidé nevyužívali MHD.

A samozřejmě pak Maďaři byli strašně za zajímavý tím, jak si nechali tam navozit ty čínské vakcíny a pak i tu, nebo to byla jenom slova, myslím, že Maďaři taky, tak to v tom bylo tak jako ojedinělý.

Štěpán Macháček – Zpravodaj na Blízkém východě (Egypt)

3.2.2022

Jak tebe jako zpravodaje pandemie zastihla

Štěpán Macháček

Tak jsem jel akorát služebně autem do Izraele. A to se to začalo rozjíždět. To byly zprávy z té Číny a z Íránu, že se hodně šířilo a pak teda i od nás, jak už začali u nás hodně zmatkovat nebo spíš prostě to řešit a v Izraeli to pořád vypadalo, jako že dobrý a ještě jsem stihl si tam zaběhnout půlmaraton, kdy už říkali, že cizince tam pouštět nebudou, registrovat. Ale šel jsem tam a normálně mě registrovali, takže jsem se tam ještě jako toho zúčastnil a pak to začalo bejt i tam zajímavý takový a vlastně jenom ubytování, kde jsme byli, kde jsem potom byl přímo natáčení, tak vlastně mě vyhodili, protože říkali, že tam měli případ jako covidu a že to museli celý zavřít a dezinfikovat, a tak to bylo asi první takový setkání s covidem. Ne.

Jirka Klečka (Tazatel)

To bylo velmi zhruba.

Štěpán Macháček

To byl únor 2020.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jestli ses to teda dobře pamatuji, tak tys byl většinou pandemie v Egyptě a jak bys jako porovnal vnímání

těch Egyptanů s tím, co věděli, jak tu pandemii vnímají Češi a jak se jako k ní chovali.

Štěpán Macháček

V Egyptě se to všechno vnímalo míň, bych řekl, hystericky, protože. tam de facto lidi moc neviděli, co to obnáší, a když někdo na to umíral třeba, tak nevěděli, na co umřel, že jo, v tom prostě holt. Když někdo umře hlavně na těch vesnicích, když většina, většina lidí a v těch chudších částech města, tak se nezkoumá, na co ty lidi umřeli, takže možná vzdělanější lidi byli k tomu takový opatrnější, nosili hodně roušky, byli doma, sledovali, co se děje, ale ty lidi, co se živej každodenní práci na ulici, prodejem všeho možnýho, tak jako neměli šanci se tomu nějak jako vyhybat tím, že by zůstali doma. Ten přístup vlády byl takovej všelijakej nejdřív uzavřeli Egypt asi na tři měsíce úplně nebo čtyři měsíce, takže se nedalo lítat z Egypta do Egypta, pak byly nějaký povinný roušky, který se jako zas tak moc nedodržovaly samozřejmě v tý zemi, no, takový ty karantény, jo, jako snažily se dodržovat celkem standardní postupy, ale holt je to taková živelná země, takže, takže tam to nebylo nikdy tak, řekl bych, vyšporovaný jako tady, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak měla pandemie vliv na tvoji, práci.

Štěpán Macháček

No, už právě v tom, že jako vzhledem tomu, že žiju s rodinou, tak jsme museli to zvažovat, co podniknout, jak se k tomu postavit ve chvíli, kdy to bylo jako úplně nejasný, že jo, co, co bude obnášet celá ta, celá ta vlna. A ta nákaza. A ve chvíli, kdy česká ambasáda v Egyptě byla úplně hlavně velvyslanec, byl úplně, bych to řekl, jako extrémně, extrémně, bych řekl. Neopatrný, ale až příliš, jo, že byl takový možná hysterický trošku nebo prostě každému říkal, že okamžitě odjede z té země, ať jede do Česka. Tak maličko samozřejmě nás to ovlivnilo, a hlavně to ovlivnilo i ten fakt, že vláda vydala zprávu, že od nějakýho data uzavírá letiště veškerý. No, tak to jsme si řekli, že asi opravdu poletíme domů, protože zas všeho, tak máme rodiny, tady, máme tady rodiče atd. a ve chvíli, kdybysme byli úplně odříznutý, tak to se nám jako nechtělo úplně, takže jsme letěli sem, takže tři měsíce jsem vlastně tady pracoval jakoby z domova v Česku a pokrýval události na blízky východě na dálku, pak jsem se vrátil v červenci.

A samozřejmě to ovlivnilo trošku tu práci v tom smyslu, že lidi třeba nechtěli se domlouvat rozhovory napřímo naživo, takže něco jsme dělali po telefonu, my to jsme dělali jakoby online, což ale zase ne každý byl schopný to dělat tak, že bylo to dost velký omezení v tom, kolik jsem toho mohl udělat, s kým jsem to mohl udělat atd. a pak hlavně do cestování, protože nemám na starosti jenom Egypt, to je sice moje základna, ale hlavně na starosti další země na blízky východě. A tam to bylo jako bych řekl, hodně, hodně omezující, protože se nedalo podle mě určitě do konce roku 2020, myslím, že ani v první půlce 2021 se ještě nedalo do těch zemí letět úplně jednoduše, pak začalo očkování, že jo, to samozřejmě trošku řešilo tu situaci, ale až postupně, velmi postupně, takže jako kolem půlky 2021 už se to, jako už to bylo možný, jako cestovat s tím očkováním, ale do té doby moc ne, takže typický Izrael měl úplně uzavřený hranice pro cizince, já nevím, Tunisko si pamatuju, že mělo hodně přísný požadavky atd. V podstatě bylo to nemožný se z toho Egypta tak, řekněme, rok a půl pohybovat dál.

Jirka Klečka (Tazatel)

Co byl ten impuls k tomu, žeš měl pocit, že se můžete vrátit zpátky do Egypta z Česka.

Štěpán Macháček

Já jsem se vrátil nejdřív sám, pak rodina, později a asi na základě toho, že vlastně i po tom odletu jsme si říkali, jestli jsme udělali dobře, jo, protože zase tady člověk byl úplně zavřenej, tam přece jenom nebyly ty omezení tak takový, že vlastně bysme možná bejvali, to prožili jednodušeji tam, ale nemohl to člověk dopředu vědět, takže jako jasně, nemohli jsme si říct, že jsme udělali špatný rozhodnutí, ale jak jsem

sledoval, tak v podstatě mi bylo jasné, že jakmile to otevřou ty hranice zase a tyhle ty, tak vlastně není důvod se rozmyslet, být tady nebo tam, protože ta situace byla podobná a tam nebyla o nic horší naopak, a to se tehdy říkalo, že v tom teplém prostředí, že tvomu viru se tolik nedaří, samozřejmě kvůli statistikám, že jo, egyptským statistikám, který byly nějakým způsobem dělaný, ale vypadalo to na první pohled i na dálku, že, nebo člověk cítil na dálku, že tam se tolik neřeší, ale asi to bylo jako takový příjemnější, jsem se tam chtěl vrátit co nejdřív, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Z čeho jsi vlastně čerpal informace a jak se to lišilo, když byl tady a když jsi byl tam, jestli to nějak jde rozdělit

Štěpán Macháček

No, tak jasně, že tady nebylo příjemný být tady závislý na informacích prostě z internetu, že jo. Zdrojů, ať už agenturních, anebo z nějakých sociálních sítí. Jako některý věci. Takhle dělám samozřejmě i tam v Káhiře, protože nemůžu být všude, když se něco děje, ale tady to bylo totálně. Závisí na tom, a to jsem si říkal, že bych třeba jako úplně nechtěl tady dělat v redakci, protože mě to jako nebaví.

Takže pochopitelně potom zase na místě, i když se nemohlo cestovat, tak je to mnohem příjemnější si sbírat nějaký materiály, být na místě, tam jsem pochopil, že ten je, rozdíl v té práci je obrovský, jestli, jestli prostě rozhlas, když to řeknu, tak jestli tam zpravodaj má, anebo nemá, jestli se do dělá tady od stolu, případně, že tam někoho posílá krátkodobě, že říkal, že to je vlastně docela dobře, že prostě rozhlas má ty zpravodaj po světě.

Jirka Klečka (Tazatel)

A tys trochu naznačil, že musel jako víc telefonovat s těma lidma, shánět aspoň ty na dálku a je to něco, co se pak přeneslo do současnosti v tvé práci.

Štěpán Macháček

Moc ne. Ještě jsem nedávno asi z časových důvodů dělal nějaký rozhovory jakoby online, ale není to ono a speciálně třeba Egyptani moc na to nejsou, takže s těma to byl problém i během toho covidu, jako je dokopat, aby někde, to je jedna věc, jako že na to nejsou, druhá věc je, že mají docela špatný internetový připojení jako pomalý, takže to se furt jako technicky, to je docela problematický a ne, to se nepřelilo.

Přemýšlím, jestli jako občas se mě někdo ptá, jestli bysme to mohli udělat jakoby online nebo po telefonu ten rozhovor, tak to jako říkám, že radši ne, protože člověk víš jako kvalita nahrávky po telefonu a tak, ale když jako není zbylí, tak samozřejmě to děláme po telefonu, ale to asi úplně nesouvisí s tím covidem, to prostě holt nějaký možnosti tu jsou. Časový tlaky tu jsou, takže když není zbylí, tak tyhle ty věci využívám, ale snažím se tomu vyhnout.

Jirka Klečka (Tazatel)

Musel vymyslet ještě jako nějaký zajímavý jiný postupy jako a nějak se adaptovat na tu pandemii právě v rámci toho odesílání věci do vysílání.

Štěpán Macháček

Asi ani ne. Nafasoval jsem tu selfie, tyč, já bych se jako, jo, nemusel třeba nějakým přibližovat, ale podstatě jsem jako nepoužil s tím odesíláním to vůbec, to si myslím, že ani ne. Kori, říkám vždycky stejně to asi s tím

covidem nějak nesouviselo, nějak to neovlivnil.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jaký to mělo dopad na svůj osobní život?

Štěpán Macháček

No, jako vlastně jsme si vyzkoušeli, jaký by to bylo být tady po návratu, takže neplánovaně, ačkoliv vlastně už stejně každým rokem jako s tím počítáme, že se vrátíme, že jo, tak už několik let, takže tentokrát prostě jsme si vyzkoušeli tři měsíce tak jako natvrno, ale ono to samozřejmě zase nebylo totéž, tak prostě jsme museli tady být zavřený a bylo takový to ne moc, hezký, jaro vlastně, pak bylo docela hezký, ale jo, tak jako moc, moc se nám vlastně nelíbilo, možná to nás utvrdilo to, že, že když prostě bude možnost pokračovat tam v tom Egyptě, tak jako asi výrazně radši by se nám pokračovali, když se vrátili sem, a když nebude možnost tam pokračovat, tak zkusit se tam i něco jiného.

Jirka Klečka (Tazatel)

A reagoval nějak rozhlas na pandemii, teda kromě toho, že jste se vrátili, když tam byl pak zpátky v tom Egyptě, snažil se nějak pomoci, vyjít vstříc.

Štěpán Macháček

Práci, ale asi by jako se snažil vyjít vstříc, ale asi nebylo potřeba, bylo každému jasný. Jsme se dohodli, že holt trošku omezím reportážní práci a budu spíš dělat od stolu i tam nějakou dobu ještě, dokud budou ty omezení, takže jako holt jsme se nakonec shodli na tom, asi nebylo nic dalšího moc potřeba. Je pravda, že jsme se snažili, ale to asi možná nebylo v možnostech rozhlasu nebo já jsem pořád tlačil na to, aby to očkování nějak nám zařídili, že jo, tam byly ty poradníky, ty věkové kategorie, takže na mě to mělo přijít až bůhví kdy nějaký jako možnost nechat očkovat, tak říkal, jako zkuste, prosím vás, to pro nás zařídít nějak jako přednostně, že jo, tak to se nestalo, ale to by samozřejmě výrazně urychlilo a usnadnilo tu práci mě aspoň osobně, protože jsem se nemohl, mohl se nechat naočkovat tam, ale ten certifikát se Egypta by asi neplatil skoro někde tady v Evropě, čili byl by takový o ničem, když jsem stál o to jako se nechat naočkovat tady, ale prostě musel jsem čekat, čekat, čekat, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

To je moje další otázka, když se ses teda necha naočkovat tady, jestli to chápu správně, a byl s tím pak problém v Egyptě uznávali to tam?

Štěpán Macháček

Uznávali, v Egyptě, konkrétně uznávali všechno a tak, jo, taky ty vakcíny tam uznávali všude.

Jirka Klečka (Tazatel)

A lišily se tak jako informace, co si dostával tam jako z tamních médií, versus co po tobě chtěl jako newsom v Praze.

Štěpán Macháček

Tak jako z tamních médií vlastně dostáváš hlavně informace oficiálního rázu čili co řekne vláda, to napíšou ty média, že jo, takže tam jako měl nějaký čísla, řekněme, který jako evidentně byly, neříkám, zfalšovaný a neúplný, hodně neúplný. A na tom se shodli jako v podstatě tam jako odborníci, takže takový to, když se tady každý den, že jo, headline, tam běžely ty čísla vždycky, kolik nově nakažených, a tak jsem říkal, ale vlastně úplně irelevantní, protože tam sice mají taky nějaký čísla, ale každý ví, že nemají, jak ty čísla vlastně vůbec

sebrat, takže oni tam dávají nějaký čísla, co mají z tří nemocnic, kde jako jsou schopný to identifikovat, ale ta situace je úplně jiná, že jo, ta realita. Takže jsem se jako asi nevešel úplně tady těmahle těma údajema do těch, tady, na co byli zvyklí, jo, tak jsem nemusel popisovat tu realitu jinak, mluvil jsem s lidma, co oni si o tom myslí, jak to vidí, kolik známých třeba ví, že to měli, a tak jako spíš taková ta spotová žurnalistika, než nějaký kvantový údaje, to prostě holt tam nešlo, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Bylo naopak něco, co ty jsi chtěl jako protlačit do vysílání, ale v Praze snad úplně jako netvářili.

Štěpán Macháček

Jo, bylo to, to byl Ivermektin, který tam hodně lidí používali, hodně se to kupovalo v lékárnách, dokonce to zkoumali tamní lékaři. Jestli to skutečně jako může nějak pomoci při léčbě nebo spíš prevenci, prevenci léčby, si myslím, covidu. A dokonce byli nějaký Češi, co si vozili velký balíky toho. Tam to bylo skoro zadarmo, že jo, prostě, takže, a to mi řekli tady, že to je příliš jako šarlatánský, já jsem říkal, tak ale dá se o tom jako samozřejmě povídat i tak, že jako kriticky, že jo, a říkali ne radši, ne, tohleto vůbec nebudeme jako pouštět. Do vysílání. Odůvodnění bylo to, že by to bylo návodný

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy podle tebe přišla taková ta posluchačská přehlcenost covidem a jestli si, se s ní snažil nějak bojovat.

Štěpán Macháček

To jsem se snažil určitě, protože z toho Blízkého východu vlastně byly mnohem zajímavější zprávy než jen o covidu a mám pocit, že vlastně za ně byli rádi, ale kdy to bylo? Ty jo já si myslím, že tak nějak od léta 2020.

Že vlastně to byl ještě David nebo nastupoval Filip akorát nějak, tak se hodně už jako byli rádi, že vlastně právě nabízím témata, který s covidem nesouvisí, ale je pravda, že do té doby zase nebyl na to prostor, jako kam to vlastně umístit, jo, pak už to začalo trochu být spíš jako požadovaný i, jakože požadavek jako na na jiný témata, ale jako bohužel ti neřeknu, když to přesně nastalo, jo, ale to jsem tam cítil, že vlastně za jakoukoliv nabídku, která by, řekněme, zajímavostí přebila ten covid, tak byly strašně rádi.

Štěpán Macháček

Nevím, no, možná takový, jaký postřehy z Egypta, jakože, že vlastně covid Zlikvidoval tamní kavárenskou kulturu totálně, protože zakázali vodní jímky, že jo, a bez vodních dýmek tam nikdo nechtěl do těch kaváren takový smutný trochu, no a vlastně z tohohle důvodu hlavně jako by ty ulice byly smutný, ono se zase postupně jako vrátilo, protože ten zákaz nějak už asi, asi platí a už to nikdo ne nedodržuje. Pak takový vtipný historiky, jako že když tam, že byla povinnost, to si ty roušky, tak u bankomatu, jak si lidi tu roušku jako vždycky přidávali, jako že vybral teda, tak jo, tady máš jako samozřejmě proti tomu záměru si těch roušek a tak, no, ale tak to asi do toho nepatří, to si vzpomínám nějaký střípky, jinak třeba, no, víš, jsi měl zatačet do.

Do Tuniska, kde byla výročí revoluce a nějaký demonstrace měly být kolem toho, tak se tam přistála, v tu chvíli vyhlásily zákaz vycházení, že jo, ty denní, takže vlastně byly zbytečná služební cesta, drahá relativně nebo ne drahá, prostě se to stálo, tak to člověk má takový, takový jako pocit trochu takového zmaru, no, že holt.

Václav Jabůrek – Zpravodaj v Německu

6.1.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak podle tebe vnímali Němci pandemii oproti Čechům

Václav Jabůrek

Tady Německo už to jako delší dobu řešilo a mnohem rychleji si uvědomovalo třeba německý média, a tak dál. Ta dynamika v obou těch zemích, v Česku a v Německu byla o dost jiná v tom, že Německo si mnohem víc uvědomovalo, co obnáší globalizace. A hlavně připomenu, že už v lednu 2020 vlastně registrovalo první případy v Bavorsku, kdy český média to braly prostě jako další důkaz toho, jak to selhalo, prostě ty Němci jsou úplně prostě na tom špatně, jak. Česko je naštěstí země, která je za kopečka tak se nás netýká. Kdežto ti Němci vlastně automaticky chápali, že opravdu prostě je to jenom otázka času, než se to dostane do Evropy. Takže já jsem vlastně v lednu už řešil reálně pandemii, řešil jsem ve firmě Vitessco, bylo vlastně první ohnisko velký a opravdu jsem to prostě řešil jako takový velký příběh. O tom, jak nejdřív se tam nakazili zaměstnanci od jedné Čiňanky, která tam přiletěla a potom, jak se všichni postupně uzdravovali a byl jsem vlastně takový ten zpravodaj, který neustále vlastně informuje o tom, kolik ještě je v té nemocnici nemocných a jak už jsou všichni vyléčení a jak to ohnisko je úspěšně zažehnaný a tak dál. Pak jsem byl na dovolenou pro jistotu do Asie, takže já jsem si to prožil ještě specificky tím, že tam už jsem koukal na to, jak všichni nosí roušky a vlastně jsme jako si říkali, ty jo, tak tady to berou opravdu vážně a vrátili jsme se na konci února, no a v podstatě pak přišla ještě krátká služební cesta, ze který jsem nikdy v životě už nic dělat nemohl, protože vlastně to automaticky bylo zastaralý. No, a pak vlastně přišly ty první velký nárůsty případů, teda velký nárůsty případů v Česku i v Německu. Takže vlastně mě zastihla, on někde mezi, nejdřív prostě v lednu, to bylo čistě o tom, že já jsem pokrýval, jak je to v Německu, katastrofální, snažil jsem se já vlastně vysvětlit, že to asi jako není úplně něco lokálního, ale že to bude mít nějaký přesah, ale nějak to jako nebylo moc akceptovaný v únoru tím, že jsem vlastně v Asii byl mezi těma skutečnými roznašečema a v březnu už to bylo klasicky tak, že vlastně jsem sekundoval českým tiskovkám a doobklopoval jsem to, co plánuje Německo, který vlastně reagovalo mnohem pomaleji.

Jirka Klečka (Tazatel)

Takže jsi musel lidem v Praze vysvětlovat, aby o covidu reportovali víc?

Václav Jabůrek

Já jsem byl shodou okolností v newsroomu, když prostě praskla poprvé ta zpráva, že něco ve Wu – hanu se děje a bylo to tak napůl, přišla mi, že prostě zahraniční redakce, jako přestože otupila v těchhle těch věcech, tak už jsme si říkali, tak možná se něco rýsuje, kdežto ostatní to brali jako takový bizár, který možná bude nějaká nová chřipka, která bude jenom lokální. No, a v tom lednu to bylo zase tak, že všichni věřili, že prostě se to dá jednoduše podchytit

Já bych řekl, takhle, veškerý média ve všech zemích během těch prvních měsíců pandemie se orientovala na to, co říkala místní vláda. To znamená, v Česku už vlastně od toho ledna, postupně tam byl ten narativ, prostě Itálie to nezvládla, Rakousko to nezvládlo a vlastně tenhle ten narativ, potom ta média chtě nechtě přejala, protože vlastně se z toho stal takový akceptovaný narativ v rámci té země, kdy vlastně ten diskurz určovali politici. Do velké míry. To je i tady velký téma, že vlastně v prvních měsících i ty německý média do určité míry kopírovala vládní rétoriku. Problém ovšem bylo, že tady byla poměrně fakticky podložená. Takže ne. Nemám pocit, že jsem Prahu do něčeho nutil, jen Praha nechtěla moc pochopit, že to není vyloženě zahraničářský téma, ale to vlastně vědecký téma a je to Developing, story, která prostě se bude chtě nechtě

developovat i do domácího zpravodajství, který si myslím, že tenkrát to vůbec neřešil nějak moc.

Jirka Klečka (Tazatel)

Měl jsi pocit, že to Němci vnímají jinak než Češi?

Václav Jabůrek

Určitě, ale to je právě tím.

Vnímáním národa nebo kulturní identitou jako samo o sobě, protože vlastně třeba v Itálii to bylo jednoduchý, prostě Itálie totálně propojená s Čínou, veškerý byznys, který je na severu Itálie, prostě je vázaný na čínský firmy, bohužel docela dost a Němci to vnímají dost podobně, kdy si vlastně uvědomuju, máme tady mnichovské letiště, máme tady frankfurtský letiště, máme tady velikánský pohyb těch lidí z asijského regionu, který míří do Evropy, ať už přímo k nám nebo někam jinam, no a Češi v tom Česku to jako kdyby nebylo pořád tak branný.

V tom Česku nebyla vůbec ta propojenost světa tak moc branná na zřetel, řekněme, třeba ještě v tom lednu a vlastně ani potom podle mě vlastně ani doteď není.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak pandemie ovlivnila tvoji práci?

Václav Jabůrek

No, mě to vlastně docela ochromilo, já jsem do té doby vlastně jezdil každý týden na nějakou velkou služebku někam, pořád to bylo o něčem vymyšlený, zrovna mě to zastihlo uprostřed natáčení velkého pořadu o tom, jak se Německo připravuje na vystoupení na odklon od uhelné energie. A ještě pár dní před vyhlášením lockdownu. Jsem byl v Cortbusu, kde jsem natáčel právě ve velkém a tam vlastně už poprvý přišla taková menší a pro mě nečekaná komplikace, kdy mi najednou řekli z ředitelství uhelného koncernu jednoho, který mi přislíbil prostě exkurzi do hnědouhelného dolu, že kvůli pandemii prostě tam teďka nebudou pouštět jakoby cizí lidi vůbec, protože tenkrát samozřejmě nebyly testovací kapacity a tak dál, no, a potom se to proměnilo úplně rychle v tom, že třeba respondenti se velice rychle naučili na videokonference, dodneška třeba v Německu jsou na to velice jako už teďka jako i háklivý. Scházet se osobně není moc příjemný, takže vlastně teďka všechno se dělá přes videokonference dodneška, a i není to jenom čistě můj problém, i třeba televize ARD, a to docela často tam prostě má, že mluvící hlava mluví od sebe, knihovny a tak dál, takže ta omezení vlastně platí do velké míry dodnes, kdy už ti respondenti nejsou tak ochotni se scházet ne kvůli obavě z nákazy, ale protože už jim to přijde pohodlnější to dělat z domova, když můžou a my to vlastně akceptujeme.

Jirka Klečka (Tazatel)

Musel jsi kvůli tomu vymýšlet nějaké speciální postupy?

Václav Jabůrek

To určitě, a to je zase velká zásluha i lidí v redakci, kdy vlastně jsme se rychle. Naučili pracovat s jiným softwarem, nahrávat si hovory vlastně z telefonu do rekordérů, což vlastně do té doby jsme vůbec neměli důvod jako reportéři umět řešit, prostě nemuseli jsme to vůbec umět, takže v tomhle tom jsme se adaptovali poměrně rychle. To samý platí i u nahrávání videohovorů, do té doby vlastně jako nahrávání zvuku v počítači. Pro nás venku v terénu nebylo vůbec důležitý a najednou jsme se vlastně museli to naučit a teď to používáme dennodenně, takže vlastně ta úprava toho tam byla. Plus se omezil počet služebních cest a s tím trošku spojená i ta proměna té nálady v té společnosti, kdy vlastně už jako novinář třeba v Německu necítíš.

Takovou podporu nebo řekněme, toleranci v některých kruzích společnosti.

Jirka Klečka (Tazatel)

Z čeho jsi čerpal nejvíc informace tou dobou?

Václav Jabůrek

Asi agenturní zpravodajství, potom tady, já mám vlastně předplacený všechny velký média a ta podávala poměrně dobrý servis, vlastně všichni najali opravdu na to, že ten servis byl komplexní, rozhodně komplexnější než český média, vlastně z českých médií člověk jenom čerpala informace o tom, co se děje v Česku, ale vlastně z nich vůbec žádný další kontext, ale to bude samostatná otázka, předpokládám, žádný další kontext vlastně nedohledával, kdežto já jsem tady prostě si četl permanentně Spiegel, Tages Shau, což je portál stanice ARD a vlastně jsem z toho měl docela dobrý přehled, v tu dobu jsem, myslím, ještě odebíral New York Times, který, ale ve skutečnosti jsem zas tak moc nepoužíval, no, a pak klasický agentura, to znamená Reuters. No, hlavně.

Jirka Klečka (Tazatel)

Měla pandemie dopad na tvůj osobní život?

Václav Jabůrek

No, tak byl jsem víc doma, vlastně mi to moc jako v tomhle tom ohledu nevadilo, musím přiznat, tam je ten zásadní rozdíl vlastně v tom, že jako třeba já osobně jsem vděčný za to, že jsem to období těch prvních lockdownů zažil v Německu, a ne v Česku společně se současnou ženou. Tak jsme vlastně si tenkrát říkali, že kdybychom byli v Česku, tak by ten život byl úplně jiný, protože tam byly lockdowny, zavírání všeho možného a tak dál, což to Německo nikdy moc nedělalo a třeba i k rouškám přišlo docela opožděně, takže my jsme byli ušetření všech těch šíleností. O tom, jak se člověk učil vařit roušky ve všech možných preparátech nebo v čem to, takže já jsem vlastně rád, že jsem to zažil tady, a ještě na čem možná jsem, že jsem nemusel zažít to, co se dělo v newsroomu, kde se to vlastně jako opravdu nějakým způsobem, co jsem aspoň z doslechl, slyšel, štěpilo v podstatě na dvě neslučitelné skupiny, neslučitelný tým, že se nesměli potkávat, což bych se nedokázal představit. A myslím si, že by to mohlo jako reálně, nebude to animizovaný, já vím, ale jako, že by to reálně mohlo jako mě dost demotivovat. Pokračování v práci, to jako asi určitě.

Jirka Klečka (Tazatel)

Část zpravodajů se vracela. Nezvažoval jsi to také?

Václav Jabůrek

Jo, já jsem měl, samozřejmě, všichni jsme měli panický období, protože nám přišel takovej tajemnej mail, že nám pojišťovna v případě hospitalizace covidem 19 nebude proplácet. To, protože česká vláda jako jedno z prvních opatření kromě všeho možného udělala i to, že vydala. Jakoby, jmenuje se to vlastně, že vydala to doporučení necestovat do všech, do všech zemí na světě, což ale znamená automaticky, že ty pojišťovny zdravotní by nemusely nutně proplácet péči za cokoliv i za zlomenou nohu. Takže my jsme to z tohoto. Důvodu chvilkově o tom uvažovali. Diskutoval jsem to s tehdejšími vedoucími, s Davidem Koubkem. Ale nakonec během třeba dvou týdnů i ta pojišťovna samotná řekla, že jako je to dost, že třeba to vládní jako rozhodnutí bylo takový dost ukvapený a že jako ano, tak že to nebude tak horký a potom už to vlastně bylo

bez debaty a pak nám zavřeli hranice, takže my jsme se ani nemohli vrátit, tím to bylo jednodušší.

Jirka Klečka (Tazatel)

Takže pak ani další možnosti na návrat nebyly

Václav Jabůrek

Potom už ne našťestí, takže tím se to jako úplně...

Jirka Klečka (Tazatel)

Reagoval rozhlas na tu pandemii, snažil se ti nějak pomoci?

Václav Jabůrek

Přemýšlím nad něčím, nic negativního mě nenapadá. Popravdě já bych spíš řekl, že tam byl jako ta technika, byznys as usual s tím, jako že samozřejmě, kdyby nastaly nějaký reálný problémy, tak ano, tak by mi asi bylo pomoheno, ale neměl jsem jako reálně žádný problém, který bych musel řešit. V případě stěhování do Česka. Bylo mi jako naznačeno, že kdybych potřeboval, tak můžu, ale jako že je samozřejmě přání toho rozhlasu je udržet to zpravodajství zvenku dál, takže jako kdyby nebylo mi to vyloženě rozmlouvaný, ale já jsem si i sám jako vyhodnotil, že to nemá moc smysl a hlavně člověk jako ví, že kdyby se vrátil, tak by jako neměl moc co dělat a jinak ze strany toho rozhlasu, myslím si, že, ale to jako asi patří k tomu zpravodajskému postu obecně, že člověk je takovej jako pěšák, no, a nemá jako ani potřebu se obracet na pomoc v rozhlasu, který, u kterého vím, že mi vlastně ani pomoci nemůže, protože ty zdejší realie, prostě vždycky jiný.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to bylo s očkováním? nechal ses očkovat tam?

Václav Jabůrek

Já jsem se mohl nechat očkovat tady v Německu poměrně rychle, protože jako novinář jsem byl v prioritní skupině, takže já jsem měl svoje očkování, tuším, už v dubnu 2021 asi a žena se očkovala o osm týdnů později, takže já jsem měl jako náskok. Moje věková kategorie, ročník 93, tak to v Česku neměl prakticky nikdo, pokud to nebyl zdravotník a já jsem se očkoval až o měsíc později. My jsme byli hned v nějaký další skupině společně s učiteli a tak dál, jako prostě novináři tam byli zmíněni jako prioritní skupina, takže já jsem se nechal očkovat v Německu, a to platí i o všech ostatních dávkách. Moje žena teda v Česku kompletně, ale já jsem teda s presspasem vždycky jako uspěl a někdo mi neřekl nic špatného.

Jirka Klečka (Tazatel)

Byl s očkováním třeba problém na hranicích nebo při návratu?

Václav Jabůrek

Ne tak díky tomu, že tady našťestí je ten jednotný evropský covid pas, tak já jsem s tím problémy neměl a neměl jsem s tím problémy teďka, ani když mi to kontrolovali ve Spojených státech nebo v Mexiku nebo to. Tak vlastně vždycky ukážu to a nikdo se nepozastaví nad tím, že jsem očkovaný v jiné zemi, než je moje

země, ve který mám občanství, takže, takže naštěstí tohleto ne.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak se lišily ty informace z německých médií oproti požadavkům z Prahy?

Václav Jabůrek

Tak newsroom chtěl v podstatě jako vždycky jenom čísla, takže já jsem byl dvorní statistik a měl jsem každý den, prostě jsem přinášel čísla, až mi to přišlo takový divný, ale na tom zpravodajským postu člověk časem a myslím si, že tohle to třeba ta pandemie u mě urychlila, protože já jsem vlastně v době začátku pandemie byl tady půl roku, tak vlastně to člověk poměrně rychle jako došlo, že to, co máme naučený z newsroomu, ty návyky toho prostě papouškovat to, co říkal jiný médium, nebo to není moc jako reálně prostě absolutně žádná přidaná hodnota, takže tam člověk potom začal napodobovat třeba i ten styl německých médií, protože, a tam to právě bylo o tom, že to zadání z toho newsroomu bylo dost vágní, protože jsem byl prostě jeden do počtu, který teďka rychle řekne, kolik set nakažených je za den a kolik jich umřelo. A do toho vlastně už jenom, jaký opatření tam jsou a vlastně ani na to se neptali, protože to nikoho nezajímalo, protože nikdo nemohl za hranice. Tím pádem, jaký jsou opatření v Německu, nebylo vůbec směřovatelný, protože ten spotřebitelský servis Českého rozhlasu, na kterém si jinak bohužel zakládáme, nebylo vůbec potřeba. No, co ty německé média dělali a co nedělaly český, bylo vysvětlování, a to vysvětlování opravdu jako byl obrovitánský rozdíl. Který si myslím, že třeba i dlouhodobě, ale já jsem to vlastně i říkal, třeba s Davidem Koubkem jsem to řešil, že my si podkopáváme důvěru veřejnosti tím, že nevysvětlujeme a že do určitý míry jenom vlastně. Zprostředkováváme příkazy, nařízení a tak dál a vlastně nevysvětlujeme jejich důvod. Kdežto tady byla od začátku poměrně jednoznačná rétorika, kterou teda mimochodem razila i vláda, takže to není jenom zásluha médií, ale je to zásluha vlády, která prostě takhle uvažuje, která říká zavádíme opatření a uvědomujeme si, že vám omezujeme ústavní práva, je to nepřijatelný zásah do vašich svobod, který si momentální situace vyžaduje. A prostě pojďme být solidární a vydržme to nějakou chvíli. Jakmile to půjde, tak z toho zase slevíme. A tohle to byl vlastně základní narativ, který byl tady, a ne vlastně toho strašení tím nebezpečím, ale my tím neznámým. No a pak tam byla ta druhotná věc, kdy se jednotlivý opatření vždycky. Vysvětlovalo nějak konkrétně. Případ za všechny je moje oblíbený, zavírání gastronomie po dvaadvacáté hodině večer, protože to bylo, to bylo v Česku velice nepochopený a vlastně to vždycky bylo totálně nevysvětlovaný. A tady ty německé média poměrně jednoznačně prostě jako kdyby to vysvětlovaly prostě jasně, ale tím, že se prostě přestane třeba nalívat alkohol v restauracích, tak se vlastně sníží pravděpodobnost. Ty náказы kvůli tomu, že tam nebudou lidi opilí, nebudou se překřikovat atd. Když to v Česku to bylo jenom tak, že prostě v 10 hodin se to musí zavřít, protože prostě v 10 hodin tak, takže ty německé média vysvětlovala opravdu to gró toho opatření a tu základní myšlenku epidemiologů. A díky tomu, si myslím, udržela mnohem dýl nějakou důvěru veřejnosti a tu trpělivost tý společnosti na to snášet ta opatření a která se podle mě nedrolila dřív než na podzim. 2020 nějak markantně vlastně Do té doby, ale vlastně, co se o tom bavíme my, tak ještě teď tady kolem mě asi 500 m za mnou určitě teďka jede metro a většina lidí tam má pořád respirátor, který je teda povinný, což myslím, že v Česku ani po tom roce nebylo. Takže si myslím, že ten základní rozdíl byl právě v tom pochopení novinářiny jako takový jako jejího základního úkolu je. Vysvětlovat nejenom být zprostředkovatelem toho, čím se mají lidi na základě nějakých nařízení řídit.

Jirka Klečka (Tazatel)

Bylo něco, co jsi ty chtěl protlačit do vysílání, ale Newsroom to úplně nechtěl?

Václav Jabůrek

On se naštěstí neptal, protože tím, jak zpravodaj nemusí odesílat text na schválení, tak si může říkat jako poměrně volně, co chce, takže jo, já jsem to tam dělal a myslím si, že to dělala. Obrovská spousta zpravodajů, vlastně myslím, že dokonce všichni, dokážu si představit, že vlastně jako všichni jsme to asi vnímali díky tomu nadhledu toho, že jsme viděli i zahraniční média a jiný způsoby toho, jak informovat jinak, takže jsme vlastně jako automaticky, možná i nechtěně nebo nevědomky přebírali ty narativy z těch

zahraničních médií, takže my jsme to tam, myslím, vysvětlovali mnohem častěji, než prostě jako v jiném zpravodajství, že jsme tam opravdu dávali právě i to vysvětlování, kdy vlastně člověk mluví. Když vlastně napomáhá tím, že říká, proč to ti Němci zavádí a čím to vysvětlují, ale vlastně mluví úplně o tom samém, co platí v Česku, jen to tam. Není tak vysvětlený. Takže vlastně takovým oslím můstkem tam člověk jako naznačoval, proč a proč se něco takového dělá třeba i v tom Česku, takže ano, jako určitě se to do toho promítlo.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy jsi začal vnímat takovou tu zpravodajskou přehlcnost pandemií a reagoval jsi na to v příspěvcích?

Václav Jabůrek

Sto procentně, sto procentně, já jsem se už i snažil potom, jako myslím si, že to musel být květen, červen, kdy já už jsem si říkal, buďto to přepálíme, přepálili jsme, buďto to přepálíme, takže už ty lidi budou úplně otráven z veřejnoprávních médií, protože informují jenom o jednom problému, anebo se budou snažit nějakým způsobem balancovat a občas mluvit i o nějakým jiným tématu. A já si upřímně řečeno, myslím a nemyslím si, že jsem v tom asi sám, že jsme možná jako aspoň v určitým období měli trošku zvolnit a víc jako sázet, na tu rozmanitost. Díky který jsme nemuseli některou část tý společnosti až příliš moc obrátit k názorům, že jsme až příliš moc zaměřeni na koronavirus a přehlízíme jiný fenomény nebo jiný problémy světa. Ještě přece jenom to byla Trumpovská doba, Afghánistán a tak dál. Já si třeba myslím, a vidím to i tady vlastně z tohoto pohledu, kdy i německý veřejnoprávní média mnohem pomaleji ukončovala a já to jako na druhou stranu chápu, protože to pěstování tý trpělivosti nebo vlastně vysvětlení toho, že jsme v maratonu, prostě jako bylo důležitý, otázkou je, jestli se to se povedlo nebo ne. Určitě si pamatuju, že jsem jako dlouho jako naznačoval nebo čas od času se nabídl nějaký nekoronavirový téma a pak jsem zjistil, že to není vůbec poptávka, protože prostě jako proč tam, když tam máme všechny ty, co tam asi budeš, možná mít, co bylo v repertoáru českýho rozhlasu na jaře nebo v létě 2020, že tam byl Korona fokus a vlastně každý den speciální vysílání, hodinovej speciál s mluvícíma hlavama, a tak dál a za poptávka po něčem jiném nebyla. Takže tam jsem cítil určitou jako skepsi vůči tomu, jestli to není náhodou. Už trošku moc.

Je pravda, že každá zima vlastně už byla taková potom jako stejná, stejně to byla u mě jako hra o tom, jestli se zavřou hranice nebo ne a potom už nikoho nic nezajímalo.

Václav Jabůrek

Pendleři. Jako držitele Česko německé novinářské ceny za rok 2021. To samozřejmě můžu vnímat ambivalentně. Ale uvědomil jsem si třeba jako, že si myslím, že i třeba téma pendlerů v určitých momentech bylo už příliš, ve skutečnosti to bylo hodně okrajové téma, takže. Jestli se mu nedával až příliš. Velkej prostor, čistě kvůli tomu, že to bylo pokračování. Toho, prostě je, to, je to dopad pandemie a je to hrůza. Ve skutečnosti. Se informuje o řádově desetitisících lidí, jinak samozřejmě je to pravda, je pravda, že prostě jako potom ta korona v některých okamžicích vytěsňovala úplně všechna jiný témata a specifický to bylo u očkování, který jako fakt byla samostatná kapitola.

David Jakš – zpravodaj v Asii (Peking potom Bangkok)

18.1.2023

Jiří Klečka

Jak tě teda pandemie. Covidu zasáhla nebo zastihla jako zpravodaje.

David Jakš

No, tak pandemie covidu, tam to bylo tak vlastně, že tam to bylo tak, že se to sešlo časově, to znamená, když ta pandemie začala, když to propuklo na konci ledna, vlastně ofiko 2020, tak jsme stěhovali post, stěhovali jsme ho z Pekingu do Bangoku, ale nebylo to kvůli covidu, bylo to vlastně kvůli všem těm omezením tý cenzuře, těma problémama, se simkama, s vpnkama, už to prostě nešlo dál fungovat v tom Pekingu, aniž by člověk prostě ty, ty věci posílal. Tady je v Praze odbavili atd. V podstatě to narušovalo celý ten koncept toho zahraničního zpravodaje, takže jsme vybírali s Davidem Koubkem tenkrát jinej post, přicházeli v úvahu Soul, Jakarta a já jsem navrhoval Bangkok, ten Soul, nakonec, to jsme odpískali, protože je to zase docela daleko, že jo, jakoby od té centrální Asie, je to i prakticky ještě dál než ten, než ten Peking, navíc ty životní náklady v Soulu jako dost, dost vysoký, to je dost drahý město Jakarta, to byl zase opačný extrém, to už je jižní polokoule, a to taky vlastně bylo, cokoliv by bylo mimo území, co Indonésie, ale mimo Jávu, tak by se muselo lítat, že jo, takže ten Bangkok jsou, nakonec vlastně vyšel tak, jak to bylo, prostě hab, z kterýho se krásně lítá, za, cestuje prostě za nízký ceny a Thajsko taky bylo jako velice friendly, co se týká akreditací novinářských, jo, ono rádo prostě absorbuje ty novináře, který třeba odchází z Hongkongu, anebo právě z Pekingu kvůli Číňanům, tak Bangkok je láká, pojďte k nám, my vás nebudeme prudit a to, a to, fakt to dopadlo, byli super ty Thajci, takže to byl ten důvod, takže jakoby já musím říct, že pandemie mě jakoby do práce zasáhla, až v těchhle těch zemích. Jsem byl čtyřikrát v karanténě, třikrát v Thajsku, jednou v Kambodži, vlastně v té povinný zavřenej, dvakrát to bylo 14 dnů, jednou to bylo týden, to bylo Thajsko a v Kambodži to byla jedna noc, vlastně jenom se čekalo na výsledky těch odběrů, no, a potom byly velký omezení, samozřejmě ta Asie, já bych řekl, řekl, že byl tak půl roku, byla zpožděná za náma ve všem, když se tady odkládaly roušky, tak tam to ještě trvalo půl roku, jo, když byly lockdowny tady, tak tam ještě ani nenaběhly a tady končily a tam začínaly, takže jo, lockdownu jsem tam zažil spousta, všude samozřejmě roušky dodneška jsou doporučený ve většině těch velkých asijských zemí a v Asii doporučení rovná se prakticky nařízení, takže v Bangkoku sice nemusíš třeba do, do metra nebo do autobusu s rouškou, ale jelikož je to doporučeno, tak když tam vlezeš bez té roušky, tak se ty místní na tebe dívají tak jako, jako že pohrdáš těma jejich nařízením, že seš sobeckej, takže to vlastně dodržíš prakticky, jo, nebo málokdo to nedodrží. No a omezení, popravdě řečeno, když potom člověk cestoval už v době té pandemie, tak to byly spíš výhody, protože byly prázdný letadla, jo, byly prázdný dopravní prostředky, byly prázdný ulice a vlastně se pracovalo velice dobře paradoxně, takže to omezení jakoby ty čínský lockdowny, a to nebezpečí, že člověk skončí v karanténě, to já jsem úplně nezažil, spíš to nad náma viselo třeba na olympiádě, no. Pekingu.

Jiří Klečka

To byla trošku jako další otázka, jak to vlastně ovlivnilo tvoji, práci zpravodaje, co si kvůli tomu musel jakoby omezit nějak nebo jak to musel dělat jinak?

David Jakš

No, tak ze začátku samozřejmě byl ten pohyb omezený, byly země, kde jsi se mohl pohybovat třeba jenom podle místa bydliště, takže třeba v Bangkoku to bylo tak, že jsi mohl jenom po Bangkoku, nesměl jsi do vedlejší provincie, nebyly tam sice check pointy, ale když jsi vyjížděl ven, ale když jsi se vracel, tak byly, to znamená, ti reálně hrozilo, že ti, ta policie řekne, vy jste porušil tohle nařízení, mazejte do karantény na 14 dní a ty karantény byly drahý, to se musel platit, to bylo jako třeba 2 000 USD jako ze 14 dnů, takže to byl problém, to byly omezení spíš jakoby cestovní, no, pak tam byly ze začátku povolil takový ty nejhorší lockdowny a oni trošičku jakoby, jakoby povolovali ty nařízení. Tak třeba Bangkok to měl Jakarta, já nevím, Tokio, Soul, tak ty zase měli to, že si měl třeba zákaz vycházení od 10 hodin večer čili když si šel večer na pivko nebo někam, tak si musel, hele, v rámci posledních devět hodin a už si domů jako jo, protože když tě drapli na ulici, potom poldové a jezdili tam prostě fizlové všude, a to bylo strašnej malér, taky se mi to stalo, ne, že bych to chtěl jako přetahovat úmyslně, ale byli plný taxíky. Chvilíčku jsem se zpozdil, že jo, dvakrát

nechytneš taxádu, až tu třetí a už si 10 minut ve skluzu, no, a policajti mi samozřejmě drapli venku na ulici, jak jsem jenom vysvětloval, já bydlím tady naproti sorry, zpozdil jsem se, jedou odtamtud a odtamtud, a tak dobře, ale příště bude zle. Tak to byly takový omezení, ale jako neomezovalo to práci, musím říct, že, že vůbec spíš bylo blbý jako tady, že ti úředníci nebo ty respondenti, ti řekli, sorry musíme udělat po telefonu nebo po kodeu, nemůžete se, nemůžeme se potkávat, jo, ale musím říct, že jako logisticky nějaký veliký omezení, že nebyli.

Jiří Klečka

Viděl jsi to. Vnímám to fakt na tom, že bylo třeba víc těch jako dálkový respondentů než těch osobně. Že jsi někam přišel s mikrofonem.

David Jakš

V podstatě ano, v podstatě ano, je pravda, že teď, jak o tom mluvíš, tak vlastně zpětně si to uvědomuju, že bylo víc lidí, člověk nabíral ten hlas, to je pravda, no, anebo prostě dělal kratší, kratší reportáže, protože neměl ty zvuky, no, tak si vypomohl buď z výměny, že jo, buď Reuter za nějaký zvuky, znáš to nebo gerošima nebo takovýhle věcma, ale myslím si jakoby, že by to posluchač tak poznal, že to, že to není jako v dobách, kdy to všechno bylo normální, tak si myslím, že ne, že ani na vaší práci tady, ani venku, si myslím, to nebylo poznat.

Jiří Klečka

Z čeho si konkrétně tam čerpal nejvíc do vysílání.

David Jakš

Tak já si obecně myslím, že jako nejkvalitnější zdroje pro novináře, pro nás ty západní nebo ten západní styl práce, tak jsou servery singapurský, japonský, singapurský, japonský, ten Tchaj-wan je takovej samozřejmě, tam je to demokracie se vším všudy, ale tím, jak jsou prostě pod tlakem té Číny, tak taky někdy samozřejmě ty zdroje jsou takový jako, ať jsou nacionalisti, pochopitelně ty tchajwanci, že jo, Číňani, takže taky někdy to člověk musí brát s rezervou, ale nic jiného nezbyvá, že jo, tam je permanentní nebezpečí. Tam ty komouši vlítnou, takže, takže tyhle ty zdroje, já jsem třeba hodně, ale to je historicky známá věc už z dob americko-vietnamský války, že i třeba na olympiádě jsem se o tom hodně přesvědčil, že nejkvalitnější jsou fakt jako novinářsky. Japonci a Jihokorejci jsou takový ta asijská preciznost, přesnost, prostě okořeněný tou pracovitostí a mají fantastický materiály a hodně se mi tam i třeba citoval, jo, když jsem, jsem třeba používal Asiia Niki, tak jsem to ocitoval, najednou to začal používat seznam po 14 dnech, který vůbec nevěděl, že nějaký EIA niky existuje a najednou jsem Koukal, ale dobře, no, tak to je jedno, takže ty servery třeba ze začátku jsem dost používal i nebo nakukoval do, no, Hongkong, no Ješ, jak se jmenuje server hongkongský. South China morning post, ale tam samozřejmě víc a víc je to prostě pročínský, jo, musíš to, musíš to brát s rezervou, vlastně nemáš to vy moc ověřovat? Já jsem třeba, já mám dodneška moc rád ten server Radio free Asia, kterej je, ale pochopitelně to je příval špatných zpráv. No, jako samozřejmě padni, komu padni, a to je prostě festival nespravedlnosti, porušování lidských práv. Z toho člověku smutno, kolikrát.

Jiří Klečka

Jak vlastně pandemii vnímali lidi v tom, pokud teda, tam předpokládám, že si asi zažil nejvíc a jak bys to srovnal třeba s Čechama.

David Jakš

Daleko větší kázeň, jo. Ale to jenom nejenom Thajci, Indonésani, Malajci, Vietnamci, celá ta jihovýchodní a východní Asie je obrovská kázeň, oni se toho opravdu strašně báli, jo, protože viděli, co se děje v té Evropě, ty média to pochopitelně tam ještě víc jako by osolily a vypíchlly, že je třeba dávat pozor, je třeba se chránit,

takže jsme se o tom bavili, když je prostě tam něco doporučeno, tak je to v podstatě nařízení. Musím teda říct, že mě trošku zklamali v tom, že se to otočilo za sebe zase proti těm bílým, jo, jako my jsme byli ty viníci, který to tam roztáhli a my jsme říkali, ne, to jsem roztáhli Číňani a vy jste úplně stejný viníci, protože se před těma číňama prostě lháte na záda, před jejich prachama, místo abyste s ty Číňany hned zkrouhli, tak a neudělali tu chybu, jako udělala Evropa a teď koneckonců to snad na ty slova dochází, že jo, teď je to vidět, takže tam opravdu, když se něco nařídilo, tak to málokdo to porušoval. Já jsem za celý ty 2, 3 roky, jednou nebo dvakrát narazil na nějakou zprávu, že v tý jihovýchodní Asii byl někdo potrestanej, protože třeba nedodržel domácí karanténu nebo porušil lockdown, jo, tam šel okamžitě do vězení ten člověk, ale myslím si, že to byla snad 12 zprávy ve Vietnamu a 12 případy v Thajsku. Fakt byly ukázněny a dodneška jsou a za sebe můžu říct, že si myslím, že je dobrý to respektovat. To ví, že se mi v tom horku nechtělo v tý roušce ještě před měsícem, prostě v tom máš 35 stupňů od rána do večera v tom Bangkoku a ta rouška je hrozná, že jo, i když máš jenom tu látkovou, takovou tu jednoduchou lékařskou, ale je ti to zase blbý, když vlezeš do metra a tam je prostě 300 lidí, všichni to maj a ty seš ta jediná černá ovce, připadáš si prostě sobecky, jo, tak to sakra vydržím, ty 3. Stanice, oni se taky potí pochopitelně a spousta těch lidí, těch Asiatů, pak vystoupila z toho metra a sundali to, že ono se dali tak jako pod nos, že OK. Když budete protestovat, já si to nasadím, ale respektovalo se to hodně, no.

Jiří Klečka

Jak to konkrétně ovlivnilo tvůj osobní život, jestli to jako nějak říct můžeš.

David Jakš

Já si myslím, že nějak výrazně. Tam asi nejnepříjemnější byly ty karantény, jak jsem říkal, že jsem byl ve čtyřech, když jedeš do té první, dneska se tomu směju udělat si z toho srandu, a i jsem tam něco točil v tý karanténě, myslím do zápisníků, je to, už jsou to dva roky a člověk se tomu zasměje, jo, ale tenkrát to moc sranda úplně nebyla. Ta první karanténa, to si nevěděl, do čeho jdeš, že jo, tak se jednak strašný papírování odsad', než tě pustí do toho letadla, jo, všechny ty pojištění a potvrzení toho karanténního hotelu, ten hotel tam samotnej, to oni už tě vyzvedli na tom, na letišti, odvezli tě sanitkou, a tak normálně civilní dodávku do toho hotelu. Super jídlo, třikrát denně excelentní, ale nudíš se tam strašně, že jo, tam jako první 2, 3 dny spíš a pak siš přespalej, nemůžeš spát, jo, máš ještě 14 dnů před sebou, takže jsem si tam třeba vyměřil, já jsem měl pokoj, tam byl dlouhý 9 m a každý den jsem hodinu chodil tam a zpátky, aby si zahejbal. No jo, jenže když děláš ty otáčky, tak tě začnou bolet kolena, kyčle, tebe ne, ale mě jako chlapa ve středním věku už jo, jo, takže to pak byly takový, takovýhle legrácky, no, a samozřejmě, když už tam Ješ podruží do tý karantény, tak už se vybavíš, takže si vezmeš dvě flašky alkoholu, čtyři prostě na ten, na těch 14 dnů, no, a pak už, jak se to zkracovalo, tak to už byla drnkačka prostě tejden v karanténě, to už pak byla pohoda, ale tak to bylo takový jakoby to omezení svobody, ale nikdy jsem neměl takový ty pocity a myslím, že to bylo v Hongkongu, že tam lidi skákali z oken, prostě, že byli zaligrovaný, někde, to ne, jako nebylo zas tak hrozný, ale takhle, no. Omezení, já si myslím, že nebylo, nebylo žádný velký, jak jsem říkal, nemohl jsi občas, chvilku si nemohl jako doprovod do nějakých provincií, bylo ti smutno, když si třeba letěl domů na dovolenou z těch velkých asijských měst a teď jsi viděl to. Oni to měli tak, že tam měli všechny ty odlety a přílety, jako kdyby to normálně fungovalo, ale samozřejmě všechno bylo cenceled, že jo, takže vlastně prakticky letěly třeba dvě letadla za den, tak to vím, že kolikrát mě napadalo, jestli tohle to bude už navždy, tady bude, prostě mě bude 70 a furt tady bude covid, a to bude hrozně smutný jako, jo, a už je to zase všechno zpátky, to funguje, jak má. No.

Jiří Klečka

A spousta zpravodajů se vracela. Jestli to chápu správně, tak tys byl tady v Česku, protože ne kvůli jako covidu, ale právě kvůli tomu, že se měnil ten post a nezvažovala ty nebo jako redakce, že by se to dělalo

odsud, ta Čína, ta Asie vyloženě.

David Jakš

Já jsem byl příjemně překvapený, já jsem si myslel takhle, já jsem, když ten covid vypuknul 2020, tak já jsem v březnu měl letět zpátky na, z dovolený, na post a vidím to jak dneska s Finama, s Fin-Airem a já jsem říkal, hele, ještě si to prodloužím tu dovolenou. Honza Pokorný. Všichni to odsouhlasili. David Koubek. Tenkrát, jo, dej si ještě tejden, ale hlídej si to, ať se ti nezavřou hranice, že jo, samozřejmě se zavřeli, no, a musím říct, že jsem byl, no, já jsem nemohl, já nevím, kolega, asi pět měsíců jsem nemohl zpátky, tak jsem byl vlastně tady, já jsem dělal z domova home office, jsme, všichni jsme všichni dělali, že jo, z domova ten Radiožurnál si nehrál na to, že ten Jakš tam sedí, že jo, neříkalo se. Jsme ve spojení v Asii atd. ale dělalo se to z domova, no, a tak to bylo takový jako pracovní omezení, no, a byl jsem příjemně překvapenější, že když se potom naskytla ta možnost, že se můžu vrátit, ale musím si tam odkroutit tu karanténu, a to musím zaplatit, že sám Radiožurnál. Tenkrát Honza Pokorný i David Koubek říkají, jo, hele, v pohodě, to prostě jde na náklady rozhlasu, my tam chceme toho zpravodaje čili tohle to musíme obětovat. A pak se to vlastně třikrát opakovalo, takže to bylo takový, to bylo jako od toho zaměstnavatele velice hezký, že si myslím, že by to právě z těch finančních důvodů, že by to málokterý mediální dům udělal, jo, že by řekli, no, to ne, tak počkej, až otevřou, tak se tam vrátíš, jo, Ivanka, to bylo něco jiného, že jo, tam byla kvůli politice, ale já jsem nemohl kvůli covidu.

Jiří Klečka

A jak to pak bylo s očkováním, kde se vlastně nechal očkovat.

David Jakš

Já jsem se nechal očkovat tady v Česku, protože tam to byl problém, tam nebyly vakcíny, že jo, byly tam pro místní lidi, byly jenom ty čínský hnusy a teď se to ukazuje, že to úplně k ničemu, do toho normální Evropan nešel, prostě, aby se nechal naočkovat nějakým svinstvem čínským a stejně toho bylo málo, jo, bylo to jenom prostě pro elity třeba v Thajsku, ve Vietnamu, takže tam si neměl vůbec šanci se dostat, naopak třeba nebylo zajímavý třeba v Thajsku bohatý Thajci, jezdili se nechávat naočkovat do Ameriky, vítali z Bangkoku na západní pobřeží, cestovka jim dělala takový balíček na přání, tam dostali, tam dostali Johnsona, jo, jednu dávku zase vraceli zpátky, až později se pak třeba dali tu druhou dávku Pfizera nebo další, tu modernu, no, a to očkování. Já jsem se nechal očkovat tady, no, vždycky vlastně tady a je pravda, že si musel, musel mít, buď jsem měl tu tečku, ale vždycky prostě jsou furt země, kde papír je papír, takže kolikrát se mi stalo, že spíš jsem jim něco ukazoval, tu tečku i v angličtině. A nemáš papír? Ta imigračka, říkám, jo, tady je, jo, super, dobrý, dobrý děkuji. Vyžadovali to, vyžadovali to a je pravda, když si někam letěl, tak si si říkal, pardon, jsem říkal, ty vole, hlavně pas a očkovací, očkovací papír nějaký, že jo.

Jiří Klečka

Jak se vlastně lišily ty informace, co si dostával v Bangkoku oproti tomu, co po tobě chtěl newsroom nebo jako celkové prostě informace, co byly v tom regionu, co tam byly jako hlavní proti tomu.

David Jakš

Hele, to bylo, tak já teda musím říct na to, snad to nebude vyznívat moc nafoukaně, jo, ale v podstatě, co já jsem nabí za těch šest let, tak oni vzali a hrál to žurnál a hrál to plus, já jsem, já jsem nikdy snad nedělal jenom jednu, jo, a myslím, že třeba dvakrát, třikrát, že mi Káčko říkalo, hele, dneska je žurnál plnej, ale vem si to plus, jo, tak jsem dělali třeba jenom pro plus, ale já to přičítám tomu, že je to prostě velikej region, že jo, ekonomicky, politicky strašně důležitý, ta válka tam byla na spadnutí, že jo, během těch šesti let, nejdřív to byl Kim, že jo, který tam zlobil, vzpomínáš, 2017, 2018, potom ten Tchaj-wan, že jo, úplně OK, to není ani mezi tou Indií a Pákistánem a jsou tam taky jako malý ohniska, kde se můžu začít mydlit mezi sebou. Takže, takže já fakt jako, co jsem nabídl, oni hráli, vzali a já jsem to bral, to znáš sám, jak to bere člověk i jako

prestiž, když už ti někdo tu práci musí zadat a hlavně na tom postu, tak to vlastně znamená, jako, že moc nevíš, co se ti tam děje, když v tom newsroomu, musí vzít ten, toho Reuter a říct, hele, řekněte, Jakšovi, že něco to spíš mě štvalo, ale s tím bojujou asi všichni, bych řekl, i domácí, aspoň tady v Praze, že prostě Četka vydala sebevětší kravinu a oni to chtěli a přitom já jsem to nabízel dva dny zpátky, protože jak jsme se bavili o těch zpravodajských serverech, ty jsou první tyto maj, to znamená, když je, když se kočkuje severní a Jižní Korea, tak nejlepší je hledat ty informace ne v Reuteru, ale v jejich místních online médiích, to znamená, Korea, Herald a tyhle ty, jo, tyhle ty zdroje, protože ty to mají první, že jo, pochopitelně od nich to bere Reuters a od Reutru to bere Četka, to znamená, je to pár hodin a na to tady kolikrát dodneška tady neslyší, ale dobře od toho tam nejsi, to, tys to splnil. Tu zprávu si ten materiál si poslal.

Jiří Klečka

Další otázka, kdy podle tebe přišla taková ta jako posluchačská přelcenost covidem, jestli se s tím snažil něco dělat?

David Jakš

Já tohle já těžko můžu posoudit, já jsem samozřejmě, já jsem, když jsem, když jsem ty materiály poslal, tak i kvůli tomu časovému posunu velikému v létě šest hodin, v zimě sedm, že jo, jako sedm, hodin, to je strašná díra, ty vlastně končíš v tom Pekingu, už se stmívá i odpoledne a tady ještě není oběd, že jo, jestli není ještě poledne, takže ten posun byl velikej, ale mě to hrálo do noty, jako co se týká práce, to Honza Kaliba, chudák to má horší a ten čas, dohání ho furt, ale jak jsi říkal, ty já jsem vlastně neposledoval, to já jsem neposlouchal to vysílání, čili já nevím ani ty ohlasy, jestli třeba posluchači říkali, jděte už s tím covidem, někam hrajte už taky něco jiného, já jsem se snažil samozřejmě nejenom ten covid, taky už mě to štvalo, když 10 reportáží děláš osmkrát covid, ale je pravda, že když to bylo to nejhorší, že jo, ten rok 2020 a začátek 2021, tak ani ty zdroje tvoje, z kterých ty čerpáš, takhle se nic jiného nenabízely, protože se ten život zastavil, nic nefungovalo, nebyly žádný politický mítinky, ekonomika nikoho moc nezajímala. To bylo pořád stejný, padá to, padá to, kdoví, kdo to zaplatí, všechno jednou, ale bylo to prostě tolik mrtvejch, tolik mutací atd. takže ono se tomu jako nešlo vyhnout, takže já zase říkám, nemůžu říct, jaká byla ta odezva tady, jestli jako posluchači byli přesycený a volali nebo byla poptávka, hrajte taky něco jiného. Ale ke mně to tam vlastně jako by nedoletělo, v týchle formě.

Jiří Klečka

A tebe to už třeba neotravovalo a jak si jako, jestli třeba hledal nějaký jiný úhly pohledu.

David Jakš

Otravovalo to, že jo, ale těch, těch zdrojů bylo málo, protože ty jsi nemohl cestovat, to znamená, když jsi si chtěl natočit hezký zápisník, nemohl sis z provincie ven a vlastně nebyli respondenti, takže člověk jako chtěl dělat něco jiného, ale stejně to nešlo, protože i ty místní média, prostě covid, covid, covid, ty katastrofický prognózy, co nebude, kdo za to může, jestli ta Čína. No, takhle.

Viktor Daněk – Zpravodaj v Belgii (EU, NATO)

14.2.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak tě pandemie jako zpravodaje zastihla.

Viktor Daněk

Belgie byla jedna z prvních zemí v Evropě, kde se covid objevil. Pokud si dobře pamatuji, tady snad úplně první, určitě jedna z prvních.

Takže to byla asi nějaká chvíle, kdy se mě začal covid týkat, že jsem pokrýval teda to běžný, že přijel nějaký pacient zero, ale on v tomhle případě asi, nebo ten pacient 0, protože pak se zjistil, že jich byl vlastně několik současně a úplně se nepodařilo zjistit, který byl úplně ten první.

Ale jako zpočátku se mně to vlastně tolik netýkalo, protože nikdo moc nevěděl, co od toho čekat, to hlavní, s čím to bylo spojeno v té chvíli, tak to byla neznámá logicky, takže i já sám jsem vlastně nevěděl úplně, jak se mě to dotkne a pak nastala jako mnoho různých překvapení.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak konkrétně pandemie teda působila na začátku na tebe a na lidi v Belgii.

Viktor Daněk

Jako zpravodajsky. Bruselský post je specifický v tom, že krom toho, že bych měl mít na starosti Belgii, potažmo Nizozemsko, Lucembursko, tak pokrývám hlavně zpravodajství týkající se agendy Evropské unie a NATO. A covid se vlastně velmi blízce týkal politik Evropské unie, jelikož byl od počátku spojen s opatřeními, s různými restriktivními opatřeními na hranicích, které různým způsobem omezovaly volný pohyb způsob a zboží. Takže velmi záhy se to začalo hodně promítat do mojí práce.

Ale byl tam na začátku takový přechodový, takové přechodové období, zhruba 14 dní, tři týdny, kdy jsem vlastně nevěděl úplně, co dělat, protože zpravodajství Českého rozhlasu bylo hodně pohlcené tím domácím. Logicky se v Česku řešily roušky, jestli jsou restriktivní opatření na českých hranicích a ta opatření, která byla v tu chvíli logicky lidem blíž, vytlačila do velké míry zahraniční zpravodajství. Nemůžu mluvit zahraniční zpravodajství jako takové, ale z mého pohledu mám pocit, že tehdy se asi hodně dostávala do zpravodajství Itálie, jako tehdy první nejvíc zasažená země a hodně to vytlačilo i ostatní země, takže na začátku já jsem přemýšlel, jestli má vůbec smysl v té Belgii zůstat, jestli to takto bude dál, tak jsem měl takovou krizi, že jsem si říkal, jestli mě vlastně bude třeba, ale po nějakých těch pár týdnech, netrvalo to opravdu dlouho, ta tři týdny, maximálně měsíc jsem pochopil, že je to přesně naopak, a od té doby jsem se další měsíce nezastavil, protože to zpravodajství bylo po tom prvotním šoku, který prošel Českem a nějakým nasycením, možná těmi zpravodajskými informacemi o rouškách a podobně, tak když tady tahle vlna přešla, tak najednou toho prostoru bylo hodně a i tady lidi v Česku i naši editoři si uvědomili ten evropský rozměr, že je problém, když se zavřou hranice, protože jsou třeba pendleři. Do té doby možná neznáme slovo pro mnoho lidí, že spousta třeba zboží najednou stojí na hranicích a je hrozně těžké dovážet, vyvážet, na čemž

stojí česká ekonomika.

Že jsou lidi v zahraničí, kteří se nemůžou vrátit třeba, a to jsou všechno věci, které se velmi intenzivně řešily na té unijní úrovni. S časem do toho přišly i léky, vakcíny, takže já jsem plynule od těch problémů s hranicemi, přes nějaké společné nákupy materiálů, včetně roušek, přes ventilátory, které se společně nakupovaly, jsem se dostal až k těm vakcínám, které mě opět na několik měsíců velmi intenzivně vytížily, takže já jsem se opravdu možná první rok pandemie nezastavil a do toho pak ještě navíc postupně nabíralo i zpravodajství z Belgie, protože po té prvoční, nejhorší vlně v Itálii se Belgie zařadila mezi nejhůře postižené země, takže ještě navíc se začal zpracovávat i zpravodajství z Belgie s tím, jak oni se tam těžko potýkají. V Belgii byl specifický problém s domovy důchodců, s různými zařízeními pečujícími třeba o nemocné lidi s paliativní péčí. Takže jsem se opravdu nenudil ten rok a bylo to jako velmi intenzivní, velmi intenzivní rok a něco zpravodajského života.

Jirka Klečka (Tazatel)

Když zůstaneme na začátku ještě chvíli v té Belgii, jak bys řekl, že to vnímali Belgičani nebo jakoby lidi v tom okolí. Oproti tomu, jak měl informace o tom, že to vnímají Češi, tu pandemii.

Viktor Daněk

Byl to velice zajímavý rozpor nebo střet, to srovnání těch dvou zemí, protože ta zkušenost byla úplně jiná, Belgie byla vlastně už s tou první vlnou, patřila mezi ty nejvíce zasažené země, co se týkalo smrtnosti.

Ale přesto to zpravodajství bylo, mám pocit, mnohem klidnější.

A přispělo to k takové jako zklidněné atmosféře v Belgii, která byla jako v příkrém rozporu, k tomu, co jsem viděl v Česku, kde se třeba jako zbrkle vykupovaly obchody, to v Belgii nebylo.

Nebo rozhodně ne v takové míře. Lidi třeba nějak předzásobyli úplně na začátku, když vlastně nebylo úplně jasný co, tak jasně lidi kupovali víc věcí. Měl jsem pocit, že ta situace byla celou dobu mnohem přehlednější.

A velmi k tomu přispívala jednak média, která se velmi zdrženlivě chovala k expertům a dávala prostor opravdu jenom ověřeným lidem, velmi třeba i pečlivě zdůvodňovala, proč nějakému expertu dávala prostor, že to je třeba někdo, kdo se zabývá tolik a tolik let na univerzitě, že vždycky jako zdůvodňovala, proč někdo k tomu mluví, nebo Mark Ranc se jmenoval ten hlavní belgický virolog, ten tam třeba velmi často jako taky takový styčný důstojník, který ty vědecké informace nějakým způsobem kondenzoval směrem k té veřejnosti a ten se nezměnil za celou dobu pandemie, takže.

Bylo mnohem, byla ta situace mnohem přehlednější pro Belgičany, řekl bych. A přispívala k tomu i vláda tím, že si také velmi záhy uvědomila, jak důležité v takové situaci je ta předvídatelnost a přehlednost, takže pokud přijímala nějaká opatření, tak to dělala tak, že se předem vědělo, o jakých se bude jednat, třeba nějaká přijala, dělala to vždy ve stejný den s nějakou pravidelností a rovnou řekla, když se situace bude vyvíjet dobře, za dva týdny budou vypadat opatření takhle za čtyři takhle a za šest takhle. My se situace bude vyvíjet hůře, budeme nuceni sáhnout k tomu a k tomu. Takže člověk věděl, s čím počítat. A to v Česku úplně nebylo. Tady se měnila opatření ze dne na den, kolikrát z hodiny na hodinu, což jako velmi znejistňovalo veřejnost a ten chaos se potom pochopitelně promítal do médií, která ho nějakým způsobem, mám pocit, prostě přijala, takže ta média, spíš mám pocit, že té situaci, než že by prospívala, tak jako zesilovala vlastně ten vládní chaos ještě takovým zvětšujícím sklem, mám pocit, že ten chaos, který panovala na vládě, se pak ještě takhle jako magnifikoval do celé té společnosti, tak v tomhle ta Belgie byla velmi jiná a možná to souvisí s tou špatnou zkušeností z té první vlny. To vědomí toho, jak špatné to je, když se to nezvládne, podle mě velmi přispělo k tomu, že si dali velmi záležet na, v těch dalších vlnách to bylo co nejpřehlednější, nejstabilnější a Belgie, přestože ty čísla měla strašná v porovnání s jinými zeměmi, tak to zvládla jako výrazně klidněji než

třeba Česko.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to konkrétně ovlivnilo tvou práci jako zpravodaj pandemie.

Viktor Daněk

Zase můj post je specifický v tom, že z velké části pokrývá tu agendu EU, která je postavená na práci se zdroji. Ovšem si člověk musí vybudovat kontakty institucích v radě, v Evropské komisi, třeba i v parlamentu.

A nějakou neoficiální cestou zjišťovat informace, a to bylo velké překvapení. Ta pandemie pro mě, že by vlastně ze dne na den dosavadní způsob té práce naprosto znemožnila, protože ten osobní kontakt nebyl možný, na počátku byl úplně zakázaný, pak v Belgii vznikl koncept takových bublin, že se člověk mohl třeba stýkat s nějakými lidmi, ale musel to být stále ti stejní, vznikala jako třeba bublina, okolo třeba tři lidi, pokud se to rozšiřovalo na 5,7 a více, což typicky byla třeba rodina, pro někoho, v našem případě třeba nějakí blízcí kamarádi a stále nebylo možné se setkávat jen tak s někým cizím.

Během těch tvrdých lockdownů a těch lockdownů tam bylo hodně dlouhých, takže na počátku pro mě to nejvíce nepříjemné bylo, že jsem se nemohl stýkat se zdroji. Byly zavřené instituce, jako fyzicky ty budovy, takže se do nich nesmělo chodit a první týdny a měsíce jsem bojoval s tím, jak se vlastně dostat k informacím a měl jsem velmi nepříjemný pocit, že se něco někde odehrává a já jako o tom nemám povědomí. Jak jsem prostě fyzicky nebyl v těch budovách, tak bylo to prostě velmi nepříjemné.

Byla to nepříjemná situace, kterou jsem do té doby nezažil. Naštěstí jsem v Belgii už byl nějakou dobu předtím, takže jsem ty kontakty měl vybudované, byly kolegové z jiných zemí, kteří nastupovali do doby pandemie a neměli vlastně možnost si je, ty kontakty ani vytvořit, pro ně to bylo ještě, myslím, o stupeň horší.

Ale opět to byla záležitost několika týdnů, několika málo měsíců, než se našel nějaký modus operandy, jak fungovat, než i se svými kontakty jsme si k sobě vytvořili důvěru. Přestože budeme komunikovat přes mobil, takže to nějakým způsobem nezneužijí, z čehož měli na počátku obavu, protože komunikaci přes mobil vzniká digitální stopa. Takže by to teoreticky mohlo být vůči nim zneužitelné, kdyby se zjistilo, že jsem s nimi v kontaktu. Takže velmi vzrostlo použití aplikaci typu Whatsapp signál a podobně, které mají tu šifrovanou koncovou komunikaci.

Takže na ten jsme víceméně, na tyto metody komunikace jsme víceméně přešli a začali jsme si tedy psát, a i sami instituce pochopily, že nemůžou fungovat v tomhle režimu. A přešli na půl, na nějakou metodu digitalizace i tady té komunikace, která dřív fungovala na bázi osobního styku, Evropská komise i rada dělala vlastně organizovaně brífinky je pro novináře mimo záznam, který mohl kdekoliv přijít a ptát se, na co chtěla, to nebylo možné. A začali to dělat online, začali se připojovat nějakým systémem, kde si hlídali velmi pečlivě, kdo tam je, muselo se třeba člověk připojovat kamerou zapnutou, aby viděli, že to opravdu jenom ten člověk a nikdo další, ale po nějakých původních obavách v peripetiích k tomu prostě přešli a začalo to fungovat, a dokonce zjistili, že je to možná způsob, jak komunikace k většímu množství novinářů. Takže potom, když pandemie končila, tak se stávali takový velký dotazník, to byla. Evropská komise rozeslala velký dotazník mezi novináře a vyptávala se na zkušenost s tímto, se záměrem, že by třeba ty off-rekord brífinky, které dřív byly rezervované pouze pro bruselské zpravodaje, kteří jsou fyzicky v Bruselu, že by třeba rozšířila i pro novináře z ostatních zemí Evropské unie, kteří jsou ve svých hlavních městech třeba, což byl zajímavý nápad. Nakonec k tomu nepřistoupila, ale bylo to něco, co se zvažovalo, možná ještě zvažuje. Možná, že se to stane, rozšířit vlastně záběr těch novinářů, ke kterým EU komunikuje, což by bylo asi ku

prospěchu věci.

Jirka Klečka (Tazatel)

To byla teda trošku moje další otázka. Z čeho jsi čerpal informace? Našel si ještě nikde jinde nebo nějaký jiný operativní zdroj, kromě tohotohle.

Viktor Daněk

Ne? To jsem asi víceméně popsal všechno.

Vlastně ještě jsem teda nezmínil jednu věc, že i ty samotné schůzky přišly do online módu.

A některé části z nich byly veřejné, takže zase bylo možné se připojovat třeba k úvodním částem zasedání některých rad, ale taky to bylo velmi zajímavé, že se rady, zasedání, ministerská zasedání a zasedání premiérů přesunuly do online světa. Taky to dříve nebývalo taky s tím bojovaly, tak to své mělo nějaké své porodní bolesti, kdy vim od diplomatů, že si stěžovaly třeba kabinetu v sekretariátu, v kabinetu Charlese Michela, že vidí na těch kamerách, že tam prezidenti si u toho vyřizují další agendu a jsou v místnosti další lidé, přičemž zasedání Evropské rady je jenom po ty premiéry, popřípadě pro velvyslance, pro nikoho jiného ne. A teď viděli, že tam jako dalších 10 lidí místnosti, což nebyla úplně dobrá praxe, velmi to jako sloužilo k úniku informací, takže.

Jako v jistém smyslu to vlastně pro nás novináře bylo snazší, protože najednou u těch zasedání bylo 1000 dalších lidí a nedalo se dohledat, kdo vynáší informace, takže se vlastně mnohem snáz dostávalo k informacím. Bylo to komplikace samozřejmě pro radu, protože Charles Michel tím pádem brzy poznal, že ty citlivé věci se prostě nedají na dálku řešit, takže se jim zkomplikovala situace, že museli některé věci najednou zase řešit bilaterálně, což zdržuje se 27 dalšími premiéry, anebo že při první příležitosti, kdy se otevřely hranice a zrušily se lockdowny, tak se začaly scházet fyzicky, protože ty citlivé věci jinak prostě řešit nešlo, plus tam byla ještě obava z možných odposlechnů, aspoň z toho, že ta komunikace, byť byla nějakým způsobem šifrovaná, tak nikdy nebyla stoprocentní. Úplně nejlepší anekdotická historka je, když se na zasedání ministrů zahraničí připojil novinář, který na Twitteru viděl, že si nějaká ministryně zahraničí vyfotila fotku, že sedí na radě, a nevěšiml si, že má na stůl papír s téma přihlašovacíma údajema, že se tam jako zkusil, připojit, jestli to půjde, a pak se připojil, tak tam do místnosti se dalšími 26, 27 ministry zahraničí řekl. Dobrý den. Já jsem tady omylem a že Josep Borell teda řekl, že tam nemá co dělat, ale pak se tam prostě připojil někdo takhle znějšku, takže to mělo svoje peripetie, ale nějakým způsobem si všichni prostě našli způsob, jak tam fungovat, ale vše bylo vlastně jasné, že to je jako nouzová nouzová varianta a nelze takhle fungovat dlouhodobě.

Jirka Klečka (Tazatel)

Ty jsi to trochu naznačil, už nejenomně napadlo něco konkrétního, musel si kvůli tomu vymýšlet nějaký jako postupy nebo muselňovat to některý práci, odesílání příspěvků do vysílání.

Viktor Daněk

Na počátku, když bylo to vakuum, kdy jsem neměl tolik možností vlastně vstupovat do vysílání. Tak jsem pociťoval takový vnitřní dluh nebo, nějakou nepříjemnou situaci pro ně, kdy jsem měl dojem, že se kolem mě děje spousta důležitých věcí, o kterých by bylo třeba mluvit v tom vysílání, které se třeba týká, týkají lidí v Česku, ale není na to naprosto v tom vysílání, takže jsem hledal alternativní kanály, jak se tady tohle uspokojit, tady potřebu jako informovat. Když jsem to neměl ve vysílání, takže jsem si třeba založil YouTube

kanál.

Začal jsem být mnohem aktivnější na Twitteru než dřív, přibylo mi taky hodně followerů v té době.

Protože mám pocit, že i ty lidi, taky nějaký segment. Malá část lidí taky chtěla vidět víc v tom, co se děje v zahraničí, když jsem dělal třeba tweety o tom, jak se žije s covidem v Belgii v době, kdy tady panoval ten chaos a tam byla ta situace mnohem přehlednější, tak to měla docela velkou popularitu na Twitteru. Lidí mě docela sdíleli, protože to bylo zajímavé, to srovnání, že to jde dělat jinak v zemi, která je srovnatelná vlastně administrativně mnohem komplikovanější a míň funkční paradoxněji než Česko.

Tak, tak, ale to se vlastně brzy změnilo, zase o mě zájem byl až v tom vysílání, takže můj YouTube kanál zase velmi rychle usnul.

Nebylo, jak natáčet třeba zápisníky.

Reportáže z té země, kdy se na počátku smělo cestovat, pak to otočili ten systém a smělo se cestovat po Belgii, pak to bylo jako doporučené a jediné sedí pořád doma, ať lidi jezdí po Belgii, jenom ne za hranice, ale lidi se začali bát se stýkat, takže přestože to třeba bylo podle těch norem nebo platné, platných restrikcí povolené natáčet a stýkat se, tak bylo velmi složité přesvědčit ty lidi, aby se mnou šli třeba natáčet a velmi často na tom zkrachovali, třeba moje pokusy o reportáže, takže bylo složité, plně se tady třeba náš zápisník. Já naštěstí jako zpravodaj při EU jsem si z velké části vždycky vystačil se zpravodajstvím typu živý vstup, kdy se nemusel točit reportáže, ale nezávidím kolegům na jiných postech, kteří museli točit reportáže. Bylo těžké, bylo těžké se něco domluvit. A potom se to pomalu začalo rozbíhat a uvolňovat a lidi velmi uklidnilo. Když jsem jim vždycky rovnou psal, že budu mít respirátor a pořídil jsem si tágo, to bylo nejlepší koupě, takovou tu dlouhou nástavec, aby do udržoval bezpečnost, vzdálenost a nějakou dobu jsem fakt natáčel s lidma reportáže na vzdálenost 2 m, ale bylo to jediný způsob, jak je nějak prostě přesvědčit a aby do toho šli a i vlastně už v době té pandemie, během jednoho z těch lockdownů jsem takhle natáčel právě třeba se sestřičkou, která se starala v nějakém domě s paliativní péčí o ty umírající a říkal teda strašný příběh, tím tam prostě umírají ti lidi po pokojích hrozně rychle, tak s tou jsme to taky dělali takhle dál, my jsme se potkali v parku, aby to bylo venku, nemohli jsme do té nemocnice s tím tágem na 2 m, a to za to tágo jsem hrozně rád, protože jsem ho pak začal využívat potom, jak se tam člověk musí strkat s těma novinářama na tom doorstepu. Tak nejlepší vytáhl, byl jsem vítěz

Jirka Klečka (Tazatel)

Měl jsi nějaký jako dojem, že chceš do toho vysílání, jak si říkal, protlačit něco, o čem jako by vlastně newsroom v Praze neměl úplně zájem.

Viktor Daněk

Měl, protože jsem měl pocit zejména na tom začátku. Že je to realitě neodpovídající vysílení toho, jak velká pozornost je věnována tomu Česku. Nějakému poblázněnému honu za rouškami a za v uvozovkách experty, kteří byli zajímaví jenom tím, že mají třeba jiný názor a neměli to podložený nějakou skutečnou expertýzou na úkor třeba právě zkušenosti ze zahraničí, které mohly být relevantní pro Česko a třeba i pro české politiky nebo pro lidi v nějakých exekutivních funkcích, kteří se mohli inspirovat třeba tím, jak to funguje v zahraničí a sami neměli kapacitu tolik sledovat a stejně tak to bylo i u té Evropské unie, že jsem měl pocit, že se opět dějí věci, které se bytostně týkají lidí v Česku, ale nedostávají se k nim ty informace. V Česku se rozběhla taková bizarní debata, a to byla vlastně částí moje motivace, proč jsem přišel s tím YouTube kanálem. Bizarní debata o tom, že jako zdánlivě selhala Evropská unie, když jako nezabránila vstupu covidu na území EU, unijních zemí a všichni se ptají tam, čemu teda ta Evropská unie je, jako úplně se to minulo s nějakou realití toho, jaké kompetence jednak Evropská unie má a co skutečně ta Evropská unie dělala v tu chvíli, že

bylo spousta věcí, které se odehrály na ty unijní úrovni, které velmi pomáhaly zemím jako Česko, ale ty informace se k nim vůbec nedostaly, ty totálně narazily na bariéru, bariéru rozhodování na těch, na té editorské úrovni, pro které totální prioritu, totální prioritu mělo to, co se dělo v Česku.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy podle tebe přišla taková ta posluchačka přehlcenost covidem a jestli jsi se s ní snažila nějak jako bojovat nebo ji reflektovat v tom, co jsi nabízel a posílal do Prahy

Viktor Daněk

Jako v mém případě vlastně úplně nepřišla, protože se hodně měnila ta témata.

Možná zhruba v období krajských voleb v České republice, tady se zase jako hodně upřela pozornost do Česka.

Směrem od té EU a úplně se tam vlastně nevrátila, přestože to bylo období nákupu těch vakcín, kdy Česko mělo s tím velké problémy a opět se svalovala vina na EU, pak se ukázalo, že to je teda trochu jinak, že Česko nezvládlo ty objednávky. Tak to je zhruba možná ten podzim 2021. V té době už toho začal být moc a zhruba v té době jsem začal nejvíc vykrývat jiné věci než jenom tu pandemii. Už začala být poptávka i po, tady říkáme ředění toho zpravodajství, aby toho už nebylo tolik.

Jirka Klečka (Tazatel)

Někteří zpravodajové se vrátili do Česka na nějakou dobu během pandemie. Tys to nezvažoval nějak nebo.

Viktor Daněk

Úplně. Na tom počátku jsem to zvažoval, protože jsem měl pocit nebo obavu, že nebudu mít dost co vysílat, ale v tu chvíli jsem si řekl, že raději počkám, kdyby se ta situace nějakým způsobem vyvinula, protože vše bylo nové z toho zavírání hranic. Jsem úplně obavu neměl, protože Belgie není tak daleko.

I v době těch zavřených hranic, stejně platilo, že občan té dané země má právo se do té země vrátit nebo navzdory opatřením jako dalo by se to nějakým způsobem udělat, třeba by se musel bez zastávek, přes to Německo, nebo by se to museli dokonce v té době třeba objížděti lidi, Německo, by se dalo jezdit přes Polsko protože se nám Německo českých hranicích nějakou dobu kontrolovalo, ale ne na Německo polských, takže oni, kteří třeba takhle objížděti, objížděti ty kontroly pololegálně, takže jako prostě tahle obava tam nebyla, že bysme tam zůstali.

Takže, že bysme se úplně vrátili, to ne. Chápu, že to. Tuhle obavu museli řešit spíš kolegové typu Čína, kteří byli prostě daleko.

Jirka Klečka (Tazatel)

Reagoval rozhlas. Nějak na tu pandemii, snažil se ti třeba pomoci nebo ulehčit v něčem práci?

Viktor Daněk

Reagoval, nabízel zpravodajům, kdo chce, takže se může vrátit z postů. Když jsem se rozhodl zůstat na postu, tak v nějaké chvíli, když rozhlas nakoupil respirátory a roušky a byly velmi nedostatkové, tak mi poslal šestnáctku respirátorů a rukavice nebo co, tak to bylo roztomilé, že na mě takhle mysleli, že mi přišla zásilka a bylo to fajn, protože v tu dobu se opravdu respirátory koupit nedaly, dokonce to bylo zakázáno kupovat respirátory zase, jeden z rozdílů Belgie versus Česko, aby nevznikla zase panika a nebyly respirátory nedostatkové pro lidi ve zdravotnictví a ti, kteří opravdu potřebovali, tak se zakázalo v nějaké chvíli kupovat

lidem v normálních obchodech respirátory, směli si kupovat jenom takové ty běžné chirurgické roušky.

Takže jo, nějakým způsobem na mě myslel, tohle jsou dvě věci, které mě teďka napadly, možná, že bylo něco jiného, to už si teď nevybavoval.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to bylo s očkováním? Ses nechal očkovat tam nebo tady.

Viktor Daněk

Nechal jsem se očkovat tam, protože Belgie měla opět velmi dobře zvládnutý systém očkování samotného.

A přestože nakupovala očkovací látky o něco později než jiné země, měla v tom docela zpoždění na začátku, tak je to zase administrativně složitá země. Tak potom rozběhly systém očkování i pro cizince, kdy rozesílali dopisy v nějakých vlnách, tak, jak jim to dávalo smysl z toho virologického hlediska. A očkoval jsem se vlastně ještě o něco málo dřív, když bych se byl očkoval v Česku ten systém fungoval velmi dobře, takže obě jsem absolvoval v Belgii.

Jirka Klečka (Tazatel)

A byl pak problém s návratem?

Viktor Daněk

Jsme vlastně jezdili hrozně málo, asi rok nebyli doma. Ta první vlna proběhla, v létě se otevřely hranice, tak to jsme byli jednou v Česku, pak se zase zavřelo a rok jsme v Česku nebyli, takže jsme se moc jako nenacestovali, ale vlastně stihli jsme dovolenou jednu.

A tam ty covid pasy se teda užily, protože to bylo těsně mezi nějakýma lockdownama a byla jako jedna z mála zemí otevřených byla Itálie, takže jsme letěli do Itálie a tam ty covid pasy přišly vhod. Protože ty covid pasy zajišťovali vlastně mezinárodní uznávání, ať už testu, anebo očkování nebo protilátky.

Takže opravdu fungovaly, že člověku stačilo ukázat na těch hranicích nebo vlastně to fungovalo tak, že když člověk letěl, tak stačilo ukázat v té dané aerolince, že ten covid pas má v našem případě to tam šlo online nahrál. Stačilo ten QR kód, a to hned fungovalo a překvapilo mě, že to fungovalo opravdu univerzálně, že přestože v Česku třeba neznali ten můj belgický covid pas, který vypadal jinak než ten český, tak ten QR kód prostě fungoval univerzálně, to se podařilo jako vlastně v rekordní době. To byl asi jedna z nejrychleji schválených legislativ v dějinách EU. Asi během měsíce navrhnout celý systém, jak tohleto zajistit, kdy ten covid pas, vlastně jediný, co na něm bylo zregulováno, byla ta metoda toho ověření v úvodu vlastně offline, ale jedině, co jako fungovalo celoevropsky, bylo v nějaký ten online protokol, ověření toho QR kódu, že skutečně validní mí, aby nedocházelo k padělkům, ke kterým mohlo v nějaký míře docházet a docházelo.

Ale tohle fungovalo jako velmi dobře a EU si taky na tom vyzkoušela nějaký systémy, který se pak jako rozhodla dál a zkoumávat do budoucna, že by tady jako mohla být nějaká jednotná zdravotní dokumentace, třeba nějaký nápad běžící, který by mohl fungovat podobně, že by v jakékoliv zemi se jenom nějakým tímhle protokolem třeba přesouvaly data o zdravotní dokumentaci s tím člověkem teoreticky, že by to mohla nějak fungovat univerzálně, takže to je zase jako nějaká rozběhnutá, nějaký nečekaný, rozběhnutý důsledek té pandemie, že tady nějaká díky tomu covid pasu otevřená možnost jako do budoucna dál využít.

Viktor Daněk

Ještě bych moc nepřechválil, ještě jsem si vzpomněl, že vlastně s tím byly trochu problémy s tím cestováním, protože byla místa, kde ty covid pasy třeba odmítaly vydávat z nějakého důvodu, takže v Belgii třeba hlavní testovací středisko, které bylo na letišti, sloužilo primárně pro přílety. Když někdo přijel, tak se musel

otestovat do karantény v nějakou dobu a pak to tam zůstalo fungovat dál, protože fungovalo dobře, ale nevydávalo právě ty covid pasy, takže to byla zase taková šedá zóna, že člověk cestoval s nějakým potvrzením, o kterém jsem nevěděl, jestli mi to tady uznají, kdyby byl nějaký problém, takže to taky nefungoval jako stoprocentně, ale nějak jinak mě asi nic nenapadá, fakt, ačkoliv to není tak daleko, tak jsem to úplně překryl myšlenkách spoustu dalších věcí, takže už si spoustu těch detailů nepamatuju.

Ale byla to rozhodně zajímavá. Zkušenost. Uběhlo to hrozně rychle, ty dva roky, to je, pandemie, to byla intenzivní, tak jako můj pocit z toho je, že mě to jako vlastně docela bavilo, že jsem měl pocit, že vysílá hodně o věcech, které lidi zajímají, dostává se na to různě zpětnou vazbu, úpravy třeba na tom Twitteru lidi občas psali, což bylo fajn, ale zároveň je to jako cítit takovou drobnou nespravedlnost, že jsem byl vlastně čtyři roky na postu, ale z toho dva roky jsem strávil v té pandemii, takže mi jakoby mi někdo ten post zkrátil na polovinu, sice jsem byl v zahraničí a velkou část toho se stejně nesměl cestovat, nebylo co natáčet, to byla asi největší změna ještě, jak se sprav na ty změny, to byla asi největší změna, že.

Jan Kaliba – Zpravodaj ve Spojených státech

19.1.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak tě zastihla pandemie jako zpravodaje

Jan Kaliba

No, tak, že jo, tady, tady v Americe, když pominu nějaký ty případy, co se objevovaly už od ledna, tak to mělo nějaký čtrnáctidenní zpoždění proti Česku nebo Evropě obecně, takže my jsme asi jako, já jsem asi jako věděl, co se sem řítí, co nás čeká, ale Američani jako reagovali dost se zpožděním. Takže já už jsem tady vlastně chodil, si pamatuji, v roušce nebo respirátorů, který teda taky nebyli ze začátku, ale já jsem měl ještě z nějaký cesty na požáry, mi zbylo asi devět respirátorů, takže si pamatuju, že jsem tady chodil nakupovat a byl jsem jedinej, šel jsem do banky a tam mě málem vyvedli, protože já jsem tam přišel jako v čepici respirátorů a myslím, že jsem měl i rukavice. Tehdy v těch úplných začátcích a tady to ještě nikdo nenosil, takže jsem, to přišlo se zpožděním, ale člověk, kterej sledoval jako Evropu, což Američani běžně nedělají, že jo, tak už nějak tak jako věděl, na co se má připravit. A pamatuju si, že vlastně, než se tady všechno začínalo zavírat, tak jsem byl ještě na poslední služebce v Dallasu a tam byly, to byl vlastně vrchol primárek prezidentských, protože tam těsně předtím vlastně skoro všichni složili tu kandidaturu a podpořili Bidena, a to bylo, to byl březen, a to, bylo to superúterý na začátku března těsně před tím. Vlastně všichni až na Sanderse to složili a podpořili Bidena a tím vlastně skončili víceméně primárky, protože Biden to převálcoval a já jsem se vrátil z toho Dallasu a pak už vlastně se měl jedno natáčení tady ve Washingtonu ještě v těch následujících dnech a pak vlastně se to všechno zavřelo a čtvrt roku v podstatě jsem vysílal živáky z domova,

než jsem znovu jako vyšel někam natáčet, takže, takže mě to zastihlo, dá se říct, jakoby v tomhle smyslu docela dobrej okamžik, že jsem ještě stihl vlastně bejt v terénu na vrchol jako prezidentských primárek, než se to tady rozjelo naplno. Nevím, jestli jsem odpověděl na otázku.

Jirka Klečka (Tazatel)

Vníмали Američané pandemii jinak než Češi?

Jan Kaliba

No, jako já se těžko vžívám do. Jednak teda už je to skoro tři roky i tady, ale těžko se jako vžívám do té situace v Česku, protože my jsme tam vlastně pak ani to léto necestovali, takže já jsem tam pak jako dva roky vlastně nebyl, já jsem se tam objevilprvým v létě 2021, to znamená, že jako první rok a půl pandemie jsem měl jako jenom vlastně zprostředkovanéj, takže jako v tom běžném životě nevím, jaký, jaký byly reakce, tam, tady byl ten, k tomu bysme se asi dostali, pak při nějaký další otázce, tady byl prostě průšvih v tom New Yorku, což byl potom jakoby pozdní březem, v dubnu se to hodně rozjelo, takže to pak tady každý viděl, jako co to, co to dokáže, no, tak tady jako víceméně nikdy nedošlo k takovým lockdownům jako v Česku, nebo že by se nesmělo, že jo, z okresu do okresu a tak, tak tady vím, že to fungovalo tenkrát, takže jako v jeden čas, když to bylo nejhorší na tom začátku, když se nevědělo ještě, tak se nesmělo třeba ze státu do státu. V některých případech vím, že jsem řešil, že kdybych jel někam, když jsem jel, pak do New Yorku natáčet, tak jsem měl nějaký potvrzení, že jako, co jsem za profesi a proč tam jedu normálně z Prahy, že to bylo na nějakým formuláři tady vydávaným, ale jako tak obecně prostě přestalo se lítat, že jo, přestalo se cestovat na nějakou dobu, tak jako tak základní reakce asi byla, asi byla podobná, no, tady se, tady se hodně řešilo jako China virus, že jo, jako toto názvosloví, míchala se do toho jako hodně politika tím, že se blížili, bylo vlastně půl roku do prezidentských voleb, takže to tam začínalo právě ten jako politizovat ty roušky, ale i ten, i ten název, že jo, jako čínskej čínský virus prostě tady s čínskou menšinou, která jako je terčem násilí jako slovního nebo i bohužel fyzickýho nebo asijská. Obecně jako normálně, tak tohle to ještě jako vystupňovalo. Trump to, že jo, samozřejmě s oblibou používal a tak dál, takže jako v těchhle těch nuancích se to asi lišilo, ale jinak ta základní reakce asi si myslím, že byla podobná, jenom prostě opožděná, no, že tady ještě jako do půlky března se vesele jelo, než se to ze dne na den jako zavíralo. Pamatuju si jako, že třeba ve školce, kam chodila dcera tady v parku, hnedka za domem, tak ještě měli naplánovanéj jako vílet k hasičům tady lokálním a my jsme jim říkali, hele, jako zjistěte si, jaká je situace a zrušte to, protože to asi není úplně dobrý nápad, no, a oni to pak fakt zrušili a o pár dní později zavřeli, zavřeli školku, no, takže my s informacema z Česka, z Evropy jsme byli jako v tom přemýšlení trošku napřed, ale pak, to jsem došlo taky, no, ale nebylo to, říkám, no, nebylo to většinou až tak jako striktní, ty jako lidi, dokud nevěděli, tak samozřejmě byli zalezlí sami od sebe a byli zavřený, jako jo, do nějaký míry obchody byly takový ty hodiny, kdy si šli nakoupit důchodci jako ráno a tak dál, to bylo, to bylo asi podobný, jenom prostě nebyly ty nejtvrďší lockdowny tady nikdy, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Dá se srovnat to, jak Češi oproti američanům třeba dodržovali ta opatření?

Jan Kaliba

No, dodržování opatření, strach, že jo, těžko posoudit, to je hodně individuální, to si myslím, že najdeš jako škálu lidí, jak u nás, tak, tak tady ale samozřejmě jely, kabelovky, prostě jely od začátku takový ty případy, že jako. Rodina se sešla na, nevím, rodinný večeri a 20 lidí a tři umřeli takovýhle, takovýhle storky, takže, takže jako ten strach tady byl taky, ale docela brzo se podle mě jako objeoval, se to jako fakt rozdělilo, a i ten Trump to hodně vlastně jako podporoval tím, že ty vlastně, on to, oni tady nejdřív totiž Fauchi prostě řekl, nejdřív, že, že roušky vlastně nejsou potřeba, než se ukázalo, když pak vyzkoumali, že to nastupuje s nějakým zpožděním. A seš infekční už před projevama a že ta rouška jako může jako bránit přenosu výrazně a toho se pak chytají, od tý doby se toho chytají, že jo. Trump pak jako, aby si zachoval svou siláckost, tak to až na výjimky prostě nenosil a jako hodně se řešilo, že jako prezident, jako prezident prostě neudělal, co mohl, aby to ty lidi naučil a šel tím příkladem a prostě snížil obecně ten přenos tý společnosti a tak dál, takže

se to velmi brzy jako rozdělilo a takže ten strach, jakoby i ten strach byl tak nějak jako zpolitizovanej, že prostě část společnosti to vůbec neřešila. Scházela se dál i v té největší, v těch největších prostě číslech a jako bez roušek a že jako prostě žádný preventivní opatření, že ty lidi, že ty lidi si jakoby odmítali, odmítali připustit, že teda teď je nějaká situace, na kterou je jako dobrý reagovat. Jenom to bylo u nás, jenom to bylo vlastně otočený, jenom to bylo otočený proti situaci u nás, kdy pak ty roušky se staly symbolem, vlastně ten, kdo nosil roušku, tak byl provládní, že jo, když to ještě vezmu do důsledků, že jo, prostě jako u nás se ty nejdřív sešily ty roušky a pak jako Babišova vláda, myslím, jako nebyla, jako že naopak jako byly ty lockdowny a roušky nosit a tak dál, kdežto tady, tady byl jakoby pro prezidentskej provládní svým způsobem nebo tady se zapotře odlišit zase, že jo, protože ta administrativa nějakým způsobem to jako doporučovala, ale ten prezident se tím neřídil, takže tady naopak ten, kdo rosil, nosil roušku, byl branej jako ten, ten, kdo jde jakoby proti Trumpovi, že jo, takže to byl vlastně jakoby zpolitizovaný, ale přesně v opačném gardu jako v tu chvíli, myslím si, že zase neutekl někam jinam, no, a rovnou teda můžu říct, že se to vlastně pak překlopilo i potom, když jsem začal se natáčet, takže prostě, když tě viděl a bylo před těma volbama, že jo, takže, což bylo jako dobrý, že lidi byli venku na těch mítincích atd. Se daly ty věci před volbama dobře točit vlastně ve venkovním prostředí a ještě vlastně byl George Floyd, že jo, takže byly demonstrace, hodně jakoby těch nejdůležitějších témat se odehrávalo na těchhle těch akcích, kdy lidi byli venku, ale vlastně, když tě člověk hlavně v těch, při tom politickým natáčení před těma volbama, tak když si měl roušku, tak prostě už to byl nějaký jako signál pro ty, pro ty Trump, pro ty trumpový fanoušky, to byl jako signál, že už si tě zařazovali, jako že to bylo, nebylo něco neutrálního, že se chceš prostě jakoby chránit situaci, kdy seš mezi více lidma, ale už si tě zařazovali do škatulky, a to, ten není náš, jako jo, ten je z tý, z druhé strany a zase a zase jako naopak, když jsi viděl někoho jakoby v roušce bez roušky, to ještě byla ta doba, kdy se úplně nevědělo, jak je to s tím přenosem, že jsou jako velký rozdíly, že jo, vevnitř a ve venkovním prostředí, tak když si viděl někoho v roušce nebo bez roušky, jak se dalo docela dobře poznat vlastně i politicky, kam se, kam se řadí. No, tím teda neříkám, že nebyly výjimky a stalo se mi třeba i, že Trumpův fanoušek, kterého jsem oslovil, tak a viděl mě prostě v respirátoru, tak se mě ptal, jestli si má jako, jestli je OK, když bude bez, nebo jestli si má jako jít pro roušku, takže, ale většinou teda to bylo jako docela, docela jasně rozdělený v tomhle smyslu, no a vlastně jako do důsledků jsem jakoby. Nejbrutálnější. Příklad je asi teďka z tohoto podzimu až před těmahle volbama, protože já se snažím jako do uzavřených veřejných prostor, kam jdu jako respirátor nosit tady furt, ale šel jsem natáčet na mítink nebo taková, to byla taková jako docela intimní, ale jako. Veřejnosti otevřená akce v restauraci, v salonku kongresmanky. Taylor Greenový, že jo, takový ty konspirátorky, která samozřejmě jako roušku nenosila nikdy, odmítala to i nosit jako v kapitolu a tak dál, proti očkovaní a tak dál, jo, nebo myslím teda, že, a no, a teďka jsem tam samozřejmě přišel, a to jsem teda i sám si to vyhodnotil, že prostě tam půjdu bez roušky, bez respirátoru, abych na sebe jako rovnou neupozorňoval, protože bych tam byl samozřejmě jako jedinej, takže vlastně to byl pro mě jako, neřekl bych, jako sociální tlak, protože kdybych tam šel jen tak jako za sebe, tak bych si to nechal, ale prostě pracovní já jsem se tam normálně jako zapsal jako novinář, ale prostě nechtěl jsem prostě na sebe strhávat zbytečně pozornost, chtěl jsem si to prostě poslechnout, natočit si tam jako kulisový zvuky a pak nějaký rozhovory a nechtěl jsem prostě zbytečně jako na sobě upozorňovat a působit právě, že jsem jako z druhé strany barikády, chtěl jsem bejt vlastně jako neutrální a mezi nima být jakoby neutrální, znamenalo prostě tu roušku, ten respirátor nemít, no, takže,

takže takhle, no a jinak, jak se ptal jako ze začátku ten jakoby ta míra strachu nebo dodržování, dodržování nějakých opatření, tak myslím, že tady pak hlavně časem ty lidi jsou disciplinovanější, ale je to zase jako demograficky rozdělený. Samozřejmě prostě hnedka to první léto, kdy tady to ještě ve Washingtonu prostě nosili jako všichni a bylo to ještě, myslím, i nařízený. Tak dokonce se mi stalo tady, že jsme seděli jako venku před hospodou na jedný z těch zavřených silnic, který tady zavírali, aby mohli ty hospody obsluhovat venku a přišla normálně kontrola, seděli jsme tam ve skupině, bylo nás tam třeba asi 10 a přišla kontrola a teď nám říkal, že sedíme moc blízko k sobě, jo, že máme malý rozestupy venku jako na zahrádce, ale to už to první léto, když si vyjel za Washington, tady jsme jeli na dovolenou, pak někam, tady prostě do tramplandu, jak se říká, že jo, na venkov, do Virginie, tady pár hodin za Washington a tam to prostě neměl nikdo v nějakým jakože střediskovým městě trochu větším, tak pár lidí třeba v sámochce, ale jinak to nikdo vůbec jako neřešil už dneska to první léto, kdežto tady ve Washingtonu to nosili prakticky všichni do prostoru, jako je

samoobsluha, neřkuli jako lékař a tak dál. A vlastně dodneška, teď jsem byl se synem na klinice a měli tam všichni roušku. A ve veřejný dopravě a v obchodě, kde už jako je to ryze dobrovolný, teď, tak pořád to tak polovina lidí tady nosí, no, což si myslím, že asi v Česku rozhodně není ten případ.

Ale říkám, je to, je to podmíněný tím, kde seš, samozřejmě vyjedeš jako půl hodiny nebo hodinu za Washington a je to jako, tam naopak jako roušku nepotkáš a nepotkal jsi ji v podstatě už tenkrát.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak pandemie ovlivnila tvoji práci jako zpravodaje.

Jan Kaliba

Jak jsem říkal, tak já samozřejmě tím, jak se to všechno zavřelo, tak jsem. Pracoval a vysílal pak, řekl bych, do června vlastně, až se to táhlo, takže to byly vlastně skoro tři měsíce, kdy jsem pracoval vlastně z domova, takže jsem dělal prostě živý vstupy, měl jsem teda ještě nějaký materiály nasbíraný, že jsem z toho mohl chvíli žít, jako nějaký zápisníky, že jo, a vím, že jsem pak dělal ještě jedno zaostřeno, to znamená jakoby delší pořad stočený ještě z materiálů nasbíraných jako, než se to zavřelo, takže, takže tím jsem si jako mohl pomoci a trochu to jako rozmělnit jako formátově, že jo, ale jinak, ale jinak samozřejmě furt se jela pandemie jako ze všech možných stran a úhlů. A Vlastně i tím, že ty respondenti nebyli samozřejmě ochotný jako s nikým moc. Mluvit. A ani já jsem neměl jako v nějaký tý prvotní fázi moc jako touhu nikde moc jako pobíhat, tak to bylo vlastně daný, jako že se, že se vysílalo v podstatě živě, vysílaly se živáky, no, vím, že jsem pak samozřejmě, samozřejmě hodně člověk začal dělat se zoomem a vím, že měl tu jednu předotázku, jako jak to, co si člověk z toho odnesl, tak začal jsem už tenkrát, tenkrát jsem si teda třeba pomohl, protože vím, že jako kamarádi tady, který jsou původem z Koreje, tak že se jim stalo, že ona letěla domů do Koreje a teďka začala pandemie a už tam zůstala, takže jako manželé, který vlastně půl roku byli od sebe, protože oni bývali, naši sousedi tady, odstěhovali se do New Yorku, že on byl v New Yorku a ona uvízla v Soulu a půl roku se neviděli, tak jsem s nima dělal přes zoom nějaký rozhovor a pak jsem to dělal na, myslím, že jsem to rozdělil na pár, třeba, myslím, že dílů.

Takže jsem dělal takovou story jejich, a to jsem natáčel jako po zomu. A takže pár takových věcí na dálku hodně začal. Třeba tady je, že jo, foreignh press Centre, taková vládní vládní instituce, která sdružuje zahraniční novináře a dělala akce, jednak dělala jako. Túry, k tomu řekne český jako. Prostě výjezdy třeba při těch primárkách, že ti jako zajistili program tam. A domluvili ti nějaký respondenty a jako skupiny, že jo, zahraničních, zahraničních reportérů se mohly přihlásit, využít toho v nějakých momentech a dělaly třeba tady tiskovky občas s někým jako z administrativy, tak to samozřejmě přešlo všechno. Na online. Formu. Když se pak vzpamatovali, začali to dělat dál a vlastně doteďka to dělají třeba smíšený, jo, že můžeš přijít, ale, ale pořád to udržují i na tom, i na tom zoomu, nebo přesto to dělají. A vlastně jsem taky jako od té doby jako člověk se s tím naučil, naučil se to. Využívat a vlastně. Jako zvlášť pro rozhovory, kde je to fakt jako rozhovor a je to třeba delší rozhovor a ví, že by si stejně jako moc jako backgroundu neposbíral. Tam, že ten člověk na tebe má fakt těch 20 minut, nebo že si s tím neřekneš ani s bokem a ta autenticita tolik neutrpí, tak vlastně to jako někdy využívám i tím, že šetřím třeba, jako, že prostě kvůli tomu nejedu, že šetřím čas jako peníze i emise, prostě.

Že, že jsem se to naučil jako využívat jako nástroj, který někdy má smysl, a když tím neutrpí vyloženě jakoby samozřejmě jako nemůžeš tak dělat reportáže nebo nějaký rozvody, kde je důležitý ten kontext, že jo, nebo ta atmosféra kolem, no, takže. Takže, takže, takže v tomhle smyslu. Tak to jsem ti snad rovnou odpověděl na tamto a jinak, jak to ovlivnilo? No, prostě byl jsem čtvrt roku, čtvrt roku doma, žil jsem z

nějakých jako nadčasových jejich materiálů a drtil jsem, drtil jsem pandemický témata živě do vysílání. No.

Jirka Klečka (Tazatel)

Ještě nějak jsi musel upravit svoji práci?

Jan Kaliba

Asi jako mě to úplně nenapadá, protože ten rytmus vlastně zůstal tak nějak podobné. No, asi jsem musel být víc vzhůru, jo, tady prostě, nebo vlastně mně to tak nevádí, jo, s těma dětma člověk má třeba víc čas přes den, ale ví, že to prostě jako nahnat večer a v noci nebo, takže toho bylo víc, jako že člověk, že to není úplně asi zdravěj jako rytmus, prostě chodit denně spát někdy ve dvě, takže toho asi bylo víc, protože jinak se snažím dělat hodně třeba točený věci, který, který to. Nevyžadují, že jo, no, takže v tomhle možná, no. A v tom, že já jako já jsem jako reportážní, jako spíš typ, bych řekl, že mám rád prostě ten terén a tak samozřejmě nebylo možný.No. Takže asi jako v tomhle smyslu jinak ten rytmus vlastně zůstal jako podobnej i vlastně jako celý domácnosti, že jo. Já jsem si dělal jako srandu, že my jsme byli jako v takovém pandemickém režimu už jako předtím, protože. Pracují z domova, děti jsme měli malý, dcera už teda dělal pár měsíců, první půlrok do školky, ale jinak jsme vlastně tady, jako nám se vlastně život tím moc nezměnil, no.Obecně.Takže do toho zapadla i ta práce, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jaký dopad to mělo na tvůj osobní život?

Jan Kaliba

Vlastně jako minimální tím rytmem a tím jakoby způsobem práce zpravodaje a tím jako, že jsme měli děti fakt malý, takže jsme s nima stejně byli vlastně doma tady pod jinou střechou, manželka tady ani pracovat vlastně nemůže, nemá, nemá vlastně, ona je taky rozhlasová, takže, takže ona má vlastně vízum taky jakoby nezávislostní, ale plnohodnotný, takže pro rozhlas může pracovat. Pak dělala vlastně volební studio. Tady stavěla a domlouvala hosty, a tak jako. Vlastně jako minimálně, no, prostě jako my jsme. Já jsem pracoval dál, že jo, ty svoje hodiny.

A zase ty živáky nejsou, tak, řekl bych, pracný, náročný, že jo, takže, takže vlastně jsme měli i víc, když řeknu, jako víc času na rodinný život jsem měl a dal se udělat třeba přes den, přes den výlet, že jo, tady, když uděláš ráno vstup do odpoledne a není nic jako Horce aktuálního.Tak víš, že pak jako na ráno, že jo, že to děláš v noci, no, tak byl. Prostor je třeba na půl dne někde na výlet.

Takže vlastně jako musím říct, že pandemie nás zastihla jako rodinu, myslím, že, a nebyly ty lockdowny tvrdý, i když samozřejmě to omezený jako bylo, tak nás zastihla pandemie asi jako v pravý čas na pravém místě jako s dětma, který ještě nemusejí nějak do školy, prostě takový ty, takový to připojování se a škola online a dohánění věcí, a tak na to byly ještě jako hrozně malinký. A. To místo vlastně taky tady pro nás asi lepší než v Česku. Někde v paneláku, v lockdownu. Tak tady jsme hnedka u parku, do kterýho se dalo jít vždycky. A ty.Opatření tady nebyly tak tvrdý, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Zvažovali jste návrat do Prahy?

Jan Kaliba

No, tak jako i mi to nabízel Pokoš, ředitel zpravodajství tehdejší.

Jako. Samozřejmě, že se to řešilo, jo, ale, ale tak nějak jsme od začátku jako to zavrhli, protože jako my jsme, my se sem stěhovali vlastně. Dceři byli tři měsíce a syn se narodil až tady. My tam nemáme žádný jako

zázemí pro rodinu, jako jsme my, takže vlastně jsme, my jsme se neměli kam moc jako vrátit, abysme tam mohli nějak, jo, věděli jsme, že tady nám prostě v tý pandemii je líp. A i vzhledem k tý mé práci, no, tak jako k čemu bych tam byl jako platnej, že jo, i ten časovej posun. Sledovat Ameriku v Praze je prostě někdy na palici časově, to je vždycky lepší tady, takže jako všechno mluvilo a člověk tam není jako moc užitečnej, a navíc jako v tý pandemii lízt do toho letadla, vlastně jako bylo nebezpečnější než tady zůstat, takže všechno vlastně a tahat tam ty děti, že jo, a tak dál. Ještě to byla doba, kdy nebylo očkování, že jo, takže pak jsme neletěli, ani když už to trošku polevilo v tom létě, radši jsme prostě zůstaly tady, takže všechno mluvilo vlastně proti, když jsme si to vyhodnotili, takže jsme samozřejmě, jako se to řešilo nahlas, jsme o tom přemýšleli, ale nikdy jsme nedošli k tomu, že by to byla jako nějaká reálná možnost, vždycky jsme si to vyhodnotili. I když mi to nabízel i pokoj, že zůstaneme tady jediný, co, tak že tady nemáme pořádný zdravotní pojištění, že jo, takže jsme samozřejmě zjišťovali, jestli to naše pojištění, takovýto dlouhodobý cestovní, co máme od rozhlasu, tak jestli mi to jako krylo, ale tady tak nějak vlastně kryli i ten systém, což je. Na Ameriku teda jako dost co říct. Tak vlastně začátku ty covidový případy i bez pojištění, myslím. To tady samozřejmě přijímali, jo, takže to byl jakoby jedinej, co by to mohlo zvrátit tohle uvažování, kdyby, kdyby fakt jako jsme si to tohle vyhodnotili, že by mohl být nějaký průšvih, jakože jakože prostě, kdybysme to chytli a bylo to, byl nějaký blbý, že by nás tady neošetřili, nebo že bysme si to museli platit jako za tady za statisíce, tak to by byla asi jediná věc, která by nás přiměla se tehdy vrátit, ale tak to nebylo. To znamená, to nikdy pro nás nebyla jako reálná možnost, no. Z důvodů pracovních i osobních.

Jirka Klečka (Tazatel)

A byly možnosti? Šlo se vrátit aspon na kratší dobu?

Jan Kaliba

No, jako. Sledovali jsme, že jo, ty, oni se rušily ty lety, že jo, pak byly, pak zakázali sem létat, že jo, to pak přetrvávalo, že jsem vlastně nikdo z rodiny pak nemohl, my jsme museli mít, že jo, nějakou, ovšem jak to tam bylo, museli jsme. Nějakou výjimku od ambasády americký a tak dál, takže, takže jako tohle jsme.

Jan Kaliba

Sledovali, sledovali jsme i, jak krkolomně ty, co se rozhodli pak jako nějak vracet, odsad' Češi třeba, takže lítali úplně, ty letenky, byly pak strašně drahý, lítalo toho málo, že jo, a lítali i jako nějakým takovým strašným trasama jako celodenníma pomalu, takže. Jako jsme to nějak monitorovali a věděli jsme, že to okno jako. Se bude zavírat v ten prvotní moment, že prostě i my tady, my tady. Vlastně zástupce velvyslance mi říkal, hele.

Prostě teď, pokud to chcete udělat, nebo pokud to člověk chce udělat, měl by to udělat teď, protože někdy v dubnu, pak jako už se vědělo, že ty aerolinky prostě, že těch letů bude míň, než se to nějak vybere a že ta možnost jako prakticky nebude nebo jako drahá a mnohem komplikovanější. No, takže jsme to nějak základně monitorovali, ale tím, jak to nikdy nebyla vlastně, jako že bysme o tom fakt reálně uvažovaly, tak jako zdálky jsme to sledovali, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Reagovali tu pandemii nějak. Rozhlas? Snažil jste si nějak pomoci nebo ulehčit práci třeba.

Jan Kaliba

Jo, tak dokonce přišli nějaký roušky, dokonce i nějaký. Pletený, protože tady pak jako to bylo docela, tady se to nedalo sehnat ještě snad dýl než dýl, než v Česku, takže mi pak poslali krabici s nějakým respirátorem, rouškama a vím, že tam byly i ty látkový, nějaký fakt podomácku dělaný. Tak to určitě pomohlo, no a jinak, no, tak jako měli jsme to nabídku, že můžeme se vrátit. A jinak to asi, bylo to jako nejdůležitější, no, nevzpomínám si úplně na detaily, ale jako neměl jsem pocit, že bysme byli nějak jako hozený přes palubu

tady, no, samozřejmě jako blbý. Je to pojištění, ale jako naštěstí nehrálo takovou roli, jo, to je jakoby obecně blbý, že prostě tady.

Je ten systém úplně šílený a nemáš normální pojištění, tak to samozřejmě by bylo ideální, kdyby bylo jinak, ale to je spíš jako systémová věc, která se netýkala úplně té pandemie, ale taková dlouhodobá, ale jinak jako musím říct, že jako podpora od rozhlasu, myslím, že byla dobrá.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to bylo očkováním? Ty zas nechal očkovat tam, jestli se nepletu.

Jan Kaliba

No, určitě tady, protože to zas naopak tady to bylo přístupný mnohem dřív. Očkování se objevilo někdy v prosinci 2020 a pak bylo ve větším víc dostupný na jaře 2021 a vím, že my jsme se jeli nechat očkovat někde 100 km od Washingtonu, kde už to bylo.

Tamní guvernér říkal, guvernér, měli jsme nějaký jakoby termín hnedka první den, kdy to otevírali tady v marerendu pro obecnou veřejnost nebo my jsme možná byli ještě o týden dřív, jako.

Že novináři byli, myslím, o týden dřív než obecná veřejnost, jako byla nějaká podkategorie, prostě dva b nebo tak to měli rozdělený a novinář jako prostě zařazený do nějakýho souboru profesí byl vlastně ne rozhodně ne jakoby v popředí, ale jako ještě jeden tej, oni to měli pak po tejdnech nebo po 14 dnech, tak byl ještě jakoby tejdne před obecnou veřejností, ale guvernér to pak, protože už na některých místech, kde postavili ty větší očkovací centra, hlavně na venkově, už jakoby ten zájem opadával, už prostě měli místa, takže to pak vlastně zrušil ty kategorie. A obecnou veřejnost dal jako začátkem dubna to rozšířil na všechny vlastně a vím, že jsme tam jeli hnedka první den, že nebyl problém pak chytit termín a jeli jsme asi 100 km za Washington do venkovský jako oblasti, kde už byly normálně volný termíny na očkování na začátku dubna 21. No a vím, že potom jsme řešili, že v Česku ještě to pak trvalo, jako aby naši rodiče byli očkováni, až my tam přiletíme, jsme chtěli a že to pak šli nějak. Až. V červnu se dostali i v jejich věkový kategorii v Česku na řadu, že jo, takže tady to bylo tak čtvrt roku dřív, takže my jsme normálně se vždycky nechali očkovat tady, no.

Jirka Klečka (Tazatel)

Když ses vracel, byl s tím nějaký problém, s očkováním s jeho uznáním?

Jan Kaliba

No, co byla docela sranda, protože o tom, o tom jsme i vysílali. Já teda jsem jako, já jsem se jako zřekl, jenom jsem sháněl tady nějaký respondenty, co se vraceli taky a měli s tím problém. Víam, že pak Kuba Lucký jel, jel do Drážďan s tím člověkem, na kterého jsem se napojil tady a vrátil se z Ameriky. Měl problém s uznáním a on pak jel s ním natočit reportáž, jak jel do Drážďan, kde mu to uznali a on si to přes Německo, protože v Německu pak jako mu vydali ten certifikát, kterej pak uznávali i v Česku, takže, no, takže to byla docela jako vlastně jsme dávali do vysílání a já jsem s ní měl pak problém taky ještě to léto, že prostě jsem měl normálně kartičku CDC, to je, že jo, to je středisko pro kontrolu a prevenci nemocí tady pod ministerstvem zdravotnictví americkým, tak jsem měl prostě tu kartičku.

Která je tady. Pánbůh, že jo. Navíc neexistuje v elektronický podobě, tak ji nesmí ztratit. Měl jsem i teda elektronický potvrzení od státu Maryland, kde jsem byl očkováný, který teda nemá takovou jakoby univerzální platnost, ale, ale zas to bylo jako elektronický, takže jsem měl všechny možný dokumenty, co jsem mohl tady získat, no, a když jsem přijel do Česka, tak si s tím nikdo nevěděl rady, jo, takže pak teda,

pak teda bylo nějaký, pak vstoupilo v platnost, jako oni to dlouho neuznávali, vzájemně, nějak to neměli propojený, pak teda už teoreticky jo, ale v praxi to nikdo jako neznal, nevěděl, co s tím dělat, takže pak tam bylo ještě nějaký okno tohohle toho období a pak, až nakonec jako mýmu doktorovi nějak podařilo to nějak zpracovat a vydal mi ještě, snad jsem to stihl, než jsme tenkrát odjížděli zpátky v tom létě, že mi vydal teda to český, potažmo evropský, nějaký potvrzení, který jsem zase tady jako nepoužil od té doby, takže někdy ho mám asi uložený a nemám tam ani nahraný potom ty další očkování tady, takže, takže v tom mám docela bordel, no, v tomhle, ale používal jsem vždycky to americký, i vlastně to potřebuješ na návrat, do doteďka jsem nebo na cestu jsem, jo, takže jsem používal to americký a v Evropě to první léto jsem potřeboval to evropský a nakonec teda se to podařilo, ale bylo to dost na dlouhý Lokte.

Jirka Klečka (Tazatel)

Já bych se teďka přesunul ke konfliktu, k těm médiím, lišily se informace, které jsi dostával ve Spojených státech oproti tomu, co chtěl newsroom v Praze?

Jan Kaliba

No, tak, že jo, tak. Informace jsou globální, takže, takže jako přístup byl asi stejný, ale samozřejmě tady sleduješ trošku jako jiný věci nebo to prostředí je jiný, že jo. Nevím, jestli se to úplně jako, jako lišilo, tady třeba byl prostor, ale to není asi úplně pro český publikum se zajímavý a taková poptávka v tom asi nebyla. Nebo i to nebylo moc kam dávat, jako i objemově třeba takový věci, jako, jak to tady odhalovalo vlastně.

Ten stav jako zdejšího zdravotnictví a jak je to jako elitářský, že jo, prostě když máš prachy na dobrý pojištění, tak seš fakt jako klient a jako to zdravotnictví je vynikající, ale když máš prostě blbý pojištění nebo nemáš na něj vůbec, tak prostě tady chceš na ulici, když to přeženu, ale to se jako ale reálně děje, že jo, takže tohle to jako dost odhalovalo a i třeba potom při tom covidu to odhalovalo, jak na tom jsou různý, různý jako etnický skupiny, že jo, prostě to jako úmrtnost mezi černochoama nebo původníma obyvatelma byla jako šílená proti, proti bělochům, a to samozřejmě souvisí se životosprávou, a to souvisí k jakým potravinám a jak, jak jako levným nebo drahým potravinám se, se ty skupiny dostanou, protože, že jo, ty komorbidity tam zrovna při covidu hrály roli, takže, takže se vlastně jako na tomhle dalo asi i novinářsky to ukázat, ale není to zrovna jako téma, který by jako navíc jako v té situaci, která byla, o který bylo jako v Česku zájem, zvlášť v tom rozhlasovém provozu, že jo, kde spíš jakoby házíš střípky na tři minuty do vysílání, než že by si psal prostě ještě stránkovou reportáž někam do nějakýho magazínu, takže jako, takže jako v tomhle smyslu, ale jinak asi jako se to nějak jako nelišilo, tady byl průšvih v tom New Yorku samozřejmě, takže to bylo jako jednak regionální, ale bylo to i jako globální téma, protože to bylo jednu dobu, že jo, Epicentrum světový, to jako hodně chtěli a jako všechno kolem toho, že jo, když tam zaparkovali tu námořní loď, prostě, kde zřídili tu polní nemocnici, zaparkovali v New Yorku, že jo, tam na Hudsonu nebo který tý řece nebo jim docházeli, že jo, ty nebyli ty ventilátory, prostě, půjčovali si je lidi, že jo, museli obsloužit jedním ventilátorem, tři lidi a takovýhle ty historky, který pak se asi objevili v Česku, ale tím, jak Česko vlastně jako zvládlo líp tu první jako vlnu, byla minimální, tak to bylo vlastně pro, pro to český prostředí jako nový nebo zajímavý, samozřejmě jakoby zpravodajsky hodnotný, takže hodně jako chtěli tohle, no, a ono to pak přišlo pak na zimu, že jo, i do Česka, ty lidi to znali vlastně možná z toho zpravodajství, z toho New Yorku, jo, ale v tom Česku to nebylo, že jo, tím jako pak se nechala ta společnost ukolébat. Víím, že někdy, někdy v září, že jsem pozoroval ty čísla a ty počty případů na počty obyvatel a tak dál, že jo, a hospitalizace a že tady byl teda jako průšvih, říkalo se, jak ta Amerika, jak to nezvládá, že jo, a Česko, jak to hezky zvládlo, pak jste si udělaly to, tu hostinu na tom Karlově mostě a někdy v září se ty křivky protnulý a od té doby to vlastně pak dlouho bylo tady lepší a tam, a začalo to, začalo to teda naplno tam u vás, no, takže tady jako ode mě byl hodně zájem o ten New York, kde prostě to byly ty jatka v tom dubnu a tom jaře a víím, že pak, když jsem řekl, že se tam vydám, když to trošku tam jako polevilo, tak jsem

tam jel někdy na začátku, myslím, června, tak byl, jako, dělal jsem z toho i vlastně ten seriál na těch osm, 50, to byl jako, jako dost zájem a všichni z toho byli, nechci říct, jako unešený, ale jako, že to byl jako oceňovaný, přitom si myslím, že to nebyly žádný jako zvláštní reportáže, to byl vlastně takový jako dvou třídenní výpad, kde jsem natočil jako, co se dalo docela jako v rychlosti a nebyla to žádná literatura vlastně jako za minimum času, tak jsem z toho jako vydoloval jako věc jako celý ten seriál, a to byl jako hroznej zájem, no, tenkrát jako udělat to i do toho dobrýho času, jako na takový, na větší ploše.

Jirka Klečka (Tazatel)

Naopak něco, co bych třeba chtěl protlačit do vysílání, ale v Praze to třeba neměli zájem úplně.

Jan Kaliba

To jako nemyslím, tam to, o čem jsem vlastně mluvil, tak mi přišlo třeba zajímavý, ale jako, že bych to nějak tlačil do vysílání, jako občas jsem to, občas jsem o tom třeba udělal jako vstup, jo, že jak tady se to liší jako demograficky nebo podle těch etnických skupin, jo, jako to se vždycky jako dalo, já myslím, že jako tehdy jako zvlášť jak ta Amerika, jak to tady bylo vyhocený, to první jaro tak brali tak jako brali, co se dalo, no. A ten prostor v tom. Vysílání byl, že jo, protože se jako nenatáčelo a vysílat se muselo, no, takže se jako, takže se úplně nemyslím, no, že by, nebo. Nenapadá mě teď nic, co bych úplně zmínil.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy potom přišla taková ta posluchačská přehlcnost, kdy tebe to přestalo bavit, pořád reflektovat o tom covidu.

Jan Kaliba

No, tak po těch třech měsících už měl člověk takový jako nutkání jako zase jít natáčet.

A já nevím, přehlcnost, no, vlastně tady to bylo trochu rozbořený tím Georgem Floydem, že jo, téma demonstracema letníma, obrovskýma, a navíc jako se blížily volby, takže tím se to vlastně rozředilo, takže tady jsem ten pocit možná jako nikdy takovej neměl, no, protože jako George Floyd, jo, to. Toho, ten umřel někdy na konci května a v podstatě. Okamžitě jsem jako do toho vplul a pohyboval se od té doby v terénu a řešil hodně jako tuhle linku, to vlastně, to byl vlastně částečně důvod, proč jsem jel i do toho New Yorku, potom jsem to spojil vlastně. Pandemický témata a ty protesty, a protože jsem i o tomhle dělal, pak takový další pořad a volby byly vlastně pak v listopadu a už od toho léta, že už nebo v momentě, kdy skončí léto, tak už je to hodně. Hodně téma vždycky před americkýma prezidentskýma. Volbama. A tentokrát byli jako. Extra, extra vyhocený, no, takže jako já jsem ten pocit nikdy neměl, protože po těch třech měsících prostě do toho vstoupili, a i během nich jsem, jak jsem říkal, že jo, jsem ještě z těch primárek jsem dělal ještě takový vlastně to zaostřeno o Sandrsovi, o Bidenovi, o primárkách. Takže jsem to rozředěný měl. Aspoň jako ze svého pohledu a pak. Do toho vstoupily dvě obrovský společenský témata jako Protesty proti policejnímu násilí a rasismu a prezidentský volby. V USA. Takže jako tak. Plynule přešlo v tohle a někdy jsem ten pocit neměl té přehlcnosti asi ani ze své strany, ani si myslím, že, nebo to nevím, no, tak posluchačská, to neposoudím, ale říkám, no, přešlo to v jiný témata plynule. Tady v Americe.

Jirka Klečka (Tazatel)

V těch tématech, měsících, snažil se třeba časem hledat nějaký jiný úhly pohledu nebo to nějak jako lehce obměnit, aby to bylo v něčem jiným, ale pořád o covidu.

Jan Kaliba

No, tak samozřejmě člověk jako, jo, nemohl furt. Vysílat o tom, kolik lidí jako umřelo a že do docházely ventilátory. Takže. Ten příklad, co už jsem vlastně dvakrát zmiňoval. S téma, s tím, jak to dopadalo. Na

různý, na různé skupiny společenský a tak dál. Nebo třeba vím, že jsem pak vysílal tady. Ve Washingtonu, byla jediná česká hospoda, kterou to pak zlikvidovalo, ale nejdřív jsem vysílal o tom.

To byla vlastně první reportáž, když jsem vylezl teda, ale týkalo se to ještě furt pandemie, že jsem šel natočit, jak znovu otvírá jediná česká hospoda ve Washingtonu, protože on ji otevřel nejdřív potom jakoby po tom lockdownu, kdy musel mít zavřeno. A doručoval nějak a tak dál, ale pak to musel zavřít, no, takže takovýhle jako třeba takovýmto bohemikem to rozstřelit, no. Asi si nevzpomenu na všechny, všechny detaily, ale jo, tak samozřejmě člověk hledal, člověk hledal nějaký jakoby detaily a jiný úhly pohledu.

Ale, ale, ale. Zároveň se do toho. Hodně míchala ta politika, že jo, prostě Trump, jak šel, tenkrát. Bylo něco s téma Velikonocemi, že jo, jako, jak on nějak jako řekl, že lidi by měl jít do těch kostelů, jako on šel nějakou tu mši nebo nešel, nakonec už nevím. Ale jako hrotil to nějak, takže vlastně ty jiný pohledy, co tady do toho míchaly i z té jakoby jako nejsledovanější roviny a automaticky, že jo, měl takový ty tiskovky, jak tam navrhoval to bělidlo, jo, a tak, takže vlastně, takže vlastně politický život tady na nejvyšší úrovni to přinášel nám, jo, jo, ty jiný pohledy. No, a témata, který by člověk asi sám nevymyslel, no.

Martin Dorazín – Zpravodaj v Polsku

30.3.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak vás pandemie zastihla, jak působila na začátku na vás a na lidi ve vaší zemi.

Martin Dorazín

Já jsem se vracel právě z dovolené v Bosně a Hercegovině z lyží a oni vlastně za, ony už za námi padaly závory. Doslova, jak se ty státy uzavíraly, takže jsem se trochu obával, jestli se vůbec dostanu zpátky do Polska, do Varšavy, jestli ty hranice už nebudou zavřené, proto jsem to zkrátil pobyt doma na Valašsku a vyjel jsem rovnou do Polska prakticky bez zastávky a opravdu na hranici někde mezi Ostravou a Polskem, tak tam už právě začaly stavět stany pro detenci těch lidí nějakou a vyšetření, už tam byla policie, já jsem se tam zastavil, ptal jsem se jich, co se, kdy to celé spustí, kdy to uzavřou? Oni říkali, ano, budeme uzavírat hranici pro osobní dopravu a což se také potom stalo. Takže já jsem byl na čas potom v Polsku uzavřený, ale byl jsem rád, že jsem se tam dostal, než se ty hranice částečně uzavřely. Kvůli tomu jsme museli mít nějaké zvláštní povolení formou dopisu od vedení Českého rozhlasu, že pracuju ve Varšavě, že potřebuju jezdit do Prahy. Naštěstí jsem ho nikdy nemusel ukazovat, nikdo ho nechtěl. Já jsem většinu toho covidového času strávil v Polsku, protože tam to bylo, jak se ukázalo, daleko jednodušší, stát tolik nešílel, vláda to brala zodpovědně, ale nesmírně rozumně. Jediným takovým momentem, kdy asi trochu přepískla ta opatření, tak bylo, když uzavřela parky pro lidi, omotala je páskou, postavila tam policisty, tak to už se svobodymilovní Poláci opravdu naštváli a do týdne to opatření bylo zrušeno.

Celkově se dá říci, že v Polsku nevypukla žádná hysterie podobná té naší, samozřejmě byly tam ojedinělé hlasy, které se báli, to je pochopitelné, ale vláda si počínala neuvěřitelně obratně, dokázala to všem komunikovat. Vesměs všechno. Vyměnili se ministři zdravotnictví, když se ukázalo, že ten jeden už to nezvládá. Fyzicky a psychicky často mluvili, každý den byli tiskové konference, každý den všichni věděli, jaká jsou opatření, zůstaly otevřené obchody, jinak se všechno zavřelo, ale například okamžitě byla otevřená okénka, kde se vydávala tehdy ještě na jaře, když byla zima, tak horký čaj, káva, ale jinak to město Varšava působilo v těch prvních dnech a týdnech jako po vymření, protože všichni se báli, byli doma. Já jsem jezdil na koloběžce po úplně prázdné několikamilionové polské metropoli a bylo to takové přízračné. A až potom se ta situace tak jako normalizovala, lidi si zvykli na ty roušky, které byly všude zavedené povinně, samozřejmě byla zavřená kina, divadla a podobně, a to se potom s časem začalo otevírat, ale bylo se jednou v kině s rouškou a nebyl to tedy žádný velký zážitek. Myslím si, že občané Polska to vnímali trochu jinak než Češi, ačkoliv oni jsou obecně emocionálnější než my, tak tady k tomu přistoupili s daleko víc chladnou hlavou a prostě to brali jako takové nezbytné zlo. Ty protesty nebo nějaké iniciativy proti tomu, proti těm opatřením nebyly příliš výrazné. Církev samozřejmě, která v Polsku hraje velkou roli. Katolická církev tak měla problém s tím, jak organizovat mše, jak je zpřístupnit lidem, nechtěla se jí vzdát. To byl jeden takový, jediný takový větší bod střetu i s tou konzervativní vládou, která je hodně pro katolická, řekněme, její značná část, tak to řešili nějakými takovými dohodami, ale třeba ta liberálnější orientovaná část Polska si všimla, že zatímco všechno ostatní je zavřené, tak kostely fungují, nelíbilo se jim, že tam lidé nenosí masky, teda, ty se tomu říká česky, že tam lidé nenosí ty ústenky, že se tam srocují ve velkém, že tady církev málo vyzývá své ovečky, aby dbali těch pokynů vlády. Takže to byl takový rozdíl oproti Česku, ale také to nevyústilo do

žádných velkých protestů.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jaký měla vliv pandemie na vaši práci.

Martin Dorazín

No, ten vliv byl zásadní, především tématický, protože ono vlastně to byly dlouhou dobu jediné zprávy, které jely na všech polských médiích a zpravodajských stanicích, takže to ovlivnilo zcela zásadně tu práci. Já jsem daleko méně cestoval, to je méně, to je méně známá vlastně stránka té formy opatření v Polsku, že tedy já jsem mohl cestovat, protože dlouhou dobu bylo povolené služební cesty s přenocováním hotelu, když měl člověk nějaký papír, který si mohl třeba sám napsat, že je na služební cestě, tak vás v hotelu ubytovali. Takže já jsem takhle několikrát vyjel, ale nemělo to prakticky žádný smysl, protože ono se kromě toho covidu nic moc nedělo. Ale potřeboval jsem se někam vyrazit po dnech toho zavření doma, takže jsem byl na cestách, v hotelu mi přinesli, v hotelu mě ubytovali bezkontaktně, na recepci jsem měl vzkaz, jenom nikdo tam nebyl, měl jsem vzkaz, že klíče pod rohožkou a že mi ráno před pokoj na tu chodbu přinesou snídani, což také splnili, ale neviděl jsem nikoho z personálu, vůbec jsem nic nezaznamenal, nezvedly, ceny zůstaly stejné. Já jsem čerpal informace hlavně z těch tiskových konferencí ministerstva zdravotnictví, které byly každý den z vládních konferencí, takže to byly ty úplně ty ústřední zdroje, oni prakticky už žádné potom jiné nebyly, samozřejmě nějaké debaty odborníků a podobně, ale to bylo asi stejné jako u nás, ale nebyly tak emocionální, nebylo tolik výrazných odpůrců, třeba očkovaní nebo těch opatření, zdá se, že to spíš všichni chápali jako takové nutné zlo.

Jirka Klečka (Tazatel)

Musel jste si kvůli práci nějakou, kvůli pandemii upravit práci? Vymýšlel jste nějaké nové postupy.

Martin Dorazín

No, ta práce byla daná tím tématem, takže tam nebylo potřeba vymýšlet žádné jiné postupy. Pro nás bylo určitě zajímavé, že Polsko jako sousední stát se vydalo trochu jinou cestou v těch opatřeních, takže kupodivu bylo pořád co a o čem vysílat, i když to byly kolikrát smutné zprávy. Počty zemřelých a podobně. Já jsem to měl vlastně kousek ode mě je národní stadion, od služebního bytu, je národní stadion ve Varšavě a ten byl celý předělaný na takovou tu covidovou nemocnici, takže jsem přímo viděl, jak tam ti lidi, jak tam ty lidi vozí a podobně.

Na můj osobní život to mělo dopad takový, že byl v podstatě také jako všichni ostatní uzavřený do toho svého bytu, omezený pohyb na cestu, na cestu do obchodu, ale zase nebyla zakázaná, nebylo zakázané kolo procházky, nebylo to nějak omezené, koloběžka, takže jsem si hodně užil právě jízdami na koloběžce a takovým uklidněním. Taky jsem přečetl víc knížek a viděl jsem daleko víc filmů, než bych to v nějakém normálním pracovním režimu asi absolvoval. Určitě bylo méně třeba zápisníků zahraničních zpravodajů. To jsem asi musel sahat do nějakých hlubokých zásob, protože vlastně ani nebylo, jak je natočit a ten osobní život samozřejmě i tím byl takový poznamenaný, že si člověk připadal takový trochu jednostranně využitý a byly to skoro dva roky, ale ne úplně já jsem měl to štěstí a i tu smůlu, že vlastně v Karabachu, v Ázerbájdžánu, v té arménské enklávě vypukla válka mezi Ázerbájdžánem, Arménií, takže jsem tam v době covidové odletěl, tam jsem vlastně prodělal ten první výmaz, který byl podmínkou vstupu do Náhorního Karabachu ze strany Arménie. Všechno proběhlo normálně, nikde na letištích po mně nic nechtěli. Já jsem měl hrůzu z toho, že když poletím s nějakým přestupem, takže tam vzniknou nějaké problémy. Tehdy ještě nebylo očkovaní. Vlastně mám dojem, nebo už bylo, to si nejsem úplně jistý, ale dopadlo to úplně na očekávání dobře. A já jsem doletěl do Jerevanu úplně bez jakékoliv covidové kontroly, nic takového, ani mi neměřili teplotu, na nic se mě neptali, nezkoumali ty. Ano, to už byly certifikáty, takže nezkoumali, nikdo nechtěl nic vidět, takže já jsem z toho na víc než dva měsíce vlastně z toho covidu vypadl, a to bylo také

bohužel teda kvůli válce, ale bylo to takové osvěžení té covidové šedi.

Jirka Klečka (Tazatel)

Část zpravodajů se na začátku vracela. Byl jste mezi nimi popřípadě? Zvažoval jste to?

Martin Dorazín

Ne, já jsem se nechtěl vrátit, protože jsem nevěděl, co bych vlastně ani doma dělal. Na Vinohradech to bylo v podstatě taky uzavřené. Kde bych seděl, co bych vlastně, jak bych pracoval, takže pro mě by bylo lepší a bylo lepší tedy zůstat v Polsku a sledovat a porovnávat ta opatření a vývoj covidové epidemie přímo tam u našich sousedů. Takže já jsem vůbec neuvažoval o tom, že bych se vrátil, spíš jsem měl problém s tím, jak překonat ty hranice.

Jirka Klečka (Tazatel)

Reagoval nějak rozhlas na pandemii?

Martin Dorazín

Snažil se vám pomoci nebo ulehčit práci. No, poslali mi nějaké ty pomůcky, ty roušky a ústenky, takže to jsme dostali, než se objevily normálně v prodeji, tak jsme používali ty látkové, které mi z rozhlasu poslali. A ulehčit práci. No, tak asi všichni jsme si nějakým způsobem tak vycházeli vstříc, takže tam nebyl žádný problém,

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak to bylo s očkováním, kdy jste se nechal očkovat?

Martin Dorazín

Já jsem se nechal očkovat až v České republice, ve Valašském Meziříčí, v nemocnici, protože v Polsku to sice šlo, ale pro cizince, ale bylo to hodně komplikované, protože neočkovali jenom tak každého, kdo přišel, ale na základě potvrzení různých, že tam žije a kde žije a proč tam žije. Takže já jsem to volil snazší cestu a jel jsem se naočkovat vlastně domů.

Jirka Klečka (Tazatel)

Lišily informace, co jste dostával v médiích, ve vaší zemi oproti těm, co vás chtěl. Newsroom v Praze.

Martin Dorazín

Ty informace se v podstatě nelišily, protože byly stejné podle jednotlivých zemí, lišila se jenom ta opatření, která se zaváděla různě v různých zemích. Takže po mně newsroom v Praze nechtěl nic zvláštního,

Jirka Klečka (Tazatel)

Bylo třeba něco, co jste chtěl protlačit do vysílání a nebyl o to zájem, to se nestalo.

Martin Dorazín

Myslím si, že byl dost velký zájem právě o to srovnání, jak se to vyvíjí v sousedním Polsku, ta covidová situace, pak byl samozřejmě velký zájem o jiná témata, která ale nebyla k dispozici, ale ta válka v Karabachu trochu přerušila, takže to byl, o to byl velký zájem, protože to bylo takové zase něco úplně jiného, než na co

byli zvyklí jak editoři, redaktoři, tak posluchači, takže to trošku osvěžilo. Bohužel tedy kvůli válce. To vysílání se mi zdá.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy podle vás přišla posluchačská přehlcnost covidem. Snažil jste se to nějak reflektovat?

Martin Dorazín

Já jsem se to snažil reflektovat úplně od začátku a netlačil jsem každou zprávu do vysílání, uvědomoval jsem si, že toho bude plno a že to bude na dlouhou dobu. Takže jsem se začátku hodně brzdil, neposílal jsem kdejakou zajímavost nebo kde co řekl ke covidu o covidu. A jenom takové ty hlavní události, aby skutečně ten posluchač neměl dojem té přehlcnosti, která přirozeně samozřejmě vznikala, takže jsem to trošku tak nějakým způsobem zpomaloval, a brzdil, aby to nebylo tak a hledal jsem i trošku jiná témata. Jedním z nich byl třeba festival, když jsme ještě museli mít roušky. Česko, slovenský, pardon, Česko polský mezi břehy v českém a polském Těšíně. Tak tam jsme to osvěžili zase to vysílání nějakou jinou událostí, který se tam konal. Ten první se nekonal, ten druhý už se, už se konal v těch omezených podmínkách covidových a bylo to zajímavé, jak ta opatření byla různá na těch dvou stranách. Řeky olše, která dělí nebo spojuje český, polský Těšín, přesněji řečeno Český Těšín a Těšín, takže zatímco tam jsme v českém hotelu museli předložit ta osvědčení na polské straně a v kavárnách a všude možné, tak na polské straně to bylo daleko už uvolněnější, takové lidštější a pochopitelnější, takže samozřejmě se to promítalo i do toho, ale myslím si, že to téma bylo natolik zajímavé už vzhledem k přehlcnosti covidem, že asi bylo dobře, že jsme třeba u toho byli.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jak vás pandemie zastihla, jak působila na začátku na vás a na lidi ve vaší zemi.

Martin Dorazín

Já jsem se vracel právě z dovolené v Bosně a Hercegovině z lyží a oni vlastně za, ony už za námi padaly závory. Doslova, jak se ty státy uzavíraly, takže jsem se trošku obával, jestli se vůbec dostanu zpátky do Polska, do Varšavy, jestli ty hranice už nebudou zavřené, proto jsem to zkrátil pobyt doma na Valašsku a vyjel jsem rovnou do Polska prakticky bez zastávky a opravdu na hranici někde mezi Ostravou a Polskem, tak tam už právě začaly stavět stany pro detenci těch lidí nějakou a vyšetření, už tam byla policie, já jsem se tam zastavil, ptal jsem se jich, co se, kdy to celé spustí, kdy to uzavřou? Oni říkali, ano, budeme uzavírat hranici pro osobní dopravu a což se také potom stalo. Takže já jsem byl na čas potom v Polsku uzavřený, ale byl jsem rád, že jsem se tam dostal, než se ty hranice částečně uzavřely. Kvůli tomu jsme museli mít nějaké zvláštní povolení formou dopisu od vedení Českého rozhlasu, že pracuju ve Varšavě, že potřebuju jezdit do

Prahy. Naštěstí jsem ho nikdy nemusel ukazovat, nikdo ho nechtěl. Já jsem většinu toho covidového času strávil v Polsku, protože tam to bylo, jak se ukázalo, daleko jednodušší, stát tolik nešílel, vláda to brala zodpovědně, ale nesmírně rozumně. Jediným takovým momentem, kdy asi trošku přepískla ta opatření, tak bylo, když uzavřela parky pro lidi, omotala je páskou, postavila tam policisty, tak to už se svobodmilovní Poláci opravdu naštváli a do týdne to opatření bylo zrušeno. Celkově se dá říci, že v Polsku nevypukla žádná hysterie podobná té naší, samozřejmě byly tam ojedinělé hlasy, které se báli, to je pochopitelné, ale vláda si počínala neuvěřitelně obratně, dokázala to všem komunikovat. Vesměs všechno. Vyměnili se ministři zdravotnictví, když se ukázalo, že ten jeden už to nezvládá. Fyzicky a psychicky často mluvili, každý den byli tiskové konference, každý den všichni věděli, jaká jsou opatření, zůstaly otevřené obchody, jinak se všechno zavřelo, ale například okamžitě byla otevřená okénka, kde se vydávala tehdy ještě na jaře, když byla zima, tak horký čaj, káva, ale jinak to město Varšava působilo v těch prvních dnech a týdnech jako po vymření, protože všichni se báli, byli doma. Já jsem jezdil na koloběžce po úplně prázdné několikamilionové polské metropoli a bylo to takové přízračné. A až potom se ta situace tak jako normalizovala, lidi si zvykli na ty roušky, které byly všude zavedené povinně, samozřejmě byla zavřená kina, divadla a podobně, a to se potom s časem začalo otevírat, ale bylo se jednou v kině s rouškou a nebyl to tedy žádný velký zážitek. Myslím si, že občané Polska to vnímali trochu jinak než Češi, ačkoliv oni jsou obecně emocionálnější než my, tak tady k tomu přistoupili s daleko víc chladnou hlavou a prostě to brali jako takové nezbytné zlo. Ty protesty nebo nějaké iniciativy proti tomu, proti těm opatřením nebyly příliš výrazné. Církev samozřejmě, která v Polsku hraje velkou roli. Katolická církev tak měla problém s tím, jak organizovat mše, jak je zpřístupnit lidem, nechtěla se jí vzdát. To byl jeden takový, jediný takový větší bod střetu i s tou konzervativní vládou, která je hodně pro katolická, řekněme, její značná část, tak to řešili nějakými takovými dohodami, ale třeba ta liberálnější orientovaná část Polska si všimla, že zatímco všechno ostatní je zavřené, tak kostely fungují, nelíbilo se jim, že tam lidé nenosí masky, teda, ty se tomu říká česky, že tam lidé nenosí ty ústenky, že se tam srocují ve velkém, že tady církev málo vyzývá své ovečky, aby dbali těch pokynů vlády. Takže to byl takový rozdíl oproti Česku, ale také to nevyústilo do žádných velkých protestů.

Jirka Klečka (Tazatel)

Jaký měla vliv pandemie na vaši práci.

Martin Dorazín

No, ten vliv byl zásadní, především tématický, protože ono vlastně to byly dlouhou dobu jediné zprávy, které jely na všech polských médiích a zpravodajských stanicích, takže to ovlivnilo zcela zásadně tu práci. Já jsem daleko méně cestoval, to je méně, to je méně známá vlastně stránka té formy opatření v Polsku, že tedy já jsem mohl cestovat, protože dlouhou dobu bylo povolené služební cesty s přenocováním hotelu, když měl člověk nějaký papír, který si mohl třeba sám napsat, že je na služební cestě, tak vás v hotelu ubytovali. Takže já jsem takhle několikrát vyjel, ale nemělo to prakticky žádný smysl, protože ono se kromě toho covidu nic moc nedělo. Ale potřeboval jsem se někam vyrazit po dnech toho zavření doma, takže jsem byl na cestách, v hotelu mi přinesli, v hotelu mě ubytovali bezkontaktně, na recepci jsem měl vzkaz, jenom nikdo tam nebyl, měl jsem vzkaz, že klíče pod rohožkou a že mi ráno před pokoj na tu chodbu přinesou snídani, což také splnili, ale neviděl jsem nikoho z personálu, vůbec jsem nic nezaznamenal, nezvedly, ceny zůstaly stejné. Já jsem čerpal informace hlavně z těch tiskových konferencí ministerstva zdravotnictví, které byly každý den z vládních konferencí, takže to byly ty úplně ty ústřední zdroje, oni prakticky už žádné potom jiné nebyly, samozřejmě nějaké debaty odborníků a podobně, ale to bylo asi stejné jako u nás, ale nebyly tak emocionální, nebylo tolik výrazných odpůrců, třeba očkování nebo těch opatření, zdá se, že to spíš všichni chápali jako takové nutné zlo.

Jirka Klečka (Tazatel)

Musel jste si kvůli práci nějakou, kvůli pandemii upravit práci? Vymýšlel jste nějaké nové postupy.

Martin Dorazín

No, ta práce byla daná tím tématem, takže tam nebylo potřeba vymýšlet žádné jiné postupy. Pro nás bylo určitě zajímavé, že Polsko jako sousední stát se vydalo trochu jinou cestou v těch opatřeních, takže kupodivu bylo pořád co a o čem vysílat, i když to byly kolikrát smutné zprávy. Počty zemřelých a podobně. Já jsem to měl vlastně kousek ode mě je národní stadion, od služebního bytu, je národní stadion ve Varšavě a ten byl celý předělaný na takovou tu covidovou nemocnici, takže jsem přímo viděl, jak tam ti lidi, jak tam ty lidi vozí a podobně. Na můj osobní život to mělo dopad takový, že byl v podstatě také jako všichni ostatní uzavřený do toho svého bytu, omezený pohyb na cestu, na cestu do obchodu, ale zase nebyla zakázaná, nebylo zakázané kolo procházky, nebylo to nějak omezené, koloběžka, takže jsem si hodně užil právě jízdami na koloběžce a takovým uklidněním. Taky jsem přečetl víc knížek a viděl jsem daleko víc filmů, než

bych to v nějakém normálním pracovním režimu asi absolvoval. Určitě bylo méně třeba zápisníků zahraničních zpravodajů. To jsem asi musel sahat do nějakých hlubokých zásob, protože vlastně ani nebylo, jak je natočit a ten osobní život samozřejmě i tím byl takový poznamenaný, že si člověk připadal takový trošku jednostranně využitý a byly to skoro dva roky, ale ne úplně já jsem měl to štěstí a i tu smůlu, že vlastně v Karabachu, v Ázerbájdžánu, v té arménské enklávě vypukla válka mezi Ázerbájdžánem, Arménií, takže jsem tam v době covidové odletěl, tam jsem vlastně prodělal ten první výmaz, který byl podmínkou vstupu do Náhorního Karabachu ze strany Arménie. Všechno proběhlo normálně, nikde na letištích po mně nic nechtěli. Já jsem měl hrůzu z toho, že když poletím s nějakým přestupem, takže tam vzniknou nějaké problémy. Tehdy ještě nebylo očkování. Vlastně mám dojem, nebo už bylo, to si nejsem úplně jistý, ale dopadlo to úplně na očekávání dobře. A já jsem doletěl do Jerevanu úplně bez jakékoliv covidové kontroly, nic takového, ani mi neměřili teplotu, na nic se mě neptali, nezkoumali ty. Ano, to už byly certifikáty, takže nezkoumali, nikdo nechtěl nic vidět, takže já jsem z toho na víc než dva měsíce vlastně z toho covidu vypadl, a to bylo také bohužel teda kvůli válce, ale bylo to takové osvěžení té covidové šedi.

Jirka Klečka (Tazatel)

Část zpravodajů se na začátku vracela. Byl jste mezi nimi popřípadně? Zvažoval jste to?

Martin Dorazín

Ne, já jsem se nechtěl vrátit, protože jsem nevěděl, co bych vlastně ani doma dělal. Na Vinohradech to bylo v podstatě taky uzavřené. Kde bych seděl, co bych vlastně, jak bych pracoval, takže pro mě by bylo lepší a bylo lepší tedy zůstat v Polsku a sledovat a porovnávat ta opatření a vývoj covidové epidemie přímo tam u našich sousedů. Takže já jsem vůbec neuvažoval o tom, že bych se vrátil, spíš jsem měl problém s tím, jak překonat ty hranice.

Jirka Klečka (Tazatel)

Reagoval nějak rozhlas na pandemii?

Martin Dorazín

Snažil se vám pomoci nebo ulehčit práci. No, poslali mi nějaké ty pomůcky, ty roušky a ústenky, takže to jsme dostali, než se objevily normálně v prodeji, tak jsme používali ty látkové, které mi z rozhlasu poslali. A ulehčit práci. No, tak asi všichni jsme si nějakým způsobem tak vycházeli vstříc, takže tam nebyl žádný problém, jak to bylo s očkováním, kdy jste se nechal očkovat? Já jsem se nechal očkovat až v České republice, ve Valašském Meziříčí, v nemocnici, protože v Polsku to sice šlo, ale pro cizince, ale bylo to hodně komplikované, protože neočkovali jenom tak každého, kdo přišel, ale na základě potvrzení různých, že tam žije a kde žije a proč tam žije. Takže já jsem to volil snazší cestu a jel jsem se naočkovat vlastně domů.

Jirka Klečka (Tazatel)

Lišily informace, co jste dostával v médiích, ve vaší zemi oproti těm, co vás chtěl. Newsroom v Praze.

Martin Dorazín

Ty informace se v podstatě nelišily, protože byly stejné podle jednotlivých zemí, lišila se jenom ta opatření, která se zaváděla různě v různých zemích. Takže po mně newsroom v Praze nechtěl nic zvláštního,

Jirka Klečka (Tazatel)

Bylo třeba něco, co jste chtěl protlačit do vysílání a nebyl o to zájem, to se nestalo.

Martin Dorazín

Myslím si, že byl dost velký zájem právě o to srovnání, jak se to vyvíjí v sousedním Polsku, ta covidová situace, pak byl samozřejmě velký zájem o jiná témata, která ale nebyla k dispozici, ale ta válka v Karabachu trochu přerušila, takže to byl, o to byl velký zájem, protože to bylo takové zase něco úplně jiného, než na co byli zvyklí jak editoři, redaktoři, tak posluchači, takže to trochu osvěžilo. Bohužel tedy kvůli válce. To vysílání se mi zdá.

Jirka Klečka (Tazatel)

Kdy podle vás přišla posluchačská přehlčenost covidem. Snažil jste se to nějak reflektovat?

Martin Dorazín

Já jsem se to snažil reflektovat úplně od začátku a netlačil jsem každou zprávu do vysílání, uvědomoval jsem si, že toho bude plno a že to bude na dlouhou dobu. Takže jsem se začátku hodně brzdil, neposílal jsem kdejakou zajímavost nebo kde co řekl ke covidu o covidu. A jenom takové ty hlavní události, aby skutečně ten posluchač neměl dojem té přehlčenosti, která přirozeně samozřejmě vznikala, takže jsem to trochu tak nějakým způsobem zpomaloval, a brzdil, aby to nebylo tak a hledal jsem i trochu jiná témata. Jedním z nich byl třeba festival, když jsme ještě museli mít roušky. Česko, slovenský, pardon, Česko polský mezi břehy v českém a polském Těšíně. Tak tam jsme to osvěžili zase to vysílání nějakou jinou událostí, který se tam konal. Ten první se nekonal, ten druhý už se, už se konal v těch omezených podmínkách covidových a bylo to zajímavé, jak ta opatření byla různá na těch dvou stranách. Řeky olše, která dělí nebo spojuje český, polský Těšín, přesněji řečeno Český Těšín a Těšín, takže zatímco tam jsme v českém hotelu museli předložit ta osvědčení na polské straně a v kavárnách a všude možné, tak na polské straně to bylo daleko už uvolněnější, takové lidštější a pochopitelnější, takže samozřejmě se to promítalo i do toho, ale myslím si, že to téma bylo natolik zajímavé už vzhledem k přehlčenosti covidem, že asi bylo dobře, že jsme třeba u toho byli.

David Koubek – Vedoucí zahraniční redakce do roku 2021

2.4.2023

Jirka Klečka (Tazatel)

Snažil se rozhlas nějak zpravodajům ulehčit práci při covidu?

David Koubek

Rozhlas se snažil vždy vytvořit zpravodajům takové podmínky, aby podávali co nejlepší výkon (pokud odečtu různé administrativní zátěže, a těch bylo někdy až moc, ale jinak to moc nešlo). Tj při covidu jsme se také snažili, nicméně bylo to hodně na bedrech každého zpravodaje, protože všude byla situace úplně jiná apod. Samozřejmě jsme co nejvíc vycházeli vstříc tomu, aby měli hlavně bezpečné podmínky, aby se mohli rozhodnout podle vlastního uvážení, snažili jsme se co nejvíce konzultovat to, co je dobré udělat. Dokonce jsme i posílali zásilky hygienických potřeb, respirátorů apod. - což se někdy nepovedlo, protože se nesměly ani vyvážet - bylo na to v každém státě embargo. Ale co šlo, jsme udělali.

Jirka Klečka (Tazatel)

Snažil ses třeba ty přesvědčovat newsroom, aby zpravodajové nehlásili jen covidová čísla?

David Koubek

V jednu dobu, když jsem nabyl dojmu, že "covidových čísel" a různých statistik, je už moc, jsem zakázal newsroomu vytvářet pro vysílání zprávy s těmito statistikami. Instruoval jsem kolegy, aby v případě, že po nich editoři, zprávaři, budou chtít takové údaje ze zahraničí napsat, odmítli, a pokud na tom budou trvat, aby je na mě odkázali. Můj argument, který jsem i předával dál kolegům či na poradách, byl ten, že

a) statistiky bez srovnání nic moc neřeknou, s tím, že by se neměly využívat pro to, aby "ohromily" velikostí čísel

b) každá země je v jiné vlně a tím pádem toto srovnání také není příliš platné a konzumenti zpráv si z něj vlastně nic nevyvodí

c) statistiky nejsou úplně srovnatelné, protože každá země měla jinou metodiku sběru dat, proto mohla čísla hodně "lítat"

Snažili jsme se postihovat spíš významné trendy, skoky, když už šlo o čísla, a spíš doprovázet skutečné dění, ne jen čísla pro čísla. A zároveň se zaměřit na zprávy, které dávají příklad, inspiraci, ať už dobrým, nebo špatným směrem - tj. opatření, objevy, vakcíny apod.

Jirka Klečka (Tazatel)

Zvažovali jste tehdy jako vedení povolát všechny zpravodaje zpět?

David Koubek

Zvažovali jsme to, některé jsme povolali zpátky, protože jsme měli obavu, že by se nemuseli dostat zpátky. Asijský zpravodaj se už tehdy kvůli utahování šroubů vůči cizincům a novinářům v Číně přesouval do Thajska, to jsme uspíšili, protože v Číně "spadla covidová klec". Nakonec jel do ČR. Pak jsme povolali složitě zpět zpravodajku z Ruska - tam jsme docela váhali, nakonec ale cizince z Ruska téměř evakuovali, tj. složitě jsme ji dostávali zpátky, a podobně zpravodaje z další "nezápadní" (tj. nerozvinuté) země, z Egypta. Zpravodaj v USA tam byl s rodinou, toho jsme nechali přesto, že se ukazovalo, že hranice se také dost těsně zavřou, no a lidé v EU zůstali na místech - tam jsme věřili, že se státy na výměně lidí nějak dohodnou a umožní. Ale ano, zvažovali jsme u každého jeho stažení. Přistupovali jsme k tomu individuálně i s ohledem na to, že by měli na místě zůstat, ale jen pokud budou v bezpečí vzhledem k nepředvídatelnosti chování covidu i úřadů.

Jirka Klečka (Tazatel)

A kdy podle tebe přišla posluchačská přehlcenost zprávami o covidu a jestli ses snažil s tím něco dělat

David Koubek

Nevím, kdy přehlcenost přišla, ale nejspíš to bylo v dobu, kdy už byl covid všude a najednou se neřešilo, kam se nově dostane, a rozjetý vlak počtu a přívalu zpráv o covidu bylo nutno nějak udržovat v chodu. Tohle je spíš moje povšechné hodnocení, nedovedu říct přesně kdy, byl to velký fofr. Ale kromě "zákazu" statistik a čísel jsem vydal pokyn, abychom se snažili dávat vždy i nějaké dobré zprávy, a nezapomínali na ostatní věci, pokud možno pozitivně naladěné, zajímavosti, přírodu, kulturu (pokud byla) apod. - nebo nějaké dobré skutky ohledně covidu (viz výše slova o inspiraci). Snažil jsem se proti "ohromení" a "zavalení" covidem vystupovat i na poradách, nechtěl jsem se vzdát, jako i při jiných příležitostech dříve, kdy se např. dle mého názoru příliš masivně a přespříliš informovalo o přírodních katastrofách, amokových útocích apod.